AXENDA URBANA DE BETANZOS

ELABORACIÓN DO DIAGNÓSTICO DA CIDADE DE BETANZOS

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

ÍNDICE

1. INTRODUCCIÓN 4
1.1. AXENDAS INTERNACIONAIS 4
1.2. AXENDA URBANA ESPAÑOLA 5
2. METODOLOXÍA PARA A ELABORACIÓN DA Axenda Urbana de BETANZOS 8
3. ANALISE E DIAGNÓSTICO ACTUAL DO CONCELLO DE BETANZOS 10
3.1. OBXECTIVO ESTRATÉXICO 1. ORDENAR O TERRITORIO E FACER UN USO RACIONAL DO SOLO, CONSERVALO E PROTEXELO. 11
3.1.1. ANÁLISE CUALITATIVO 12
3.1.2. ANÁLISE CUANTITATIVO 17
3.1.3. CONCLUSIÓNS 18
3.1.4. DAFO DO OBXECTIVO ESTRATÉXICO 1 19
3.2. OBXETIVO ESTRATÉXICO 2. EVITAR A DISPERSIÓN URBANA E REVITALIZAR A CIDADE EXISTENTE 21
3.2.1. ANÁLISE CUALITATIVA 21
3.2.2. ANÁLISE CUANTITATIVA 26
3.2.3. CONCLUSIÓNS 28
3.2.4. DAFO DO OBXECTIVO ESTRATÉXICO 2 28
3.3. OBXECTIVO ESTRATÉXICO 3. PREVIR E REDUCIR OS IMPACTOS DO CAMBIO CLIMÁTICO E MELLORAR A RESILIENCIA 30
3.3.1. ANÁLISE CUALITATIVA 30
3.3.2. ANÁLISE CUALITATIVO 35
3.3.3. CONCLUSIÓNS 36
3.3.4. DAFO DO OBXECTIVO ESTRATÉXICO 3 36
3.4. OBXECTIVO ESTRATÉXICO 4. FACER UNHA XESTIÓN SOSTIBLE DOS RECURSOS E FAVORECER A ECONOMÍA CIRCULAR 38
3.4.1. ANÁLISE CUALITATIVA 39
3.4.2. ANÁLISE CUNTITATIVO 41
3.4.3. CONCLUSIÓNS 42
3.4.4. DAFO DO OBXECTIVO ESTRATÉXICO 4 42
3.5. OBXECTIVO ESTRATÉXICO 5. FAVORECER A PROXIMIDADE E A MOBILIDADE SOSTIBLE 44

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

3.5.1. ANÁLISE CUALITATIVA....45
3.5.2. ANÁLISE CUANTITATIVO....48
3.5.3. CONCLUSIÓNS....49
3.5.4. DAFO DO OBXECTIVO ESTRATÉXICO 5....50
3.6. OBXECTIVO ESTRATÉXICO 6. FOMENTAR A COHESIÓN SOCIAL E BUSCAR A EQUIDADE 52
3.6.1. ANÁLISE CUALITATIVA....52
3.6.2. ANÁLISE CUALITATIVA....56
3.6.3. CONCLUSIÓNS....57
3.6.4. DAFO DO OBXECTIVO ESTRATÉXICO 6....58
3.7. OBXECTIVO ESTRATÉXICO 7. IMPULSAR E FAVORECER A ECONOMÍA URBANA 60
3.7.1. ANÁLISE CUALITATIVA....62
3.7.2. ANÁLISE CUALITATIVO....67
3.7.3. CONCLUSIÓNS....69
3.7.4. DAFO DO OBXECTIVO ESTRATÉXICO 7....70
3.8. OBXECTIVO ESTRATÉXICO 8. GARANTIR O ACCESO A VIVENDA....72
3.8.1. ANÁLISE CUALITATIVA....75
3.8.2. ANÁLISE CUANTITATIVO....78
3.8.3. CONCLUSIÓNS....79
3.8.4. DAFO DO OBXECTIVO ESTRATÉXICO 8....81
3.9. OBXECTIVO ESTRATÉXICO 9. LIDERAR E FOMENTAR A INNOVACIÓN DIXITAL 83
3.9.1. ANÁLISE CUALITATIVA....84
3.9.2. ANÁLISE CUANTITATIVO....85
3.9.3. CONCLUSIÓNS....86
3.9.4. DAFO DO OBXECTIVO ESTRATÉXICO 9....86
3.10. OBXECTICO ESTRATÉXICO 10. MELLORAR OS INSTRUMENTOS DE INTERVENCIÓN E DA GOBERNANZA....88
3.10.1. ANÁLISE CUALITATIVA....89
3.10.2. ANÁLISE CUANTITATIVA....90
3.10.3. CONCLUSIÓNS....91
3.10.4. DAFO FO OBXECTIVO ESTRATÉXICO 10....91

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

ANEXO. CÁLCULO DE DATOS DESCRITIVOS

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

1. INTRODUCCIÓN

O modelo urbano actual afronta grandes retos sociais, socioeconómicos e ambientais. En España, ao redor do 80% da poboación vive en contornas urbanas e espérase que en 2050 esta aumente ata o 88% da poboación segundo o Banco Mundial. Antes de 2035 un terzo da poboación total do país vivirá nas cidades máis poboadas, como pode ser o territorio municipal de Betanzos, por iso, é necesario reorientar a forma en que se planifican, xestionan e financian as áreas urbanas.

No marco das Axendas Internacionais e especialmente do ODS 11 (cidades e comunidades sostibles), a Axenda Urbana Española é un documento estratéxico que contén a folla de ruta para orientar as políticas urbanas e territoriais cara á sustentabilidade. Se ata o momento, cada un dos aspectos que determinan o carácter dos núcleos urbanos fora analizado de xeito illado, a Axenda Urbana Española propón para todos eles un marco común dende o que se interrelacionan a través de 10 Obxectivos Estratéxicos, asumindo unha nova forma de entender as nosas vilas e cidades.

A Axenda Urbana Española (AUE) é un documento estratéxico, sen carácter normativo, e polo tanto de adhesión voluntaria, que, de acordo cos criterios establecidos pola Axenda 2030, a nova Axenda Urbana das Nacións Unidas e a Axenda Urbana da Unión Europea persegue o logro da sustentabilidade nas políticas de desenvolvemento urbano, constituíndo ademais, un método de traballo e un proceso para todos os axentes, públicos e privados, que interveñen nas cidades e que buscan un desenvolvemento equitativo, xusto e sostible dende os seus diferentes ámbitos de actuación.

Despois dun intenso traballo de preparación e dun amplo proceso participativo que levou case un ano de duración, esta estratexia de desenvolvemento urbano integrado, ofrece un Decálogo de Obxectivos Estratéxicos que recolle, á súa vez, un total de 30 obxectivos específicos, e 291 liñas de actuación, poñendo a disposición aos que estean interesados na súa posta en marcha, un verdadeiro "*menú á carta*" para que poidan elaborar os seus propios Plans de Acción. Todo iso dende unha visión ampla que engloba a todas as vilas e cidades independentemente do seu tamaño e poboación, e baixo o triplo prisma da sustentabilidade económica, social e ambiental.

1.1. AXENDAS INTERNACIONAIS

A Axenda Urbana Española (AUE) responde ao cumprimento dos compromisos internacionais adoptados de acordo coa Axenda 2030, a Nova Axenda Urbana das Nacións Unidas e a Axenda Urbana da Unión Europea.

En 2015, a ONU aprobou a Axenda 2030 para o Desenvolvemento Sostible, unha oportunidade para que os países e as súas sociedades emprendan un novo camiño para mellorar a vida de todos, sen deixar a ninguén atrás.

A Axenda conta con 17 Obxectivos de Desenvolvemento Sostible (ODS), que van desde a eliminación da pobreza ata a loita contra o cambio climático, a educación, a igualdade das mulleres, a defensa do medio ambiente ou o deseño das nosas cidades. Respecto destes, o ODS 11 busca cidades máis sostibles, inclusivas, seguras e resilientes.

Posteriormente, a Terceira Conferencia das Nacións Unidas sobre Vivenda e Desenvolvemento Urbano Sostible —Hábitat III— tivo como obxectivo principal identificar os novos retos e reforzar o compromiso político global, para acadar un desenvolvemento urbano sostible, mediante a aprobación dunha **"Nova Axenda Urbana"**, que define os parámetros das cidades do século XXI. Trátase dun documento estratéxico, de adhesión voluntaria, que presenta a urbanización como un potente instrumento

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

para acadar un desenvolvemento sostible, tanto nos países en vías de desenvolvemento como nos países desenvolvidos, entre eles España.

O Pacto de Ámsterdam, aprobado na Reunión Informal dos Ministros de Desenvolvemento Urbano da UE, celebrada o 30 de maio de 2016, materializa a tan esperada **Axenda Urbana para a UE**. Isto proponse desde unha perspectiva claramente operativa, orientada a 3 obxectivos concretos: a mellora da regulación comunitaria, especialmente a que repercute directamente nas zonas urbanas, a procura dun deseño máis eficaz e unha xestión máis sinxela dos instrumentos de financiamento da UE e, por último, o fomento do intercambio de coñecementos.

1.2. AXENDA URBANA ESPAÑOLA

A Axenda Urbana Española (AUE) aprobada polo Consello de Ministros do 22 de febreiro de 2019 define os obxectivos para lograr un desenvolvemento urbano sostible ambiental, social e economicamente cohesionados competitivo, e recoñece o papel esencial das Entidades Locais para levar a sustentabilidade perseguida a todos os pobos e cidades.

Por outra banda, este documento é a oportunidade para que o Concello de Betanzos siga mellorando nos seguintes obxectivos:

- Analizar os instrumentos de planificación urbanística e estratéxica desenvolvido polo Concello de Betanzos nos últimos anos, en relación con cada un dos Obxectivos Estratéxicos (OE) e Específicos (Oe) da Axenda Urbana Española.
- Seguir mellorando na coordinación entre as estruturas de traballo interno do Concello de Betanzos, consolidando un novo goberno horizontal.
- Desenvolver ferramentas e metodoloxías de traballo innovadoras que axudan ao Concello de Betanzos a completar o proceso de elaboración do Plan de Acción da Axenda Urbana, baseada nos datos e na súa integración coas ferramentas existentes na entidade: panel de control da cidade, portal de datos abertos, portal de transparencia, etc.
- Promover o coñecemento dos obxectivos da AUE entre os responsables políticos, equipos técnicos do Concello e a Sociedade.
- Reforzar o modelo de goberno establecido nos procesos de planificación estratéxica. O Concello de Betanzos ten consolidou un proceso de mellora continua de procesos, deseño e prestación de servizos aos cidadáns, en base a un enfoque integral e coordinado.

Tal e como xa se mencionou , a Axenda Urbana Española é un documento estratéxico, de carácter non normativo, que está aliñado coa Nova Axenda Urbana das Nacións Unidas e cos compromisos internacionais asumidos por España a través da Axenda 2030. Tratase dun documento adaptable a calquera medio urbano, independentemente da súa escala e contexto. Tamén é unha política de palanca con capacidade para acelerar a implementación dos **Obxectivos de Desenvolvemento Sostible (ODS)** en todos aqueles obxectivos que teñan unha compoñente territorial e urbana e, en particular, o ODS 11 de cidades sostibles, inclusivas, seguras e resilientes.

Dita Axenda (AUE) , concíbese como un documento que trata de defender unha nova visión do Urbanismo, contendo os seguintes documentos:

- Un **Diagnóstico** da realidade urbana e rural.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

- Un **Marco Estratéxico** ,estruturado nun Decálogo de Obxectivos, con 30 obxectivos específicos e as súas posibles liñas de actuación.
- Un **Sistema de Indicadores** que permitirá a avaliación e seguimento do cumprimento dos obxectivos.
- Unhas **Fichas** que ilustran como se poden elaborar os plans de actuación para a implantación da AUE.
- Un **Plan de Acción da Administración Xeral do Estado** con propostas concretas do ámbito das competencias estatais.

Os obxectivos desta Axenda son moi ambiciosos, como demostran os **10 grandes obxectivos** estratéxicos (Ilustración 1. Obxectivos estratéxicos nos que se basea a Axenda Urbana.) que perseguen e que foron obxecto dun amplo consenso. Estes 10 grandes obxectivos estratéxicos, son obxectivos que abarca todos os aspectos e ámbitos das áreas urbanas do noso país, dende o modelo urbano ata a poboación e o territorio, pasando pola economía e a sociedade, o medio ambiente, o cambio climático e a enerxía, a mobilidade, a vivenda e os instrumentos de intervención.

Ilustración 1. Obxectivos estratéxicos nos que se basea a Axenda Urbana.

De acordo co Diagnóstico que a AUE contén a nivel nacional, en relación a cuestións relacionadas co cambio climático, España é un país especialmente vulnerable. Non só polas súas temperaturas (en continuo aumento) e polos frecuentes episodios de graves inundacións provocadas polas chuvias torrenciais propias do clima mediterráneo, senón por contar con máis de 10.000 km de costa, ademais sitúase entre os países da UE con a maior dependencia da enerxía e ocupa o sétimo lugar dentro dela en emisións totais de PM_{10} (mentres que unha das principais causas do cambio climático é a emisión de gases de efecto invernadoiro).

Atendendo o sector da edificación, este é responsable do 35% do CO_2 que emitimos á atmosfera e consome o 31% da enerxía final (18,5% no sector da edificación residencial). O noso parque de edificios construíuse na súa maior parte (entorno ao 60 %) ,antes de que existise algunha normativa que esixía niveis adecuados de eficiencia enerxética, a rehabilitación segue moi por debaixo en canto á actividade da obra nova.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

E un último factor, ligado ás zonas urbanas é a forte dependencia que seguimos tendo do vehículo privado, sobre todo como vía de acceso ao traballo, que conxestiona as cidades e contamina o aire que respiramos.

Con estes datos, non é de estrañar que a AUE propoña como grandes retos en materia ambiental:

- Previr e reducir o impacto do cambio climático;
- Reducir a contaminación atmosférica e as emisións de CO_2 de acordo cos obxectivos do Acordo de París (redución entre un 80% e un 95% en 2050 con respecto aos niveis de 1990);
- Dotarnos de plans de calidade do aire;
- Reducir a dependencia enerxética;
- Promover a rehabilitación e rexeneración urbana e ,
- Evitar a perda de biodiversidade.

Dende un punto de vista estritamente urbanístico, estes retos pódense afrontar cun modelo que limite a urbanización dispersa e de baixa densidade, que evite a excesiva zonificación por usos, e que reduza a elevada demanda de mobilidade baseada no vehículo privado. En definitiva, trátase de investir na cidade de proximidade (cidades intermedias), de potenciar as sendas ciclistas e peonís e, sobre todo, de gañar espazos de desfrute colectivo e de accesibilidade universal para a cidadanía.

Os **obxectivos estratéxicos** (En adiante OE) son os fins ou metas desenvolvidas a nivel estratéxico e que a organización pretende acadar nun período de tempo determinado. Poderíase dicir que os obxectivos son os que determinan o que é realmente importante na súa estratexia organizativa. Así, baséanse na visión, misión e valores da súa organización, e é a organización a que determina as accións e medios que se levarán a cabo para cumprilos. Os obxectivos estratéxicos deben ser, sobre todo, claros, coherentes, medibles e alcanzables.

Os obxectivos desta AUE son moi ambiciosos, como demostra o 10 principais obxectivos estratéxicos que persegue e que foron obxecto de extensas consenso tras un proceso non menos extenso de información e participación.

Cada un dos OE despréganse, nos chamados obxectivos de segundo nivel :

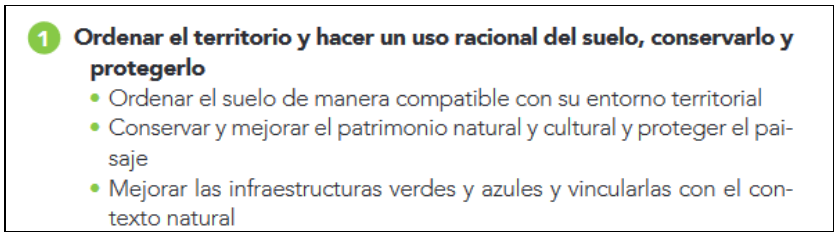

Ilustración 2_Obxectivos de segundo nivel do OE1

O principal beneficio que ofrece a Axenda é a posibilidade de ordenar a toma de decisións cunha visión estratéxica para que todas sexan coherentes, sistemáticas, integradas e baseadas na coordinación e cooperación de todas as áreas dos Concellos, e co resto de administracións e axentes implicados. Trátase de ter estratexias globais que teñan en conta os factores sociais, económicos, territoriais e ambientais, baixo o prisma da sustentabilidade.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

2. METODOLOXÍA PARA A ELABORACIÓN DA Axenda Urbana de BETANZOS

En primeiro lugar, é necesario realizar un diagnóstico de situación, é dicir, identificar a situación de partida do municipio en relación cos obxectivos que persegue a Axenda , co que , unha vez creado o grupo de traballo , os seguintes pasos para a elaboración da AU de Betanzos , foron as seguintes :

- **PASO 1 :Establecer grupo de traballo conxunto ca entidade local**

O primeiro paso para a elaboración da AU de Betanzos , foi a creación dun grupo de traballo, o cal se encontrou integrado por: persoal técnico, e por persoal da Dirección do Concello de Betanzos, os cales contan con ampla experiencia e coñecemento da realidade municipal.

Facilitóuselle a cada técnico un conxunto sinxelo de preguntas que hai que responder, pódese facer un diagnóstico, valorar as actuacións que xa se están levando a cabo e escoller as liñas de actuación que permita a consecución dos obxectivos de cada axente.

Tamén se solicitou a cada un dos técnicos unha lista de posibles accións (sen un número definido) que, segundo coas prioridades de cada corporación e as necesidades e contexto da concello, podería contribuír á consecución dos obxectivos identificados na Axenda Urbana española.

- **PASO 2 :Análise cuantitativa de cada obxectivo estratéxico**

A continuación , levouse a cabo unha análise cuantitativa do concello de Betanzos , partindo de datos dispoñibles sobre o mesmo . Para iso , tomáronse como datos de referencia, os Datos Descritivos propostos pola AUE, o Sistema de Indicadores de Sostibilidade Urbana e Local do MITMA e outros indicadores propio.

Esta análise cuantitativa permitiunos comparar a Cidade de Betanzos con cidades españolas de similares características, en canto a poboación se refire, analizando os datos existentes en relación a cada un dos Obxectivos Estratéxicos e Específicos da Axenda Urbana, valorando os aspectos positivos e asumindo as debilidades e problemas máis detectados.

Para facilitar este traballo, a Axenda conta cunha batería de datos descritivos (cuxa información está dispoñible na páxina web da AUE (www.aue.gob.es).Cada un dos datos descritivos preséntase nun documento coa súa definición e relevancia e con unha metodoloxía de cálculo , a cal se basea en datos do Ministerio de Transportes, Mobilidade e Axenda Urbana, a través de ferramentas como o Sistema de Información Urbana (SIU) ou o Atlas de Área Urbano en España, entre outros; en datos do proxecto europeo Corine Land Cover (CLC), o Sistema de Información sobre Ocupación do Solo en España (SIOSE); sobre datos de diferentes institucións e organismos como o Instituto Nacional de Estatística (INE), a Dirección Xeral do Catastro, o Tesourería da Seguridade Social, a Dirección Xeral de Tráfico,); ou, datos que teñen as propias autoridades locais.

Os datos descritivos de Betanzos, os cales se presentan como anexo deste documento, corresponden ao diagnóstico teórico da Axenda Urbana Española (AUE). Estes datos proporcionan unha aproximación á situación actual do concello de Betanzos e supoñen unha ferramenta para definir as prioridades e obxectivos territoriais nos que se debe traballar, de aquí ao ano 2030, para cumprir coa Axenda Urbana e preséntanse como ferramenta de toma de decisións para que as cidades cumpran os obxectivos no contexto da Axenda Urbana Española e facilitar o establecemento de obxectivos territoriais e plans urbanísticos adaptados á realidade de cada territorio.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

- **PASO 3 :Análise cualitativa**.

Para levar a cabo a análise cualitativa ,e necesario identificar as accións que foi ou quere levar a cabo o concello de Betanzos ,para seguir contribuíndo a consecución dos OE. Para levar a cabo a análise cualitativa do Concello, revisáronse os seguintes documentos dos que xa dispón a cidade.

- Análise da realidade urbana e estratexia preliminar de revitalización para o casco histórico de Betanzos.
- Plan Especial de Protección e Ordenación do Caco Histórico.
  - Estudo de Paisaxe.
  - Memoria informativa e descritiva.
  - Memoria xustificativa.
  - Normativa urbanística.
- Programa de axuda ás actuacións de rehabilitación a nivel de barrio do Plan de Recuperación, Transformación e Resiliencia, Financiado pola Unión Europea Next Generation EU.
- Memoria de execución do inventario de viais e camiños de titularidade municipal.
- Proxecto de Rehabilitación do edificio Liceo.
- Proxecto de recuperación e transformación integral do Mercado Municipal de Abastos de Betanzos.
- Estudio de viabilidade dunha instalación fotovoltaica de autoconsumo colectivo no Carregal (Betanzos).
- Avaliación ambiental estratéxica simplificada do Modificación Puntual do Plan Parcial do solo apto para urbanizar industrial 5 (S.A.U.I.-5) de Piadela (Betanzos).
- Plan de Acción para o Clima e a Enerxía Sostible de Betanzos.

Estes plans, como norma xeral, xa contemplan unha diagnose da zona e fixan unha serie de obxectivos e actuacións de interese que se incorporaron á diagnose da Axenda Urbana. Ademais da revisión de dita información, realizáronse diversas reunións co persoal municipal para coñecer e establecer un diagnóstico adecuado da situación actual de Betanzos.

A partir destas análises cuantitativas e cualitativas, e mediante un traballo conxunto coas áreas municipais competentes, o equipo redactor ofrece un Diagnóstico para cada obxectivo, que inclúe:

- Relación das principais actuacións levadas a cabo ou que se prevé executar para acadar dito obxectivo.
- Unhas conclusións cos principais retos e
- Unha análise DAFO de cada ámbito.

A Axenda Urbana de Betanzos pensase como un documento vivo, o cal pasará a ser un método de traballo en permanente evolución que, promoverá a súa implantación mediante plans de actuación de todos os actores implicados, sexan públicos ou privados.

Dita metodoloxía, que **parte do necesario Diagnóstico da situación en cada caso**, na que se identifican Obxectivos e Accións Estratéxicas para afrontar os retos previamente identificados, e na que se aplican indicadores de avaliación e seguimento de todo o realizado, permite, concretamente a nivel local, aprobar verdadeiras Estratexias de Cidade, cun enfoque integrado, unha gobernanza adecuada e un horizonte temporal centrado non só no curto prazo.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

3. ANALISE E DIAGNÓSTICO ACTUAL DO CONCELLO DE BETANZOS

O obxecto do presente apartado centrase na elaboración **da análise e diagnostico da situación do municipio de Betanzos**, a partir do cal se identificarán os principais retos a nivel municipal. Dito diagnostico forma parte da primeira fase da elaboración da Axenda Urbana de Betanzos, co obxectivo de establecer un marco común para as estratexias a adoptar no futuro.

A elaboración deste documento resulta especialmente útil, xa que, ofrece unha análise obxectiva da realidade, identificando os temas máis variados (desde os cambios demográficos e o despoboamento do rural ata a mobilidade, pasando polo metabolismo urbano e cuestións de gobernanza, entre outros), identificando os principais problemas que poñen en perigo a sustentabilidade do modelo urbano.

A elaboración de dita diagnose realizase de Conformidade coa Axenda Urbana Española, recompilando e analizando a ampla documentación estratéxica da cidade en relación con cada un dos Obxectivos Estratéxicos e Específicos da Axenda Urbana, valorando os aspectos positivos e asumindo as debilidades e problemas detectados, tratando de identificar a situación de partida da cidade con respecto aos obxectivos que persegue a Axenda, e mediante a análise dos diferentes documentos e estratexias que ten a cidade, ademais dito análise apoiase tamén nos datos descritivos que ofrece a Consellería, podendo coñecer o que se fixo ata agora en Betanzos en relación con cada un dos obxectivos estratéxicos e específicos e que queda por facer para conseguilos.

O diagnóstico do Concello estruturouse en torno os **10 obxectivos estratéxicos da AUE**, buscando de este modo, dar unha visión integral de cada unha das problemáticas que afectan o municipio de Betanzos.

Ilustración 3_Obxetivos estratéxicos AU

As temáticas analizadas son: **solo e poboación do municipio, modelo urbano e territorial, mobilidade e espazo público, economía urbana e sociedade , vivenda e gobérnanza.**

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

3.1. OBXECTIVO ESTRATÉXICO 1. ORDENAR O TERRITORIO E FACER UN USO RACIONAL DO SOLO, CONSERVALO E PROTEXELO.

O Concello de Betanzos é un territorio extenso e complexo de enormes contrastes. Nel conviven un entorno urbano moi compacto xunto con espazos naturais de gran valor ecolóxico e paisaxístico; áreas urbanas consolidadas xunto a barrios tradicionais degradados; núcleos residenciais periféricos de alta calidade urbana xunto con barrios rurais deficientes en servizos urbanos; e grandes polos industriais xunto a espazos urbanos con alta actividade económica.

Nos últimos anos intensificáronse as interaccións entre o principal núcleo urbano e a súa contorna como consecuencia de dous fenómenos socioeconómicos:

- Por unha banda, o fluxo migratorio que fixo desprazar a parte da poboación (principalmente nova) residente nos barrios tradicionais do cidade para instalarse en novos desenvolvementos residenciais na periferia ou nas zonas rurais.
- Por outra, a consolidación do potencial loxístico de Betanzos, que provocou a aparición de espazos empresariais e áreas industriais na periferia.

O modelo territorial, no que se basea urbanísticamente Betanzos, foi o formulado polas Normas subsidiarias de planeamento (aprobado definitivamente con data 27 de xuño de 1996), e sobre as cales, en data 03 de novembro de 2006, adoptase acordo polo pleno da corporación municipal, e clasificase como solo urbano non consolidado e se lle aplican as Directrices de Ordenación do artigo 35.1 das NSP, a finca afectada polo recurso 02/6574/96 e sentenza 713/1999 da sección segunda da sala do contencioso – administrativo do TSXG.

Actualmente Betanzos, está a levar a cabo a redacción do seu Plan Xeral de Ordenación Municipal (o cal actualmente conta con aprobación inicial). Tratase dun documento concedido como instrumento marco das políticas urbanísticas, responde inevitablemente a obxectivos e directrices que veñen condicionados polas circunstancias do momento no que se produce, e pola anticipada visión de escenarios futuros desexables. Sen Plan é menos posible xerar proxectos complexos que impliquen concertación entre axentes que interveñen e manexo dos tempos.

O novo documento adaptará as súas determinacións ás esixencias da nova lexislación urbanística autonómica; Lei do solo de Galicia e o seu Regulamento e dende o punto de vista da lexislación estatal adaptarase ás determinacións do Real Decreto Lexislativo 7/2015 polo que se aproba o Texto Refundido da Lei do Solo e Rehabilitación Urbana.

Por outra banda, a incorporación da avaliación ambiental estratéxica na formación do planeamento non só terá repercusión na tramitación senón no método de abordaxe das cuestións urbanísticas na súa escala territorial, incorporando toda a experiencia das directrices e estratexias emanadas tanto dos órganos comunitarios como centrais ou autonómicos.

A análise cualitativa do ámbito formúlase describindo as características de Betanzos e da súa área metropolitana, e de como responden os seus instrumentos de planificación estratéxica aos retos que supón cada unha das liñas de actuación propostas pola Axenda Urbana Española, para cada un dos tres obxectivos específicos que se propoñen para acadar o obxectivo estratéxico 1:

- **Obxectivo Especifico 1.1**. Ordenar o solo de maneira compatible co seu entorno territorial.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

- **Obxectivo Especifico 1.2.** Conservar e mellorar o patrimonio natural e cultural e protexer a paisaxe.
- **Obxectivo Especifico 1.3.** Mellorar as infraestruturas verdes e azuis e vinculalas co contexto natural.

Este obxectivo persegue unha planificación territorial e urbanística que respecte o uso do solo como un recurso natural escaso e non renovable. Ademais, busca que a natureza entre nas cidades, incorporando infraestruturas verdes e azuis que garanten a biodiversidade e a conectividade entre mundo urbano e natural. A conexión coa natureza tamén pretende maximizar os seus impactos beneficiosos nos contornos periurbanos, mellorando os problemas propios dese tipo de barrios.

No referente a territorio e uso do solo, primeiro descríbese a situación actual da cidade de Betanzos en relación co seu propio territorio e co modelo urbanístico imperante.

A Axenda Urbana Española vincula a cidade co territorio que ocupa, estendendo os seus efectos a un entorno moito máis amplo ca ela. O solo, sobre todo o rústico ou sen urbanizar, hai tempo que deixou de entenderse como solo residual: arredor del xiran plans que aseguren un crecemento sostible e non se pode entender como o medio para que as cidades satisfagan as súas necesidades de crecemento incesante.

Para a correcta diagnose da cidade de Betanzos en canto a territorio e urbanismo, analizaranse os indicadores descritivos sinalados na Axenda Urbana Española, valorando cualitativa e cuantitativamente cada un dos obxectivos específicos aquí recollidos, para que sexa unha panorámica da actualidade do nivel de consecución do mesmo na cidade de Betanzos.

Os indicadores que explican esta dimensión no ámbito da Axenda Urbana son os seguintes:

- **En canto ao solo, os seus usos e o medio:** superficie sen urbanizar, zona verde, solo urbano descontinuo, solo urbanizable, solo urbanizable delimitado, superficie de solo destinada a uso residencial e actividades económicas.
- **En canto á vivenda e á súa urbanización**: densidade de vivendas, superficie de solo destinada a uso residencial, tipo de vivenda, vivendas previstas en zonas de urbanización.
- **En canto á calidade do medio urbano**: espazo público, calidade do silencio, superficie verde.

Estes indicadores empregados para o diagnóstico da situación actual do municipio, así como todos os Plans e Estratexias elaborados ou en proceso de elaboración e/ou concepción, teñen como finalidade situar, desde un punto de vista realista e obxectivo, o estado actual da problemática e das prestacións do Concello de Betanzos en relación co Plan da Axenda Urbana Española. Ademais, desde o punto de vista da toma de decisións, este traballo serve para incidir nos retos de futuro e nas liñas de actuación a definir para afrontar os problemas que poidan xurdir no proceso de mellora e optimización da cidade no marco da Axenda Urbana Española.

3.1.1. ANÁLISE CUALITATIVO

a) A OCUPACIÓN DO TERRITORIO EN BETANZOS

O Concello de Betanzos conta cun núcleo urbano, no que prima a división administrativa en función dos barrios. Pero tamén ten unha importante zona rural, onde segue moi viva a tradicional división en parroquias formadas por aldeas e lugares, como en toda a comunidade galega.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

Nos últimos tempos, e a pesar do enorme esforzo realizado na modernización das infraestruturas, a dotación de recursos e a vontade de protexer o patrimonio natural e urbano; Betanzos presenta un claro déficit de infraestruturas e servizos nas zonas máis rurais do municipio. A maior parte das parroquias sofren unha falta de continuidade co tecido urbano do centro de Betanzos, en infraestruturas e servizos, o que fai que os seus habitantes queden illados da dinámica urbanística do municipio.

A ocupación humana no territorio da Comarca de Betanzos, concéntrase no sector litoral. Os principais asentamentos urbanos así como a maior parte das actividades económicas, localízanse nesta área.

O Concello de Betanzos posúe unha densidade poboacional superior aos 500 hab/km^2, acollendo deste xeito un dos centros urbanos de maior importancia da Comarca.

Neste municipio, a superficie artificial é significativa, chegando a alcanzar preto do 20% da superficie total do termo. Os solos dedicados a actividades agrícolas e cultivos forestais de eucaliptos e piñeiros superan o 64% da superficie total do municipio, case por partes iguais. Unha ocupación superficial moi notable acapárana as infraestruturas de transporte, que ademais de supoñer un alto consumo de solo, destacan pola artificialización e alta fragmentación do territorio.

No centro do municipio dominan os usos urbanos característicos de Betanzos , tales como :áreas de uso dotacional, industrial e comercial, as cales tamén teñen unha alta relevancia superficial no Parque Empresarial de Piadela e nos contornos dos núcleos urbanos secundarios das Casas Novas-Infesta e Montellos, así como nos enclaves industriais adxacentes. A ocupación humana da superficie faise ben notable tanto nos contornos urbanos como na periferia da cidade.

No termo municipal, identifícanse a Cidade de Betanzos, núcleo histórico e cabeceira municipal, e os agregados urbanos secundarios de A Infesta, O Terreo e As Casas Novas, e de Montellos como principais realidades urbanas. Con todo, os usos urbanos residenciais densos están concentrados no contorno de Betanzos, que configura o núcleo de maior poboación e o centro comercial e de servizos públicos e privados máis importante do Concello, e constitúe a cabeceira comarcal. Os barrios antigos da cidade presentan unha problemática común aos tecidos históricos de Galicia:

- desfavorables condicións socioeconómicas e de conservación da edificación e,
- puntualmente, baixa calidade ambiental, configurando hoxe en día barrios en crise e/ou deprimidos.

En canto aos usos industriais, cómpre destacar ao Polígono Industrial de Piadela, que goza dun estratéxico emprazamento e de boas conexións coas estradas supramunicipais, nacionais e autoestradas. Dito polígono , que tras o desenvolvemento das sucesivas fases de urbanización, acada unha superficie superior ás 80 hectáreas. No seu contorno, asociados ao agregado urbano da Infesta e ao núcleo de Montellos, existen diversos usos industriais, entre os que destacan, pola súa notable ocupación e incidencia ambiental: Betanzos HB, o Matadoiro Frigorífico de Montellos e Vinsa.

Na cidade atópanse diversas localizacións que acollen tamén usos industriais e comerciais, salientando o Porto de Betanzos, O Carregal e Talai, por presentar uns déficits, en canto urbanización e integración ambiental, notables. O Porto de Betanzos é unha instalación de titularidade autonómica que está na fronte da vila e que conta cun pequeno embarcadoiro no fondo da ría, que serve de base para flotas recreativas e de porto deportivo.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

Nas tramas urbanas e periurbanas da cidade, algunhas destas áreas están obsoletas e necesitadas de procesos de transformación e recuperación da calidade ambiental urbana. Xa por último, son significativos os emprazamentos e actividades industriais dispersas no solo rústico, existentes nas parroquias de Piadela e Requián, en áreas de desenvolvemento espontáneo e, polo tanto, sen urbanización de soporte.

As grandes infraestruturas de transporte teñen unha incidencia superficial moi notable no municipio, no que se emprazan algúns dos seus principais enlaces. A Autovía A-6 (A Coruña-Madrid), que constitúe o corredor de alta capacidade alternativo á estrada N-6, cruza o termo de leste a oeste, e ten un enlace en Montellos-Infesta, coa AC-542. Polo concello tamén discorre a autoestrada AP-9 no treito A Coruña-Tui, que cruza o territorio polo oeste, contando con enlaces nas proximidades do termo municipal en Guísamo (Bergondo), onde se pon en conexión co treito da AP-9 A Coruña-Ferrol, e a través do enlace de Piadela-Montellos, coa autovía A-6.

A rede viaria principal que atravesa o municipio está composta ademais pola estrada N-6 (A Coruña-Madrid), eixo histórico de comunicación coa Meseta, configurado hoxe por un trazado externo á Cidade de Betanzos, e polas estradas N-651 (Betanzos-Fene), AC-542 (Betanzos AC-840-Mesón do Vento N-550), AC-840 (Betanzos-Límite de provincia Agolada N-640), AC-161 (As Angustias N-6-Bergondo AC-164), que teñen a súa orixe no núcleo urbano.

A Rede Ferroviaria tamén incide no termo municipal coa liña férrea A Coruña-Madrid e co seu ramal a Ferrol, dispoñendo de estacións en Betanzos-Infesta e na Cidade de Betanzos, respectivamente. E dicir, as grandes infraestruturas de transporte, ademais de supoñer un elevado consumo de solos, destacan as súas afeccións directas pola artificialización e intensa fragmentación do territorio.

En canto ao territorio rural, este acolle unha baixa porcentaxe da poboación municipal e presenta un modelo disperso, onde os asentamentos afastados dos eixos urbanos ou peor comunicados coa cidade, manteñen aínda características rurais ou de usos residenciais maioritarios, cunha clara relación de dependencia coa cabeceira municipal. Os aproveitamentos forestais e agropecuarios son os seus sinais de identidade.

Os procesos de reestruturación da propiedade tiveron unha discreta incidencia no municipio. Así, as superficies obxecto de concentración parcelaria acadan unhas cifras moi baixas, estando concentrados hoxe en día os eidos da parroquia de Piadela, onde se desenvolveu a concentración parcelaria de Piadela-Cortiñán, que abrangueu un total de 530 hectáreas dos termos de Betanzos e Bergondo. No municipio non hai rexistrados Montes Veciñais en Man Común (MVMC), estando a superficie forestal distribuída, en xeral, entre pequenos propietarios.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

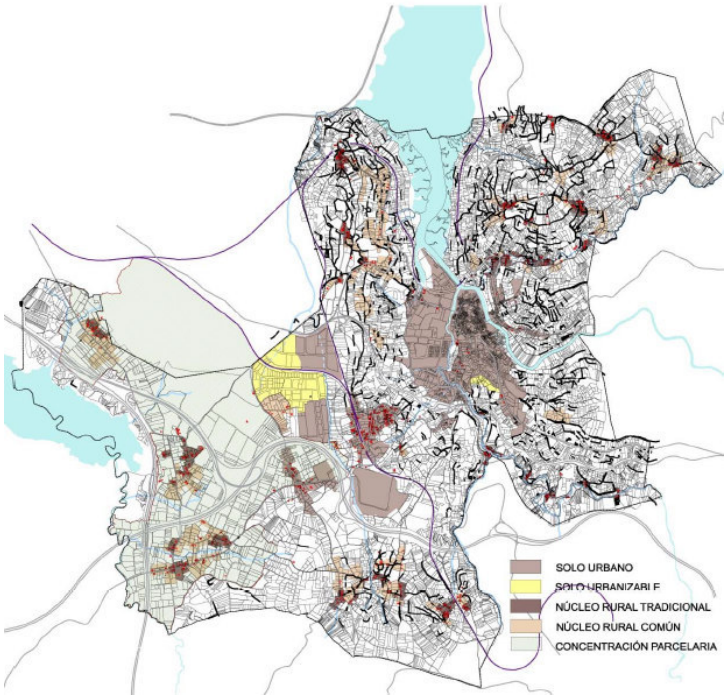

Ilustración 4. Caracterización da estrutura parcelaria de Betanzos.

b) OS RECURSOS NATURAIS E O POTENCIAL PRODUTIVO

Betanzos presenta un territorio diversificado e con elevada variedade e riqueza de recursos naturais, o que pode supoñer unha avantaxa competitiva, onde destaca moi especialmente o seu potencial produtivo agronómico.

O territorio municipal pódese considerar privilexiado polas condicións do seu medio natural, que ten, en liñas xerais, alta aptitude para unha diversidade de cultivos, posibilitando unha agricultura de calidade e fértiles explotacións forestais. Tendo en conta a súa potencialidade, posta de manifesto pola existencia de explotacións que a avalan e polas súas propias características, pódese concluír que os eidos do termo presentan solos de alta produtividade agrícola ou gandeira e, polo tanto, teñen especial interese agrario.

En efecto, co obxecto de avanzar no coñecemento da aptitude agraria para os cultivos máis relevantes dentro do territorio, e do fomento do emprego verde, e respectuoso co medio ambiente, que poña en valor os recursos propios do territorio como piares básicos do crecemento económico sustentable, a Reserva de Biosfera Mariñas Coruñesas e Terras do Mandeo, desenvolveu estudos, e elaborou mapas de orientacións produtivas para coñecer cales son os cultivos máis interesantes a ser fomentados nas políticas de desenvolvemento local. Nalgúns dos cultivos máis relevantes detectados no Diagnóstico do Sistema Alimentario (viño, lúpulo, horta, mazá e cereais), o termo municipal conta con solos de media, e de alta aptitude.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

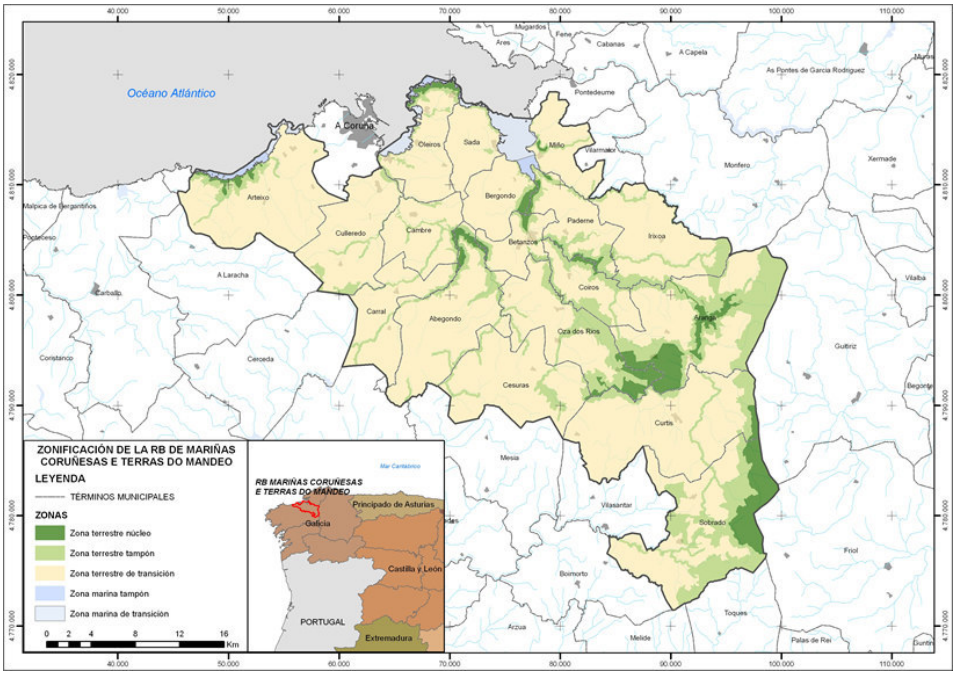

Ilustración 5_Zonificación RB de las Mariñas Coruñesas e Terras do Mandeo

Dita Reserva, abrangue un total de 116.724 ha repartidas en 17 concellos da provincia da Coruña. A súa creación ten como principal obxectivo o desenvolvemento do territorio, das súas empresas e dos seus produtos, mediante marcas de calidade, recuperación de actividades tradicionais, oportunidades de emprego e formación, iniciativas turísticas, conservación dos recursos medioambientais e outros proxectos.

Os solos de boa aptitude agrícola son escasos, tanto no contexto galego e comarcal, como especialmente no municipal, onde a superficie agraria útil non chega acadar un terzo da superficie total do termo, polo que resulta necesario preservar este escaso recurso natural. En Betanzos e na Comarca das Mariñas, a preservación da excepcional calidade e multifuncionalidade (agrícola, forestal, hidrolóxica, soporte de biodiversidade, etc.) do solo, como recurso natural non renovable, debe converterse nunha estratexia e obxectivo na ordenación do seu territorio, evitando a súa degradación.

No sector enerxético, o territorio comarcal conta con variados recursos e ten un notable potencial para a produción de enerxía primaria mediante fontes renovables. O termo presenta, en función da súa superficie forestal e produtividade, alta dispoñibilidade de residuos e subprodutos da madeira. Ademais conta, por mor da intensidade da radiación solar e favorable configuración do territorio, con condicións axeitadas para o desenvolvemento da enerxía solar.

Nos recursos mineiros da comarca, destacan os granitos e granitoides, e as lousas que presentan alta potencialidade como rochas industriais por mor do seu aproveitamento como pedra natural. De feito, o granito constitúe, xunto coa lousa, o máximo expoñente do potencial mineiro galego, representados na súa maioría polo sector da pedra natural, onde Galicia é a primeira comunidade autónoma española exportadora e a segunda produtora deste recurso mineral. A este respecto, a folla 8 Lugo do "Mapa de Rocas Industriales" publicado no ano 1973 polo IGME (E 1:200.000), identifica xacementos e explotacións abandonadas con reservas grandes de lousas aptas para áridos, localizadas no municipio. Na actualidade, non se rexistran explotacións activas no termo.

En canto á potencialidade dos recursos hidroxeolóxicos locais, hai que destacar que o termo non conta con acuíferos e masas de auga subterránea de importancia. Malia todo, a Xefatura Provincial da

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

Consellería de Economía e Industria, tras a consulta dos arquivos existentes no Servizo de Enerxía e Minas, identifica no termo o Dereito Mineiro (Sección B) "Manantial Os Toxos". De acordo co rexistro mineiro provincial e co Censo Catastral Mineiro de Galicia, existe unha autorización de aproveitamento de augas minerais, industriais e de manancial denominada "Os Toxos (AC/B/00500)", emprazada en Requián.

3.1.2. ANÁLISE CUANTITATIVO

Para o concello de Betanzos, os datos descritivos relacionados co obxectivo estratéxico 1. Ordenar o territorio e facer un uso racional do solo, conservalo e protexelo son:

CÓDIGO	NOME	FONTE	INDICADOR
D01	VARIACIÓN DA POBOACIÓN 2010-2020 (%)	INE	-4,53
D02	TERRITORIO E DIVERSIDADE DE HÁBITATS		
D02a	D.02.a. Superficie de Cobertura artificial (%)	SIOSE 2014	15,918
D02b	D.02.b. Superficie de Cultivos (%)	SIOSE 2014	41,253
D02c	D.02.c. Superficie de zonas húmidas (%)	SIOSE 2014	1,621
D02d	D.02.d. Superficie forestal (%)	SIOSE 2014	37,080
D03	SUPERFICIE DE EXPLOTACIÓNS AGRARIAS E FORESTAIS		
D03a	D.03.a. Superficie municipal destinada a explotacións agrarias e forestais (%)	SIOSE 2014	0
D03b	D.03.b. Superficie municipal destinada a explotacións agrarias e forestais respecto ao solo urbano e urbanizable delimitado da cidade (%)	SIOSE/SIU	0
D04	SUPERFICIE DE SOLO NON URBANIZABLE (%)	SIU	79,08
D05	SUPERFICIE VERDE (ha cada 1.000 hab)	SIOSE 2014	2,19
D06	DENSIDADE DE POBOACIÓN NO SOLO URBANO (hab./ha)	SIU	57,56
D07	SOLO URBANO DISCONTINUO (%)	SIOSE 2014	19,63
D08	DENSIDADE DE VIVENDA (viv/ha)	SIU	47,84
D13	ESPAZO PÚBLICO		
DST02	D.ST.02. ÁREAS DE SOLO DE DESENVOLVEMENTO (%)	-	Non dispoñible
DST03	D.ST.03. SOLO URBANIZABLE DELIMITADO (%)	-	Non dispoñible
DST04	D.ST.04. SUPERFICIE DE SOLO PREVISTO PARA USO RESIDENCIAL (%)	Autoridade Municipal	0,62

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

DST05	D.ST.05. SUPERFICIE DE SOLO PREVISTO PARA ACTIVIDADES ECONÓMICAS (%)	Autoridade Municipal	0,10
D17	SUPERFICIE DE INFRAESTRUTURAS DE TRANSPORTE E MOBILIDADE		
D17a	D.17.a. Superficie infraestruturas de transporte (ha)	SIOSE 2014	115,75
D17b	D.17.b. Superficie infraestruturas de transporte (%)	SIOSE 2014	4,79
D32	VARIACIÓN DO NÚMERO DE FOGARES 2001-2011 (%)	INE	21,60
D33	CRECEMENTO DO PARQUE DE VIVENDA 2001-2011 (%)	INE	20,73
D36	ACCESIBILIDADE Á VIVENDA		
DST06	D.ST.06. VIVENDAS PREVISTAS NAS ÁREAS DE DESENVOLVEMENTO RESPECTO AO PARQUE DE VIVENDA (%)	-	Non dispoñible
DST07	D.ST.07. NÚMERO DE VIVENDAS PREVISTAS NAS ÁREAS DE DESENVOLVEMENTO (viv/1000 hab.)	-	Non dispoñible
D37	FIGURA DE PLANEAMENTO URBANÍSTICO VIXENTE NO MUNICIPIO	SIU	NNSS
D38	DATA DA FIGURA DE PLANEAMENTO URBANÍSTICO VIXENTE	SIU	1996

3.1.3. CONCLUSIÓNS

Enuméranse a continuación, os principais problemas ou retos da cidade relacionados co O.E.1:

1. Xeneralizar un modelo de desenvolvemento urbano sustentable e respectuoso co medio ambiente, que racionalice o consumo de solo vinculándoo ás necesidades reais da poboación, da economía e do territorio. Para iso, será necesario optimizar o aproveitamento dos solares baldíos antes de abordar a ampliación do solo urbano.
2. Desenvolver un sistema de goberno multinivel eficaz e eficiente, que permita integrar as directrices do amplo e variado conxunto de instrumentos e plans estratéxicos en materia de ordenación do territorio vixentes en Betanzos, dando coherencia ás estratexias. , unificando criterios e eliminando duplicidades.
3. Potenciar a extensión da cidade compacta, multifuncional e policéntrica. É dicir, unha cidade con múltiples núcleos de actividade económica, recreativa e civil, distribuídos en espazos cun alto grao de consolidación urbana.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

4. Potenciar o medio rural. Para iso será necesario reforzar as dotacións e equipamentos dos barrios rurais, consolidar o papel da horta e da agricultura ecolóxica, protexer e mellorar os espazos naturais e impulsar o uso alternativo do solo non urbanizable.
5. Conectar cidade e natureza, impulsando unha rede metropolitana de infraestruturas verdes e azuis vinculada a un sistema urbano de zonas verdes axeitadamente dimensionado e distribuído.
6. Establecer un réxime de servidumes que permita limitar as externalidades negativas que teñen para a ordenación do territorio a presenza de grandes infraestruturas de transporte e grandes ríos no municipio de Betanzos.

3.1.4. DAFO DO OBXECTIVO ESTRATÉXICO 1

Identifícanse a continuación , as Debilidades, Ameazas, Fortalezas e Oportunidades en relación co Obxectivos Estratéxicos 1 da Axenda. Non en vano , este DAFO resume as debilidades, ameazas, fortalezas e oportunidades principalmente identificadas no concello de Betanzos:

DEBILIDADES	AMEAZAS
D01. Alta densidade de poboación no sector urbano, pero moi dispersa no resto do municipio. **D02.** Elevado consumo de solos, gran artificialización e intensa fragmentación do territorio. **D03.** Os solos con boa aptitude agrícola son escasos. **D04.** Desigualdades entre territorios, onde os máis afastados dos eixos urbanos presentan un entorno moi rural e cunha gran dependencia.	**A01.** Abandono de zonas, sobre todo afastadas do centro urbano, con problemas de accesibilidade e carentes dalgúns servizos públicos. **A02.** Desigualdade en dotación de equipamentos e servizos públicos, en función do barrio ou parroquia. **A03.** Territorio afectado por diversos riscos naturais e antrópicos como: inundacións, incendios forestais, movementos sísmicos e riscos tecnolóxicos.
FORTALEZAS	**OPORTUNIDADES**
F01. Territorio diversificado e con elevada variedade e riqueza de recursos naturais. **F02.** Alta aptitude para diversos cultivos, posibilitando unha agricultura de calidade e fértiles explotacións forestais. **F03.** Extraordinarias características visuais, naturais e de diversidade do seu patrimonio natural e cultural.	**O01.** Realización de rutas e itinerarios panorámicos, que poden xerar gran cantidade de fluxos económicos. **O02.** Medio natural, paisaxe e patrimonio de gran valor para potenciar o seu uso e desfrute polos habitantes e un turismo sostible. **O03.**Potencial produtivo agronómico. **O04.** Fomento do emprego verde e respectuoso co medio ambiente, que poña en valor os recursos do propio territorio.

En resumo , aproveitar e xestionar os recursos dunha forma racional é fundamental para o noso benestar e a do medio ambiente en xeral, polo que deberanse activar mecanismos para evitar impactos ambientais críticos que condicionen negativamente a viabilidade futura dos outros recursos do territorio.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

A consolidación dun modelo referido á cidade, compacto e denso, e a priorización da calidade ambiental e urbanística son criterios indispensables a ter en conta. Todo isto, tradúcese na creación dunha estrutura urbana cunha correcta clasificación e dimensionado do solo, reelaborando o sistema de accesibilidade e relacionando as tramas urbanas cos espazos de interese ambiental, paisaxístico natural que configuran a Ría de Betanzos e o sistema fluvial.

No tocante a este obxectivo estratéxico, pódese destacar unha gran debilidade relacionada co casco histórico, debido a que este se encontra xestionado mediante un Plan Especial do ano 1985. Pola contra, como gran fortaleza, observamos unha relación espacial industrial e urbana co Polígono de A Piadela, o que favorece a compacidade e mobilidade na cidade.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

3.2. OBXETIVO ESTRATÉXICO 2. EVITAR A DISPERSIÓN URBANA E REVITALIZAR A CIDADE EXISTENTE

Este obxectivo busca construír estruturas urbanas compactas e polifuncionais, que prioricen os procesos de reciclaxe dos tecidos urbanos xa existentes, a recuperación de solos urbanos en desuso e a redensificación dos solos urbanizables dispersos. Esta compacidade pódese conseguir reducindo distancias entre usos e espazos, convertendo espazos públicos en elementos estruturais clave e reconvertendo espazos urbanos en zonas de desfrute común.

Betanzos mantén un bo grao de compacidade e multifuncionalidade, como se pode comprobar tanto pola porcentaxe de superficie artificial como pola accesibilidade a zonas verdes e servizos de proximidade.

Cómpre sinalar que nas zonas consolidadas dos barrios tradicionais con graos de compacidade e complexidade de usos moi aceptables, estanse a producir desequilibrios e procesos de deterioración da calidade de vida, peor acceso aos servizos públicos, ás zonas verdes , desaparición do comercio local, etc., que se intentan corrixir e minimizar con políticas públicas pioneiras de fomento da rehabilitación residencial, para garantir a accesibilidade universal e a mellora da eficiencia enerxética, así como procesos de intervención a maior escala con vocación de integralidade, como por exemplo o Programa de axuda as actuacións de rehabilitación a nivel de barrio do Plan de Recuperación, Transformación e Resilencia finaciado pola UE Next Generation UE do “Casco Histórico de Betanzos e a súa zona de Protección – Barrio de la Ribera – e Barrios da Nosa Señora do Camiño e da Magdalena”, de data decembro de 2022.

O instrumento estratéxico básico que establece as directrices de ordenación territorial de Betanzos e a súa contorna son Directrices de Ordenación do Territorio de Galicia (DOT, 2011), un instrumento de planificación estratéxica de carácter supramunicipal que establece entre os seus obxectivos estratéxicos e de acordo co establecido na AUE os reto de garantir que as propostas de desenvolvemento territorial sexan compatibles coas condicións do medio físico, o clima, o relevo, o solo e os recursos naturais, tendo en conta os principios de racionalidade e sustentabilidade ambiental na xestión destes.

Tal e como se mencionou no apartado anterior , o municipio de Betanzos e a súa contorna, dispoñen dun instrumento de planificación estratéxica (Normas subsidiarias de planeamento, aprobadas definitivamente con data 27 de xuño de 1996) , e sobre as cales, en data 03 de novembro de 2006, se adopta acordo polo pleno da corporación municipal, e se clasifica como solo urbano non consolidado e se lle aplican as Directrices de Ordenación do artigo 35.1 das NSP, a finca afectada polo recurso 02/6574/96 e sentenza 713/1999 da sección segunda da sala do contencioso – administrativo do TSXG, que, de acordo cas directrices das DOT, establece las directrices da súa organización territorial.

Actualmente o concello de Betanzos está levando a cabo a redacción del PXOM , o cal actualmente conta con aprobación inicial, e no cal , unha das orientacións xerais do enfoque estratéxico deste Plan e que establece a necesidade de consolidar un modelo urbano compacto que racionalice o uso do solo, propoñendo unha alternativa ao crecemento urbano extensivo e discrecional, incorporando ao modelo criterios que, tal e como prioriza a Axenda Urbana Española (AUE), teñan en conta o impacto que este crecemento xera sobre a paisaxe e o medio rural limítrofe.

3.2.1. ANÁLISE CUALITATIVA

A análise cualitativa formúlase, describindo as características do municipio de Betanzos e como responden os seus instrumentos estratéxicos e urbanísticos aos retos que supón cada unha das liñas de

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

actuación propostas pola Axenda Urbana Española, para cada unha delas os seis obxectivos específicos que propón dentro do obxectivo estratéxico número 2.

- **Obxectivo Especifico 2.1**. Definir un modelo urbano que fomente a compacidade, o equilibrio urbano e a dotación de servizos básicos.
- **Obxectivo Especifico 2.2**. Garantir a complexidade funcional e a diversidade de usos.
- **Obxectivo Especifico 2.3**. Garantir a calidade e a accesibilidade universal dos espazos públicos.
- **Obxectivo Específico 2.4**. Mellorar o medio ambiente urbano e reducir a contaminación.
- **Obxectivo Específico 2.5**. Impulsar a rexeneración urbana.
- **Obxectivo Específico 2.6.** Mellorar a calidade e sustentabilidade dos edificios.

E isto coa referencia dun modelo urbanístico que, como sinala a AUE ao glosar este obxectivo, ten entre as súas notas características, *"a compacidade na súa morfoloxía, a complexidade (mestura de usos). e biodiversidade) na súa organización, a eficiencia metabólica no seu funcionamento e a cohesión social na procura da equidade e da igualdade".*

Para o que recomenda*:*

"A planificación ou ordenación do solo debe perseguir estruturas urbanas compactas e multifuncionais, que prioricen os procesos de reciclaxe dos tecidos urbanos existentes, a recuperación de terreos en desuso situados no interior das zonas urbanas e a redensificación de solo urbanizable disperso".

a) A REVITALIZACIÓN URBANA EN BETANZOS

Para unha cidade das características de Betanzos, que veu ralentizarse o seu crecemento durante as últimas décadas, ten que ser prioritario a minimización dos impactos negativos que permitan crear un modelo de cidade máis sostible para o usuario. Este modelo, ten que ser aplicable a toda a poboación independentemente da súa ubicación e condición social, buscando de tal xeito a equidade e a cohesión social de todas as partes.

En Betanzos podemos distinguir dúas partes ben diferenciadas, o grupo urbano (Cidade de Betanzos, núcleo histórico e principal, e os agregados urbanos secundarios de A Infesta, O Terreo e As Casas Novas, de Montellos e das Angustias) e o resto de núcleos de carácter rural localizados no territorio municipal.

A morfoloxía das tramas urbanas presenta, polo tanto, dúas realidades, máis compacta e densa na cidade de Betanzos, e de menor densidade e compactidade nos agregados urbanos secundarios. E pola contra, no resto do territorio municipal, predomina a concentración da poboación nos asentamentos rurais tradicionais, posuíndo de tal xeito un carácter máis disperso.

En canto o crecemento, ata o século XIX o crecemento da Cidade produciuse principalmente no recinto intramuros, por compactación da trama e substitución de edificacións en parcelas construídas e polas expansión lineal dos rueiros. Ata mediados de século XX, a cidade iniciou o seu crecemento extramuros apoiándose sobre as novas infraestruturas, provocando unha forte transformación da cidade e a súa relación co río. Igualmente, e debido á posición encaixada da cidade e do propio territorio, así como da encrucillada viaria, producíronse crecementos lineais apoiados nas estradas de acceso.

Por estes motivos, é preciso realizar unha ordenación do solo de Betanzos, para que persiga estruturas urbanas compactas e polifuncionais, que lle dean prioridade os procesos de reciclaxe dos tecidos

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

urbanos existentes, a recuperación de solos en desuso ubicados no interior dos ámbitos urbanos e a redensificación dos solos urbanizables dispersos.

A rehabilitación edificatoria, a rexeneración urbana e a renovación son hoxe conceptos fundamentais no ámbito da estruturación do territorio e do espazo urbano, baseados na sustentabilidade social, económica e ambiental.

O deterioro da situación do Centro Histórico ten diferentes causas, destacando, entre outros, factores sociais e demográficos, entre os que, en moitos casos, se constata o envellecemento da poboación residente. Estas dinámicas implicaron o progresivo declive e abandono de Casco, tanto desde a perspectiva da demanda de vivenda como das actividades económicas. Por iso é necesario adoptar diferentes medidas que permitan afrontar esta situación, sempre desde a perspectiva de que a mellor forma de conservar é habitar, ocupar os espazos e xerar actividade.

É de salientar que a rehabilitación e reutilización de espazos residenciais abandonados ou degradados xoga un papel fundamental nas políticas de vivenda como solución eficiente, sostible e de futuro á hora de dar resposta ás necesidades de vivenda da poboación, de preservar o patrimonio construído e, non menos importante, reducir os impactos sobre o medio ambiente. Trátase de tentar atraer ás novas xeracións para que se asenten nos espazos renovados.

O Conxunto Histórico de Betanzos ten que desenvolver un papel activo como espazo que dote de valor engadido á cidade, que forme parte do conxunto da vida cidadá e que incida favorablemente no desenvolvemento global da cidade, coa implantación e promoción de equipamentos culturais, a dinamización da actividade comercial, a preservación e mellora de espazos públicos de calidade e as axudas á rehabilitación de edificios, para conseguir a mellora da eficiencia enerxética de vivendas e edificios, búscase manter a poboación tradicional no cara aos procesos de xentrificación.

Neste sentido, a intervención pública é fundamental para promover e favorecer a recuperación do construído, buscando un equilibrio coa redución da demanda enerxética, de xeito que ambas actuacións coordinadas doten de vitalidade ao Casco e o fagan atractivo como zona residencial e de actividade.

Ilustración 6. Delimitación do territorio do Programa de Axudas ás Actuacións de Rehabilitación.

Os anteriores Plans Estatal de Vivenda: O Plan Estatal de Vivenda 2002-2005; O Plan Estatal de Vivenda 2005-2008, o Plan 2009-2012, o Plan 2013-2016 e o Plan Estatal 2018-2021 (aínda non finalizado) abriron

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

boas expectativas de recuperación e rehabilitación a través da figura das ARI, Áreas de Rehabilitación Integral.

A compacidade defínese como a relación entre o espazo utilizable dos edificios e o ocupado pola superficie urbana (superficie de chan urbano consolidado e áreas de desenvolvemento consolidadas). O espazo utilizable dos edificios calcúlase a través do sumatorio da superficie construída de todas as parcelas catastrais da cidade consolidada. Esta relación indica a proximidade urbana e a capacidade de interconexión dos cidadáns, aínda que un nivel excesivo deste valor indica unha pobre existencia de espazos públicos de calidade para os peóns (espazos verdes, prazas, beirarrúas con ancho mínimo, etc.).

Ilustración 7. Delimitación do conxunto histórico e a súa zona de protección.

Na actualidade, a compacidade urbana de Betanzos estímase nun total de 0,7 m^2t/m^2s, sendo un valor incluído razoable en tramas urbanas; aínda que hai moito por facer para reducir as distancias entre usos e espazos públicos, desenvolvendo patróns de proximidade que permitan maiores desprazamentos a pé. Neste sentido, e en canto á problemática da dispersión urbana e a falta de compacidade, é destacable que o parque de vivendas de Betanzos experimentou un crecemento do 20,7 % no período 2001-2011.

A densidade de vivendas defínese como o número de vivendas por hectárea de chan correspondente á cidade consolidada. Este valor indícanos a tipoloxía de uso residencial da cidade, caracterizándoo como alto, medio ou baixo en termos de densidade. Actualmente, a densidade de vivenda en Betanzos é de 47,84 vivendas por hectárea, aínda que este valor é moi dispar entre as diferentes parroquias, sendo isto característica básica dunha elevada dependencia do vehículo privado.

O desenvolvemento urbano e metropolitano da cidade de Betanzos vén dado debido á explosión demográfica sufrida na segunda metade do S.XX, onde o parque de vivendas da área urbana rexistrou unha potente dinámica de crecemento.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

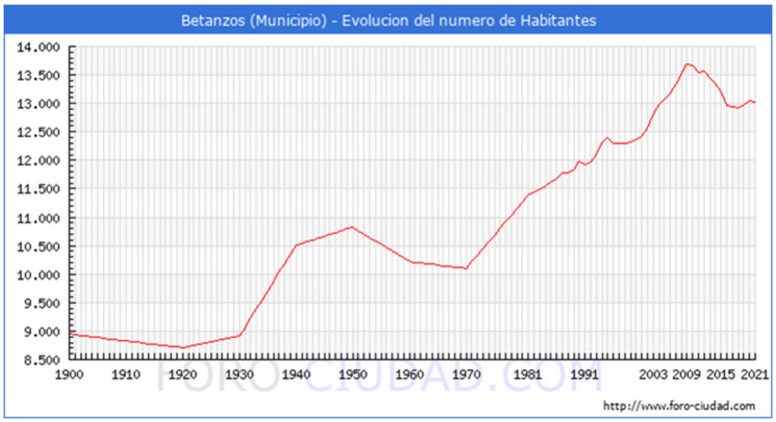

Ilustración 8. Evolución do número de habitantes de Betanzos.

Na actualidade, a área urbana non busca unha expansión edificatoria senón a remodelación dos espazos existentes principalmente. O chan previsto para uso residencial, pódese definir como o conxunto de áreas de desenvolvemento que posúen un uso predominantemente residencial, de acordo co establecido no plan urbanístico, e que permite indicar a magnitude de crecemento urbanístico residencial previsto no futuro.

En relación ca descrición da tipoloxía de vivenda, esta, busca analizar a relación entre o número de vivendas plurifamiliares ou unifamiliares sobre o total de vivendas, permitindo coñecer a porcentaxe de vivendas por tipoloxía existente na cidade. Este indicador permite analizar a tendencia cara a un plan urbanístico sostible, promovendo as vivendas plurifamiliares ás unifamiliares, dirixindo unha contorna compacto desde un punto de vista edificatorio.

Segundo o Instituto Galego de Estatística (IGE, 2001), a tipoloxía das vivendas en Betanzos atendía a un total de 6.527 vivendas familiares fronte a 2.994 edificios. Respecto ao ano 2011, notouse un certo incremento en ambas tipoloxías de vivenda, habendo un total de 7.875 vivendas familiares fronte a 3.106 edificios.

As vivendas previstas en áreas de desenvolvemento móstranse como a relación entre o número de vivendas previstas no plan urbanístico nas áreas de chan suxeito a transformación, con respecto ao número de vivendas construídas no termo municipal. Definindo de tal forma:

- **Áreas de desenvolvemento de uso residencial**, sector delimitado polo plan no que se prevé unha transformación urbana e establecéronse as condicións óptimas para que poidan desenvolverse.
- **Número de vivendas construídas**. Número de vivendas totais (reais ou estimadas), así como as materializadas como as pendentes diso.

O dato da porcentaxe de vivendas previstas na área de desenvolvemento permite coñecer a proporción de crecemento previsto do parque residencial do municipio. Segundo o SIU, no ano 1996 existían un 17,2 % de vivendas previstas en áreas de desenvolvemento.

Para o caso das zonas de desenvolvemento, é moi importante a introdución do concepto do transporte público, o cal impulsará a rexeneración urbana integrada e permitirá a accesibilidade universal dos espazos públicos a todos os habitantes, independentemente do seu lugar de residencia. A gran problemática de Betanzos neste aspecto xorde da gran centralización dos servizos na zona Centro do municipio, o cal provoca que haxa numerosos desprazamentos en vehículos particulares desde os

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

arredores cara ás tripas da cidade. Isto, sumado á falta de zonas verdes e de espazos para equipamentos e zonas públicas de esparexemento, fai que se empeore a calidade de vida dos cidadáns, aínda que os pasos tomados nos últimos anos supoñen unha enorme melloría na boa dirección para a conversión do espazo público no elemento estrutural clave da cidade.

3.2.2. ANÁLISE CUANTITATIVA

Os datos descritivos relacionados co obxectivo estratéxico 2 "Evitar a dispersión urbana e revitalizar a cidade existente, son os seguintes:

CÓDIGO	NOME	FONTE	INDICADOR
D01	VARIACIÓN DA POBOACIÓN 2010-2020 (%)	INE	-4,53
D06	DENSIDADE DE POBOACIÓN EN SOLO URBANO (hab./ha)	SIU	57,56
D07	SOLO URBANO DISCONTINUO (%)	SIOSE 2014	19,63
D08	DENSIDADE DE VIVENDA (viv/ha)	SIU	47,84
D09	COMPACIDADE URBANA (m^2t/m^2s)	SIU	0,770
D10	COMPACIDADE RESIDENCIAL		
D10a	D.10.a. Sup. construída uso residencial (m^2t/m^2s)	SIU/Catastro	63,00
D10b	D.10.b. Sup. construída uso residencial (%)	SIU/Catastro	32,97
D11	COMPLEXIDADE URBANA	-	Non dispoñible
D12	PARQUES E EQUIPAMENTOS DE ZONAS VERDES		
D12a	D.12.a. Zonas verdes por habitante	IGE 2021/SIU	21,86
D12b	D.12.b. Densidade zonas verdes (%)	IGE2021/SIU	2,17
D13	ESPAZO PÚBLICO		
D13a	D.13.a. Lonxitude rúas peonís (%)	Autoridade Municipal	26,29
D13b	D.13.b. Área rúas peonís (%)	Autoridade Municipal	20,53
DST01	D.ST.01. DENSIDADE DE VIVENDA PREVISTA NAS ÁREAS DE SOLO DE DESENVOLVEMENTO (viv./ha)	-	Non dispoñible
DST02	D.ST.02. ÁREAS DE SOLO DE DESENVOLVEMENTO (%)	-	Non dispoñible

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

DST03	D.ST.03. SOLO URBANIZABLE DELIMITADO (%)	-	Non dispoñible
DST04	D.ST.04. SUPERFICIE DE SOLO PREVISTO PARA USO RESIDENCIAL (%)	Autoridade Municipal	0,62
DST05	D.ST.05. SUPERFICIE DE SOLO PREVISTO PARA ACTIVIDADES ECONÓMICAS (%)	Autoridade Municipal	0,10
D14	ANTIGÜIDADE DO PARQUE EDIFICATORIO. Parque edificatorio anterior ao año 2000 (%)	Catastro	75,81
D16	CALIDADE DO SILENCIO		
D16a	D.16.a. Calidade do silencio DÍA (%) (65 dB)	Autoridade Municipal	50
D16b	D.16.b. Calidade do silencio NOITE (%) (55 dB)	-	Non dispoñible
D22	ENVELLECEMENTO DA POBOACIÓN		
D22a	D.22.a. Índice de envellecemento da poboación (%)	IGE 2021	24,82
D22b	D.22.b. Índice de senectude da poboación (%)	IGE 2021	21,03
D23	POBOACIÓN ESTRANXEIRA (%)	IGE 2021	10,07
24	ÍNDICE DE DEPENDENCIA		
D24a	D.24.a. Índice de dependencia total (%)	IGE 2021	57,75
D24b	D.24.b. Índice de dependencia infantil (%)	IGE 2021	18,60
D24c	D.24.c. Índice de dependencia de maiores (%)	IGE 2021	39,15
D29	PARQUE DE VIVENDA (viv/1000 hab.)	IGE 2011	582,11
D30	TIPOLOXÍA DE VIVENDA	IGE 2011	39,44
D31	VIVENDA PROTEXIDA	-	Non dispoñible
D32	VARIACIÓN DO NÚMERO DE FOGARES 2001-2011 (%)	INE	21,60
D33	CRECEMENTO DO PARQUE DE VIVENDA 2001-2011 (%)	INE	20,73
D34	VIVENDA SECUNDARIA (%)	INE 2011	33,211
D35	VIVENDA BALEIRA (%)	INE 2011	25,2
D36	ACCESIBILIDADE Á VIVENDA		

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

DST06	D.ST.06. VIVENDAS PREVISTAS EN ÁREAS DE DESENVOLVEMENTO RESPECTO AO PARQUE DE VIVENDA (%)	-	Non dispoñible
DST07	D.ST.07. NÚMERO DE VIVENDAS PREVISTAS NAS ÁREAS DE DESENVOLVEMENTO (viv/1000 hab.)	-	Non dispoñible
D37	FIGURA DE PLANEAMENTO URBANÍSTICO VIXENTE NO MUNICIPIO	SIU	NNSS
D38	DATA DA FIGURA DE PLANEAMENTO URBANÍSTICO VIXENTE	SIU	1996

3.2.3. CONCLUSIÓNS

Enuméranse a continuación, os principais problemas ou retos da cidade relacionados co O.E.2:

1. Decadencia dos barrios tradicionais polo deterioro dos edificios construídos maioritariamente entre 1940 e 1980 e dos espazos públicos, o envellecemento da poboación, o traslado de mozos. a outros barrios, o descenso da actividade comercial e o desequilibrio na oferta dalgunhas instalacións.
2. Acceso desigual aos servizos e equipamentos da cidade, con dificultades para a poboación de barrios tradicionais e colectivos sociais con menos coñecemento das tecnoloxías da información (fenda dixital).
3. Incremento da desigualdade e aumento da poboación en risco de exclusión social.

3.2.4. DAFO DO OBXECTIVO ESTRATÉXICO 2

Identifícanse a continuación , as Debilidades, Ameazas, Fortalezas e Oportunidades en relación co Obxectivos Estratéxicos 2 da Axenda. Non en vano , este DAFO resume as debilidades, ameazas, fortalezas e oportunidades principalmente identificadas no concello de Betanzos:

DEBILIDADES	AMEAZAS
D01. Centralización dos servicios urbanos no centro da cidade, facendo deficitarias zonas rurais.	**A01.** Partes do centro urbano degradadas ou en proceso de abandono por falta de inversión
D02. Accesibilidade limitada por medios ferroviarios	**A02.** Illamento de barrios por falta de mobilidade peonil e transversal con outras zonas próximas
D03. Existencia de actos incívicos e vandálicos derivados do ocio nocturno	**A03.** Perdida de valor dos espazos verdes de gran calidade biolóxica e paisaxística
D04. Trama urbana da cidade incompleta.	**A04.** Diminución da calidade de vida dos cidadáns por contaminación do aire e a presenza de vertido

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

FORTALEZAS	OPORTUNIDADES
F01. Gran patrimonio urbano e arquitectónico con gran riqueza cultural, histórica, e paisaxística **F02.** Gran dinámica de movemento entre os núcleos de poboación próximos. **F03.** Boa conexión da cidade co entorno rural **F04.** Alta cohesión social e interese por la participación cidadá	**O01.** Adhesión a programas de axudas e fondos promover un desenvolvemento urbano equilibrado, sostible e integrado **O02.** Medio natural e patrimonio histórico de gran valor para potenciar un turismo sostible **O03.** Boa base para expandir o modelo de cidade sostible **O04.** Gran potencial de infraestruturas verdes e azuis

Como gran fortaleza, pódese destacar a elevada compacidade e continuidade urbana da cidade, onde nos derradeiros anos buscouse conservar o parque edificatorio, e non continuar cun desenvolvemento urbanístico que aumente a ocupación do solo, o cal é un recurso natural limitado.

Como debilidade a destacar, pódese distinguir a cantidade de plans, programas e axudas de rehabilitación enerxética de edificacións para particulares, onde o interese da poboación non era destacable, debido a outros gastos non subvencionables (proxecto, certificado enerxético, IVA, etc.).

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

3.3. OBXECTIVO ESTRATÉXICO 3. PREVIR E REDUCIR OS IMPACTOS DO CAMBIO CLIMÁTICO E MELLORAR A RESILIENCIA

Este obxectivo céntrase na vulnerabilidade do Concello de Betanzos e dos seus cidadáns con respecto ao cambio climático (factor que fai referencia á variación global do clima da Terra por causas e actividades humanas). Na actualidade, existe un consenso científico mundial case xeneralizado, así como un consenso social e político, arredor da idea de que o noso modo de produción e consumo de enerxía está a xerar un cambio climático global que, á súa vez, provocará graves impactos a nivel medioambiental como socioeconómico.

A Axenda Urbana Española sitúa o cambio climático como un dos ámbitos máis transversais do conxunto de obxectivos estratéxicos propostos, complexo en múltiples ámbitos sectoriais: sector primario, recursos hídricos, infraestruturas, mobilidade, urbanismo, vivenda, turismo, enerxía, industria, etc.

Tal e como recolle a Axenda Urbana Española (AUE), España é un país moi vulnerable ao cambio climático, con alerta para o último terzo do século XXI por un aumento da temperatura media entre 5 e 7 °C no verán e entre 3 e 4 °C no inverno.

Ademais dos xa coñecidos impactos mundiais do cambio climático -o aumento das temperaturas medias da atmosfera na súa superficie, a temperatura dos océanos, o aumento do nivel do mar, o derretemento do xeo dos casquetes polares e dos glaciares, a maior intensidade, de fenómenos meteorolóxicos extremos ou o desprazamento do hábitat de especies animais e vexetais (tamén das migracións climáticas humanas)- no caso das cidades, o cambio climático presenta retos específicos tanto para as zonas urbanas como para as súas poboacións.

En Betanzos e arredores, os retos que supón o cambio climático obrigan a propoñer e articular accións e medidas concretas que consigan minimizar os efectos adversos sobre o medio ambiente, a economía e a sociedade.

Betanzos e os seus arredores sitúanse nun territorio sensible onde secas, inundacións ou incendios forestais ameazan periodicamente o equilibrio natural e social; e sobre o que hai unha ampla experiencia, aínda que é posible avanzar en políticas avanzadas e boas prácticas. Tamén é fundamental recoller os impactos sobre a saúde humana.

3.3.1. ANÁLISE CUALITATIVA

A análise cualitativa do ámbito formúlase describindo as características de Betanzos e da súa área metropolitana e de como responden os seus instrumentos de planificación estratéxica aos retos que supón cada unha das liñas de actuación propostas pola Axenda Urbana Española para cada un dos tres obxectivos específicos que se enmarcan dentro do obxectivo estratéxico 3:

- **Obxectivo Específico 3.1.** Adaptar o modelo urbano os efectos do cambio climático e avanzar na súa prevención.
- **Obxectivo Específico 3.2.** Reducir as emisións de gases de efecto invernadoiro .
- **Obxectivo Específico 3.3.** Mellorar a resiliencia fronte ao cambio climático.

O diagnóstico da cidade de Betanzos realizarase segundo os indicadores descritivos sinalados pola Axenda Urbana Española, valorando cada un dos obxectivos específicos e o nivel de consecución actual. Son os seguintes:

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

- **En canto á adaptabilidade do modelo territorial ao cambio climático**: número de habitantes no termo municipal, superficie de zonas verdes e parques e equipamentos para zonas verdes.
- **Respecto ao modelo urbano baixo en carbono**: antigüidade do parque edificable, índice de motorización do concello e dotación de carrís bici.
- **En canto á mellora da resiliencia da cidade fronte ao cambio climático**: superficie de cobertura artificial, cultivos, superficies forestais e prados, e explotacións agrícolas e forestais.

Este apartado reúne todos os aspectos relacionados coa planificación e adaptación do modelo territorial e urbanístico da cidade de Betanzos aos efectos do cambio climático. Neste aspecto, é notoria a necesidade de promover medidas de mitigación dirixidas á redución das emisións de gases de efecto invernadoiro (GEI). Para isto, compre facer fincapé nas zonas máis vulnerables aos seus efectos, identificar os sectores que máis emisións producen, optimizar o uso dos recursos...

Canto maior sexa a concentración de gases de efecto invernadoiro, maior será a retención de calor. As perspectivas de futuro seguen a augurar que o mundo se urbanizará máis na próxima década, concentrando os asentamentos de poboación nas cidades, representando unha alta porcentaxe de emisións de CO_2, sendo este o lugar onde os impactos do aumento se sentirán con máis intensidade.

A nivel mundial, espérase que en 2050 uns 140 millóns de persoas se trasladen das zonas limítrofes ás cidades, xerando unha presión máis importante sobre o medio ambiente, debido aos cambios no uso do solo, o aumento da urbanización na contorna das cidades, o demanda no uso do transporte, consumo de enerxía en zonas residenciais, consumo de recursos e excesiva xeración de residuos. A urbanización masiva conleva un elevado aproveitamento do solo que destrúe o terreo con vocación agrícola, as masas forestais, os humidais, as canles fluviais ou os espazos da franxa costeira.

Para combater estes problemas globais, dende o ámbito local de Betanzos é necesario realizar cambios na economía e nos modos de consumo, preservando e restaurando os ecosistemas e a biodiversidade.

Este obxectivo estratéxico aborda a calidade ambiental da cidade de Betanzos dende diversas realidades, que inflúen directa e indirectamente na configuración espacial da contorna. A Axenda Urbana Española contempla tres obxectivos específicos para contribuír a previr e reducir os impactos do cambio climático que implican, adaptar o modelo territorial e urbano aos efectos do cambio climático e avanzar na súa prevención; reducir as emisións de gases de efecto invernadoiro e mellorar a resiliencia da cidade de ante o cambio climático.

a) PERFIL CLIMÁTICO DE BETANZOS

O concello pertence á zona costeira de influencia marítima, polo que presenta un clima oceánico, cunha escasa variación das temperaturas ao longo do ano e unha reducida pluviosidade anual no contexto oceánico. En xeral, trátase dunhas condicións climáticas privilexiadas, no contexto galego, que permiten un elevado confort, un alto desenvolvemento vexetal, e un potencial produtivo diverso debido á ausencia case total de xeadas no bordo costeiro e no Val do Mero.

Así, nos mapas de temperaturas e precipitacións anuais medias da provincia coruñesa obsérvase a súa singular condición climática, que apunta cara a unha mediterraneidade como consecuencia da propia configuración do relevo. Ademais, a conformación pechada da ría, cunha dirección N-S no fondo e unha

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

grande masa de auga freada que, por insolación, xera un ambiente tipo estufa ou invernadoiro creador dun particular microclima, permite a existencia dunha rica horta e o cultivo da vide.

A temperatura media anual é de 12,3º C - 13,4º C , sendo xaneiro e febreiro os meses máis fríos, e xullo e agosto os máis quentes. A situación no fondal da Ría de Betanzos, afastada da liña costeira e da masa oceánica, reverte na aparición dun lixeiro contraste térmico por debilitamento da acción atemparante do mar.

En canto á precipitación, a media ponderada en Galicia é de 1.180 mm, segundo os datos recollidos no Atlas Climatolóxico de Galicia de Martínez Cortizas. A precipitación media anual para esta área é de 876 mm, valor dos máis baixos da costa galega por mor do emprazamento ao abrigo dos ventos do SO, máximos produtores de chuvias na fachada atlántica de Galicia.

A estacionalidade é a típica de latitudes medias. Os meses de outono e inverno son os que presentan unha maior precipitación. Os meses de primavera e verán son os que presentan menores precipitacións coincidindo coa época cálida. Atendendo aos índices de estacionalidade considérase que esta é moderada en comparación co resto de Galicia.

b) CAMBIO CLIMÁTICO EN BETANZOS

Segundo os modelos climáticos empregados pola Axencia Europea de Medio Ambiente, agárdanse diferentes impactos e efectos derivados do Cambio Climático nas zonas costeiras atlánticas do continente.

Os modelos de predición meteorolóxica apuntan cara un aumento das precipitacións extremas e das temperaturas máximas e mínimas por efecto do Cambio Climático.

Como consecuencia do Cambio Climático é previsible que no territorio da Comarca de Betanzos se dea a expansión descontrolada de especies exóticas invasoras e de pragas, diferentes efectos prexudiciais para a saúde e o incremento do risco de incendios forestais e de inundacións, tanto fluviais como costeiras. En canto á biodiversidade, é preciso destacar tamén que as previsións apuntan cara variacións na distribución das especies e, nalgúns escenarios de emisións de gases de efecto invernadoiro (GEI), á desaparición de taxons de flora especialmente ameazada.

O goberno local asignou en 2019 o Pacto Europeo dos Alcaldes para o Clima e a Enerxía, no que se comprometeu a actuar para apoiar a aplicación do obxectivo europeo de reducir os GEI nun 40% ata o 2030, e adoptar un enfoque común para promover a mitigación e adaptación ao Cambio Climático.

c) FONTES DE CONTAMINACIÓN

En canto á calidade do aire, no termo municipal de Betanzos, non se teñen datos, pois en función do seu volume poboacional e da baixa concentración de empresas potencialmente contaminadoras da atmosfera, non hai instaladas estacións de medida.

As fontes máis habituais de emisión de contaminantes na cidade son o tráfico rodado e as industrias, así como as domésticas (calefaccións e aparatos de aire acondicionado das edificacións). Ademais, pódense rexistrar episodios puntuais de contaminación por partículas procedentes de grandes obras de construción ou de incendios forestais.

As estradas que atravesan o termo municipal experimentan unha alta intensidade media diaria de circulación, polo que a emisión de contaminantes asociados ao tráfico rodado, pode ser importante.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

No que respecta ás emisións industriais, é preciso significar que a industria emprazada no termo cunha maior incidencia na calidade do aire por desenvolver actividades potencialmente contaminadoras da atmosfera, é "MF Matadoiro Frigorífico de Montellos SA" emprazada en Montellos (Requián), cuxa actividade atópase regulada pola Lei 16/2002, do 1 de xullo, de prevención e control integrados da contaminación, contando coa correspondente Autorización Ambiental Integrada (AAI).

Cómpre salientar tamén, pola natureza das actividades e as características das instalacións, á industria de transformación da madeira "Betanzos HB" (antiga Tafiber, SL) emprazada en Infesta, que dispón dunhas instalacións de coxeración con motor de fuel e está autorizada para a valorización de cinzas e escouras. As demais industrias emprazadas nas principais áreas de actividade do termo, caracterízanse por emisións á atmosfera pouco importantes.

Con relación á contaminación luminosa, Betanzos encádrase nunha das franxas máis importantes de contaminación luminosa da península. Este tipo de contaminación é máis significativa nos contornos urbanos e infraestruturas viarias de grande capacidade. A maior parte da polución luminosa da cidade débese ao exceso de iluminación nas principais vías urbanas e ao resplandor nocturno ocasionado polas luminarias cun fluxo hemisférico superior inadecuado e de baixa eficiencia enerxética. As áreas rurais, vense afectadas tamén pola iluminación pública excesiva e o resplandor luminoso metropolitano.

Se atendemos á contaminación acústica, as áreas máis afectadas son aquelas nas que existe unha alta actividade comercial e de ocio, actividades industriais, ou as que se atopan situadas a carón das grandes infraestruturas de transporte que atravesan o termo municipal. A pesar de que a maior parte deste emisores poden orixinar problemas no benestar da poboación, non existen medicións de ruído exterior, nin se ten constancia da realización de estudos de ruído ambiental específicos.

A maior emisión de ruído do municipio sófrese nos núcleos de poboación da Infesta e de Montellos, emprazados a carón das vías do ferrocarril e da Autovía do Noroeste A-6, e en contacto con diversas actividades industriais. En menor medida, afecta tamén aos núcleos de Piadela e Guiliade emprazados no contorno da Autoestrada do Atlántico AP-9. Por outra parte, no ámbito da cidade son dúas as áreas máis expostas a ruídos procedentes destes emisores acústicos, o contorno da N-6 nas Cascas, e o Porto de Betanzos.

O Concello de Betanzos dispón dunha Ordenanza de ruídos, redactada no marco da Lei 7/1997, do 11 de agosto, de protección contra a contaminación acústica. A ordenanza, aprobada en 1998, ten por obxecto o establecemento, no ámbito das competencias municipais, de normas reguladoras en materia de protección do medio ambiente contra as perturbacións por ruídos e vibracións, e das actividades sometidas a licenza no termo municipal. Na actualidade, a ordenanza de ruído non está adaptada á lexislación autonómica vixente, xa que o Decreto 106/2015 do 9 de xullo, sobre contaminación acústica de Galicia, derrogou as ordenanzas municipais.

Por último, o municipio de Betanzos sofre de contaminación electromagnética, producida polas radiacións do espectro electromagnético xeradas por equipos electrónicos ou outros elementos produto da actividade humana. O concello está cruzado polas liñas de alta tensión Subestación do Mesón do Vento-Subestación do Pedrido dende a que unha derivación fornece ao Polígono Industrial de Piadela, e Subestación do Mesón do Vento-Subestación das Pontes. As instalacións de distribución de electricidade en alta tensión teñen un trazado próximo nalgúns puntos aos núcleos de poboación polo que poden supoñer un serio risco de contaminación debido á súa potencial afección á saúde da poboación.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

Por outra parte, existen diversas antenas de telefonía móbil emprazadas no Polígono Industrial de Piadela e no contorno dos núcleos de poboación e vivendas do termo, cuxos riscos potenciais negativos para a saúde das persoas e o medio ambiente relacionado coa emisión de ondas electromagnéticas ou radiacións eléctricas doutro tipo, deberán ser avaliados e, de ser o caso, establecer un emprazamento alternativo afastado dos núcleos. A este respecto, cómpre indicar que o Concello de Betanzos ten a previsión de elaborar unha ordenanza que permita regular a instalación de antenas de telefonía no termo municipal.

d) O CONSUMO ENERXÉTICO MUNICIPAL

A rede eléctrica chega á totalidade do municipio mediante tendido aéreo na maioría do seu percorrido. Da información que se desprende da EIEL, varios núcleos de Betanzos teñen un subministro de electricidade de mala calidade (Montellos, Piadela, Vila de Suso, Viuxe, Xanrozo, Touriñao de Abaixo e de Arriba).

No referente á iluminación pública, o municipio de Betanzos conta cunha rede que se reparte por todos os asentamentos cun total de 1.917 luminarias.

En canto á distribución de gas natural, existe unha rede dende o ano 2009, no que se puxo en funcionamento a conexión Abegondo-Betanzos, que permite o abastecemento á cidade e as principais áreas industriais do municipio. Completouse co ramal Betanzos-Miño, que permitiu completar o abastecemento á ribeira leste da Ría de Betanzos, ao norte do termo municipal. Ademais, o gasoduto Mugardos-Betanzos-Abegondo-Sabón (treito I) atravesa o termo municipal polas parroquias de Tiobre e Brabío.

Por outra banda, o territorio de Betanzos conta con recursos para o desenvolvemento das enerxías solar e de biomasa, polo que ten un notable potencial para a produción de enerxía primaria mediante fontes renovables.

Betanzos ten unha alta porcentaxe de vivendas anteriores a 1979, que acada o 57% do parque de vivendas do municipio. En consecuencia, pódese certificar a baixa eficiencia enerxética da edificación pública e privada, así como a ausencia xeneralizada de acondicionamento térmico nas edificacións, debido á existencia de barrios antigos e en crise, que presentan edificacións cunha baixa calidade e/ou deficiente mantemento. Por outra parte, a implantación de tecnoloxías enerxéticamente eficientes estímase que é moi baixa na edificación privada. Hai que destacar, sen embargo, o impulso das administracións públicas cara á mellora da eficiencia enerxética e o acondicionamento térmico dos equipamentos municipais. No que respecta ao consumo doméstico de enerxía, experiméntase unha tendencia á alza, a pesar da alta dispoñibilidade de fontes de enerxía primaria (solar, eólica, biomasa, e de gas natural urbano), que se mantén, e unha elevada dependencia do consumo de combustibles fósiles nas instalacións de climatización.

Sector	Consumo energía		Emisiones	
	Mwh	%	tCO2/teqCo2	%
Municipal	3.359	3%	811	3%
Residencial	50.625	47%	10306	41%
Transporte	54.617	50%	13649	54%
Tratamiento RSU	-	-	210	1%
Tratamiento aguas residuales	-	-	203	1%

Ilustración 9. Consumos enerxéticos e emisións en Betanzos (2019).

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

3.3.2. ANÁLISE CUALITATIVO

Os datos descritivos relacionados co obxectivo estratéxico 3. Previr e reducir os impactos do cambio climático e mellorar a resiliencia, son os seguintes:

CÓDIGO	NOME	FONTE	INDICADOR
D01	VARIACIÓN DA POBOACIÓN 2010-2020 (%)	INE	-4,53
D02	TERRITORIO E DIVERSIDADE DE HÁBITATS		
D02a	D.02.a. Superficie de Cobertura artificial (%)	SIOSE 2014	15,918
D02b	D.02.b. Superficie de Cultivos (%)	SIOSE 2014	41,253
D02c	D.02.c. Superficie de zonas húmidas (%)	SIOSE 2014	1,621
D02d	D.02.d. Superficie forestal (%)	SIOSE 2014	37,080
D03	SUPERFICIE DE EXPLOTACIÓNS AGRARIAS E FORESTAIS		
D03a	D.03.a. Superficie municipal destinada a explotacións agrarias e forestais (%)	SIOSE 2014	0
D03b	D.03.b. Superficie municipal destinada a explotacións agrarias e forestais respecto ao solo urbano e urbanizable delimitado da cidade (%)	SIOSE/SIU	0
D05	SUPERFICIE VERDE (ha cada 1.000 hab)	SIOSE 2014	2,19
D08	DENSIDADE DE VIVENDA (viv/ha)	SIU	47,84
D12	PARQUES E EQUIPAMENTOS DE ZONAS VERDES		
D12a	D.12.a. Zonas verdes por habitante	IGE 2021/SIU	21,86
D12b	D.12.b. Densidade zonas verdes (%)	IGE2021/SIU	2,17
D14	ANTIGÜIDADE DO PARQUE EDIFICATORIO. Parque edificatorio anterior ao ano 2000 (%)	Catastro	75,81
D18	ÍNDICE DE MOTORIZACIÓN		
D18a	D.18.a. Vehículos domiciliados cada 1.000 habitantes.	DGT	600,7
D18b	D.18.b. Porcentaxe de turismos (%)	DGT	76,52
D18c	D.18.c. Porcentaxe de motocicletas (%)	DGT	0,07

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

D18d	D.18.d. Antigüidade do parque de vehículos	DGT	21,78
D21	DOTACIÓN DE VÍAS CICLISTAS	Autoridade Municipal	0,038

3.3.3. CONCLUSIÓNS

Enuméranse a continuación , os principais problemas ou retos da cidade relacionados co O.E.3:

"*Como reto fundamental, perséguese cumprir os Obxectivos de Desenvolvemento Sostible e as liñas da Axenda Urbana Española: acadar unha economía baixa en carbono, reducir o consumo enerxético, avanzar cara á autosuficiencia enerxética de orixe sostible, consolidar un modelo de mobilidade eficiente e sostible, asumir un modelo de mobilidade eficiente e sostible. mellorar a eficiencia no uso da auga, reducir as emisións contaminantes e os gases de efecto invernadoiro, aumentar a reciclaxe ou preservar a biodiversidade*".

Outros retos:

1. Comunicar, facer participar e corresponsables á cidadanía no reto socioambiental e sanitario do cambio climático. Incorporar as novas claves da saúde no enfoque educativo do cambio climático e da sustentabilidade en xeral.
2. A necesidade de mellorar a calidade ambiental do medio urbano e adaptarse aos efectos do cambio climático dentro dun novo enfoque inclusivo que se centre na mellora do equilibrio entre os distintos barrios da cidade, na mellora da súa calidade urbana e no fomento da inclusión social e social. o acceso igualitario de todos os cidadáns aos servizos públicos.
3. Conseguir unha mobilidade sostible: transición a unha mobilidade 100% sostible, articulación do transporte urbano co medio metropolitano e excelencia loxística.
4. Recuperar a conectividade da cidade como corredor ecolóxico, pero facilitar a mobilidade da poboación, aumentar e introducir a biodiversidade, minimizar os riscos de inundacións, poñer en valor a paisaxe esteparia e sostible. mobilidade entre outros.
5. Ante a situación xerada polo COVID-19, débese impulsar a recuperación sostible da economía desde unha gobernanza climática para a transición ecolóxica que garanta a coherencia das políticas públicas, minimice os riscos e aproveite as oportunidades.

3.3.4. DAFO DO OBXECTIVO ESTRATÉXICO 3

Identifícanse a continuación , as Debilidades, Ameazas, Fortalezas e Oportunidades en relación co Obxectivo Estratéxico 3 da Axenda. Non en vano , este DAFO resume as debilidades, ameazas, fortalezas e oportunidades principalmente identificadas no concello de Betanzos:

DEBILIDADES	AMEAZAS
D01. Contaminación atmosférica derivada do tráfico rodado, da industria e de fontes domésticas. **D02.** Gran contaminación luminosa por exceso de iluminación nas principais vías urbanas, luminarias cun fluxo hemisférico superior inadecuado e baixa eficiencia enerxética.	**A01.** Exposición a problemas vinculados ao cambio climático, como precipitacións e temperaturas extremas. **A02.** Incremento do risco por inundacións e incendios forestais

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

D03. Certas áreas expostas a gran contaminación acústica relacionada coa actividade industrial e coas infraestruturas de transporte. **D04.** Tendencia á alza no consumo de enerxía e elevada dependencia do consumo de combustibles fósiles.	**A03**. Problemas de expansión de especies exóticas invasoras e pragas **A04.** Variacións na distribución dalgunhas especies e desaparición de taxons de flora ameazada. **A05.** Problemas de saúde e calidade de vida vinculados ás emisións de GEI.
FORTALEZAS	**OPORTUNIDADES**
F01. Condicións climáticas privilexiadas que permiten un elevado confort, un alto desenvolvemento vexetal e un potencial produtivo diverso. **F02.** Políticas públicas en materia de mitigación do Cambio Climático e fomento de enerxías sostibles.	**O01.** Programas de adhesión a pactos ou estratexias para a mellora da eficiencia enerxética, enerxías renovables e contra o cambio climático. **O02.** Incremento da sensibilización cidadá en materia medioambiental. **O03.** Implantar medidas de control da calidade do aire. **O04.** Mellorar a calidade ambiental, a través de recuperación de espazos degradados e convertelos en zonas verdes.

É moi probable que o cambio climático e os fenómenos meteorolóxicos extremos incrementen a exposición da cidade a eventos extremos e riscos. Por isto, **é un obxectivo prioritario impulsar actuacións dirixidas á renaturalización e resiliencia da cidade**, dotándoa dun modelo urbano sostible, aumentando as infraestruturas verdes, potenciando a conectividade ambiental do conxunto e rexenerando zonas degradadas que permitan a creación de novos ecosistemas.

Os riscos naturais convértense en desastres como resultado da vulnerabilidade e exposición humana e da sociedade, que poden abordarse mediante políticas e accións decisivas e a participación activa dos axentes locais.

Como fortaleza a destacar, dende o concello búscase a recuperación de espazos para veciñanza, creando así zonas verdes e lugares de esparcemento da poboación, por exemplo pódese destacar a interese na creación de merendoiros, hortos urbanos, sendeiros, etc. Pola contra, pódese destacar como ameaza, a presenza de especies exóticas nas marxes do río Mendo, polo que periodicamente se realizan actuacións de eliminación de ditas especies.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

3.4. OBXECTIVO ESTRATÉXICO 4. FACER UNHA XESTIÓN SOSTIBLE DOS RECURSOS E FAVORECER A ECONOMÍA CIRCULAR

Este obxectivo resalta a participación e responsabilidade das cidades sobre os impactos ambientais e o consumo de recursos naturais. As cidades, teñen un papel esencial na transición cara a un modelo económico circular, asegurando a calidade de vida dos cidadáns.

Os principais piares deste obxectivo residen na prevención, redución, reutilización e reciclaxe dos residuos, así como na eficiencia enerxética.

O ámbito de facer unha xestión sustentable dos recursos e impulsar a economía circular da Axenda Urbana de Betanzos ten como obxectivo avaliar a situación da zona urbana en relación aos retos que xorden dentro do Obxectivo Estratéxico 4 da Axenda Urbana Española (AUE).

En canto á eficiencia enerxética, Betanzos atópase nun punto no que existe un forte compromiso político, onde se contemplan plans de actuación para o fomento do autoconsumo e fomento da eficiencia enerxética, entre outros (Estudo de viabilidade dunha instalación fotovoltaica de autoconsumo colectivo no Carregal – Betanzos). Proba diso é a redución progresiva das emisións de CO_2.

En canto á optimización e redución do consumo de auga, a AUE propón basicamente catro tipos de actuacións:

1. Actuacións dirixidas a **reducir o consumo de auga** e facer máis sostible a distribución e tratamento dos recursos de auga potable;
2. Actuacións dirixidas a **protexer os recursos hídricos actuais** ou potenciais ou a recuperar aqueles que non teñan un nivel de calidade adecuado;
3. Actuacións dirixidas a mellorar **o alcance, a eficiencia e a sustentabilidade da depuración** de augas residuais.
4. Actuacións dirixidas á utilización de recursos alternativos, entre as que destacan a **recollida, tratamento e aproveitamento das augas pluviais ou grises**.

Betanzos mantén unha especial relación coa auga, sendo este un dos elementos fundamentais que conforman a súa identidade (Os Caneiros, famosa romaría e xiras celebradas no bosque ao lado do rio Mandeo, o cal, desemboca na cidade de Betanzos, onde se une co río Mendo para formar a ría de Betanzos). Esta cultura da auga sitúa á cidade como un referente na materia, e preséntase como unha das súas fortalezas fundamentais.

Pola relación de Betanzos coa auga, o seu uso sostible é unha liña prioritaria. Así, o municipio apóiase nun modelo de xestión cuxos obxectivos fundamentais son a redución do consumo de auga, o mantemento do alto nivel de calidade que a auga potable presenta na actualidade, a mellora da eficiencia das actividades do ciclo integral da auga, o protección de canles naturais, acuíferos e zonas húmidas, e mantemento ou recuperación do seu estado ecolóxico e preservación da biodiversidade.

Neste contexto, analízanse as medidas implantadas no municipio de Betanzos, así como as diferentes estratexias propostas para a cidade, compróbase que se contemplan todas as liñas de actuación da AUE, aínda que en moitos casos a nivel xeral. É dicir, existe unha deficiencia de actuacións concretas enfocadas a resolver as necesidades específicas definidas na AUE, aínda que se definiron estratexias xerais dentro das que estas necesidades puidesen atopar resposta.

Por outra banda, o fomento do ciclo dos materiais implica reducir a produción de residuos, pero tamén facer un uso máis sostible dos bens, reducir o uso dos recursos naturais e, ademais, xerar valor

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

engadido na súa transformación. Actualmente, Betanzos ten que mellorar neste sentido, xa que non conta con políticas de fomento do uso de materias primas secundarias, de peche do ciclo do lixo ou de promoción da compra pública circular. A nivel autonómico, a Estratexia Galega de economía circular 2019-2030, cuxa finalidade é convidar a toda a sociedade galega a coñecer as propostas para avanzar cara a unha economía circular no horizonte 2020-2030, caracterizando actuacións futuras en programas e plans políticos para abordar a transición da economía lineal á circular.

Coa Estratexia Galega de Economía Circular 2019-2030, o Goberno galego pretende evitar o esgotamento dos recursos, pechar os ciclos de enerxía e materiais e facilitar o desenvolvemento sostible. Como punto de partida da Estratexia, a Administración autonómica tivo en conta o Plan de Acción da Unión Europea, que inclúe máis de 50 medidas, creando "*un marco político, económico e social que permita a transición en Galicia cara a unha economía circular innovadora, xeradora de emprego de calidade e vertebrador do territorio*".

A Estratexia Galega de Economía Circular 2019-2030 busca, entre as súas liñas de actuación, o cambio de estilo de vida e hábitos de consumo responsable, o fomento do ecodeseño, así como a redución da xeración de residuos e o fomento da súa reutilización. Tamén inclúe como liña principal a incorporación de criterios de xestión orientados a promover o ciclo sustentable de materiais e recursos, así como investir en actuacións que utilicen materiais reciclados e/ou facilmente reciclables.

Por outra banda, o aumento da cantidade de residuos xerados require dunha política e xestión específica orientada á redución, reutilización e reciclaxe, evitando posibles problemas para á saúde e ao medio ambiente que se poidan producir. Isto é fundamental para reducir a produción de residuos, facer un uso máis sostible dos bens, reducir o uso dos recursos naturais e, ademais, xerar valor engadido na súa transformación. A AUE propón seis liñas de actuación co obxectivo de reducir os residuos e promover a súa reciclaxe. Actualmente en Betanzos estanse a levar a cabo actuacións para reducir os residuos e promover a súa reciclaxe e, ademais, prevese a adopción de novas estratexias no futuro que axuden levar a cabo unha xestión sostible dos recursos e promover a economía circular.

3.4.1. ANÁLISE CUALITATIVA

A análise cualitativa do ámbito ,formúlase describindo as características de Betanzos e da súa área metropolitana e como responden os seus instrumentos de planificación estratéxica aos retos que supón cada unha das liñas de actuación propostas pola Axenda Urbana Española para cada un dos tres obxectivos específicos que propón dentro do obxectivo estratéxico 4:

- **Obxectivo Especifico 4.1.** Ser mais eficientes enerxéticamente e aforrar enerxía.
- **Obxectivo Especifico 4.2.** Optimizar e reducir o consumo de auga.
- **Obxectivo Especifico 4.3.** Fomentar o ciclo de materiais.
- **Obxectivo Especifico 4.4.** Reducir os residuos e favorecer a súa reciclaxe.

Para realizar a análise cualitativa, analizarase a situación da cidade con respecto ás liñas de actuación e aos compromisos que se derivan da normativa e documentos estratéxicos de ordenación urbanística de Betanzos.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

a) O CONSUMO DE RECURSOS EN BETANZOS

A concentración demográfica no espazo da área urbana de Betanzos conleva a un elevado consumo de grandes cantidades de recursos naturais, superior ao que a propia cidade é capaz de producir, os cales son transformados en bens e servizos, e parcialmente restituídos ao medio ambiente en forma de emisións e residuos.

Este obxectivo estratéxico aborda os principais problemas ambientais asociados á cidade de Betanzos dende varias realidades, as que inflúen de maneira directa e indirecta na cidade como consumidora de recursos e xeradora de emisións e residuos.

A Axenda Urbana Española contempla catro obxectivos específicos para contribuír a previr e reducir os impactos do cambio climático, que implican; ser máis eficientes enerxeticamente e aforrar enerxía, optimizar e reducir o consumo de auga, fomentar o ciclo dos materiais, reducir os residuos e favorecer a súa reciclaxe.

No tocante a eficiencia enerxética, de acordo con datos da Axencia Internacional da Enerxía, as cidades ocupan o 3 % da superficie do planeta, sendo responsables do 67 % do consumo enerxético global.

A elevada demanda enerxética da cidade de Betanzos, xa sexa para o abastecemento dos seus habitantes ou para facer manter o seu funcionamento (transportes, redes de abastecemento...) esixe de produción externa, a isto súmaselle a propia explotación das fontes de enerxía (petróleo, gas natural ou carbón) que, no seu maior parte, son recursos naturais non renovables.

Os efectos provocados por ese consumo, así como o seu impacto no esgotamento dos recursos, fan necesario o estudo exhaustivo de como a cidade de Betanzos consome enerxía e como se abastece, xa que cando os sistemas enerxéticos son fortemente dependentes das enerxías fósiles, provocan importantes consecuencias a nivel local, sobre a calidade do aire, e a nivel global sobre o quecemento do planeta.

Segundo o seu Plan de Acción para o Clima e a Enerxía Sostible (PACES), pódese identificar que en Betanzos os sectores municipais, residencial e transporte foron responsables dun consumo de enerxía final en 2019 de 108.601 MWh, e por tanto dunhas emisións equivalentes de gases de efecto invernadoiro de 24.766 toneladas CO_2.

A pesar de que, no cómputo xeral dos diferentes sectores, o consumo enerxético per cápita en Betanzos non sexa de gran relevancia para un concello das súas características, pódese argumentar que este valor debese fundamentalmente a que, do total das construcións do parque edificatorio, a 75,8% conta cunha antigüidade anterior ao ano 2000; atopándose dentro da porcentaxe de inmobles que non compren con determinadas normativas relativas á eficiencia enerxética nos edificios e que poderían requirir actuacións de mellora en termos de eficiencia enerxética e de fomento de enerxías renovables e produción local de enerxía. Así como a antigüidade do parque de vehículos, segundo o banco de datos da DGT, representaba un 21,78% aqueles con idade anterior ao ano 2010.

En canto ao abastecemento e consumo de auga, principalmente esta realízase a partir dunha captación do propio Río Mendo, o cal nace en Curtis, e posteriormente percorre os concellos de Cesuras, Oza dos Ríos, Coirós e Betanzos e desemboca na propia cidade, onde xunto co río Mandeo, forma a Ría de Betanzos. Segundo o indicado pola Demarcación Hidrográfica Galicia Costa, a demanda urbana en Betanzos é de 1,374 hm^3/ano. Actualmente o estado da súa rede de abastecemento, está xestionada por Aquagest, sendo os seus elementos principais:

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

- **Captacións**: no río Mendo e Acea e en varios mananciais de A Graña.
- **ETAP** de Betanzos, executada en 1990, que ten unha capacidade para 75,83 l/s
- **7 Depósitos**: capacidade total de 6.515 m^3.

Ilustración 10. Rede hídrica de Betanzos.

3.4.2. ANÁLISE CUNTITATIVO

Os datos descritivos relacionados co obxectivo estratéxico 4. Facer unha xestión sostible dos recursos e favorecer a economía circular, son os seguintes:

CÓDIGO	NOME	FONTE	INDICADOR
D01	VARIACIÓN DA POBOACIÓN 2010-2020 (%)	INE	-4,53
D06	DENSIDADE DE POBOACIÓN EN SOLO URBANO (hab./ha)	SIU	57,56
D08	DENSIDADE DE VIVENDA (viv/ha)	SIU	47,84
D14	ANTIGÜIDADE DO PARQUE EDIFICATORIO. Parque edificatorio anterior ao ano 2000 (%)	Catastro	75,81
D15	CONSUMO DE AUGA	DH Galicia-Costa 2015	420,65
D33	CRECEMENTO DO PARQUE DE VIVENDA 2001-2011 (%)	INE	20,73
D36	ACCESIBILIDADE Á VIVENDA		

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

DST06	D.ST.06. VIVENDAS PREVISTAS EN ÁREAS DE DESENVOLVEMENTO RESPECTO AO PARQUE DE VIVENDA (%)	-	Non dispoñible
DST07	D.ST.07. NÚMERO DE VIVENDAS PREVISTAS NAS ÁREAS DE DESENVOLVEMENTO (viv/1000 hab.)	-	Non dispoñibles

3.4.3. CONCLUSIÓNS

Enuméranse a continuación, os principais problemas ou retos da cidade relacionados co O.E.4:Os principais retos aos que se enfronta Betanzos en canto á consecución dunha xestión sostible dos recursos e ao fomento da economía circular son os seguintes:

1. Converter Betanzos nunha cidade de referencia no ámbito da economía circular, cun modelo de crecemento sostible que aposta pola reutilización dos recursos e a redución de residuos .
2. Transformación da cidade nunha cidade verde e descarbonizada.
3. Parque residencial envellecido cunha baixa taxa de renovación.
4. Mellora da eficiencia das actividades de recollida, tratamento e distribución do recurso de auga potable. Investimentos necesarios no ámbito da subministración.
5. Protección adecuada dos recursos de auga potable actuais ou potenciais (subterráneos ou superficiais).
6. Depuración do 100% das augas residuais urbanas.
7. Adecuación das EDAR para adaptalas ao incremento da carga contaminante afluente como consecuencia do aumento da poboación, así como implantación de tratamentos terciarios para a eliminación de nutrientes ou contaminantes de orixe farmacéutica.
8. Posta en marcha de tratamentos de rexeneración na EDAR do concello para a reutilización de augas residuais rexeneradas no medio urbano e/ou agrícola.
9. Maior impulso ao desenvolvemento de sistemas de recollida e reutilización de augas pluviais, incluíndo sistemas de saneamento urbano sustentables.
10. Se se quere aumentar o uso de materias primas secundarias, será necesario crear unha bolsa de subprodutos que favoreza a simbiose industrial e desenvolver iniciativas locais que favorezan a segunda vida dos produtos para outras actividades. Unha das ferramentas será o ecodeseño.
11. Reducir a cantidade de residuos xerados.

3.4.4. DAFO DO OBXECTIVO ESTRATÉXICO 4

Identifícanse a continuación , as Debilidades, Ameazas, Fortalezas e Oportunidades en relación co Obxectivo Estratéxico 4 da Axenda. Non en vano , este DAFO resume as debilidades, ameazas, fortalezas e oportunidades principalmente identificadas no concello de Betanzos:

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

DEBILIDADES	AMEAZAS
D.01 Infraestruturas locais pouco eficientes, sendo necesario acometer actuacións para mellorar a súa eficiencia enerxética e hídrica. **D.02** Deficiente xestión de infraestruturas públicas **D.03** Alta xeración de residuos no medio natural **D.04** Escasa cultura pública e privada sobre el uso compartido de bens.	**A.01** Alta dependencia enerxética exterior en un contexto de escasa produción de enerxías renovables no ámbito municipal e baixo nivel de autosuficiencia. **A.02** Aumento da presión sobre a saúde humana, o medio ambiente e sobre os recursos naturais. **A.03** Problemas de xestión hídrica que poden afectar ó entorno e a área urbana. Rede de abastecemento e saneamento incompleta. **A.04.** Problemática na recollida e xestión do RSU.
FORTALEZAS	**OPORTUNIDADES**
F.01 Riqueza do patrimonio natural y ambiental, onde o seu uso e xestión é clave na xeración de procesos sostibles **F.02** Actuacións municipais en materia de promoción da produción local sostible. **F.03** Medidas e actuacións relativas a mellora do abastecemento municipal. **F.04** Situación xeográfica favorable para a implantación de enerxías renovables.	**0.01** Adhesión a programas relacionados ca promoción das enerxías renovables e ca eficiencia enerxética **O.02** Patrimonio natural infrautilizado, que pode constituír a base sobre a que desenvolver estratexias de desenvolvemento urbano sostible. **O.03** Elevado potencial de implantación de enerxías renovables. **O.04** Gran potencial do desenvolvemento do sector agrícola local.

Como fortaleza a destacar, pódese indicar que existe a intención de mellora dos procesos de tratamento de auga da ETAP, onde se planea aumentar e mellorar os procesos de captación, bombeo e almacenamento de auga para o consumo humano. Ademais, nas obras relativas ao abastecemento do casco histórico, estanse a substituír as tuberías de fibrocemento por PVC, creando tamén redes separativas (pluviais e fecais). Como debilidade destacable, aínda non é posible coñecer especificamente as perdas hídricas na rede de abastecemento debido.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

3.5. OBXECTIVO ESTRATÉXICO 5. FAVORECER A PROXIMIDADE E A MOBILIDADE SOSTIBLE

Este obxectivo céntrase no paradigma actual da mobilidade e no seu enfoque futuro, apostando pola mobilidade global sostible como medio fundamental para afrontar o reto de controlar o cambio climático.

A mobilidade é fundamental nas políticas urbanas debido ao crecemento das cidades nas últimas décadas e á complexidade dos usos do solo para as actividades socioeconómicas e produtivas que demanda a poboación.

A planificación dos sistemas de transporte (infraestruturas e servizos) constitúen a base sobre a que se fixan as directrices de desenvolvemento urbano e cuxa definición incide moito na calidade de vida dos cidadáns, xa que un modelo de transporte sostible, eficiente e accesible reduce as desigualdades existentes no territorio e entre as clases sociais.

A mobilidade urbana é un dos elementos fundamentais das políticas urbanísticas. Por iso é necesario garantir un sistema de transporte público eficiente, fiable e seguro para os seus habitantes. Coñecendo a importancia da mobilidade para acadar o obxectivo de conseguir cidades máis sostibles, que combatan a conxestión e a contaminación, a planificación urbanística debe, por tanto, centrarse no peón e no fomento do transporte público, reducindo así as distancias e as necesidades de transporte.

Nestes dous aspectos fundamentais, a mobilidade eficiente e a redución da distancia, baséase o Obxectivo Estratéxico 5 da Axenda Urbana Española Favorecer a proximidade e a mobilidade sostible. Deste Obxectivo Estratéxico parten dous Obxectivos Específicos:

- 5.1 Promover a cidade de proximidade e
- 5.2 Impulsar modos de transporte sostibles, en base aos que se desenvolveu este diagnóstico.

Este enfoque da planificación da mobilidade na cidade de Betanzos dende a perspectiva da Axenda Urbana Española realizouse fundamentalmente a través dun documento, a revisión do Plan de Mobilidade Sostible (PMUS) do Concello de Betanzos 2021 (o cal non conta aínda con aprobación plenaria), que constitúe o instrumento de planificación da mobilidade supramunicipal en Betanzos e a súa contorna, fixando as directrices, criterios, obxectivos temporais e propostas estratéxicas encamiñadas a vertebrar un sistema colectivo de transporte público e mobilidade de ámbito metropolitano, multimodal e integrado.

O PMUS do Concello de Betanzos formula unha serie de Liñas Estratéxicas orientadas a catalizar un cambio no modelo de mobilidade actual coa finalidade de amentar a súa sensibilidade e mellorar a súa inclusión social.

E necesario fomentar os modos de desprazamento non motorizados, potenciar o transporte público e a racionalización do uso do automóbil para acadar unha boa posición de partida con respecto ao Obxectivo Estratéxico 5_Promover a proximidade e a mobilidade sostible, que propón a Axenda Urbana Española.

Betanzos é unha cidade compacta, que, xunto coa distribución das súas instalacións, permite que máis do 97% da poboación resida a menos de 500 metros de servizos públicos e zonas verdes, favorecendo os desprazamentos de formas máis sostibles.

O modelo territorial desexado é o dunha cidade e un territorio vertebrados e conectados, con espazos urbanos compactos, multifuncionais e usos mixtos residenciais, comerciais, de servizos e

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

produtivos. Son imprescindibles espazos de relación de calidade e zonas verdes e naturais, que melloren a saúde, a calidade de vida e a integración da poboación.

O modelo urbano que se opte para articular o crecemento territorial debe ter a aspiración de favorecer a proximidade e a mobilidade sostible. Os modelos baseados nun crecemento disperso e expansivo aumentan as distancias de percorrido e a necesidade case inexorable de utilizar un vehículo particular (xeralmente o coche) para desprazarse pola imposibilidade e dificultade de implantar servizos de transporte de calidade (frecuencias, horarios, rutas, paradas, etc.), como sería o caso de Betanzos.

Ademais, a dependencia do automóbil está asociada a un gran e moi importante consumo de espazo e enerxía cos seus impactos ambientais asociados.

Así, este obxectivo estratéxico trata de dar resposta ao reto que presenta a mobilidade en Betanzos, facendo un diagnóstico da cidade segundo os indicadores descritivos sinalados pola Axenda Urbana Española en materia de mobilidade e transporte, tales como : a superficie de infraestruturas de transporte, a taxa de motorización, densidade de liñas de autobuses, oferta de liñas de autobuses por habitante, oferta de asentos de autobuses por habitante, accesibilidade aos servizos de transporte público ou dotación e densidade de vías para bicicletas, entre outros.

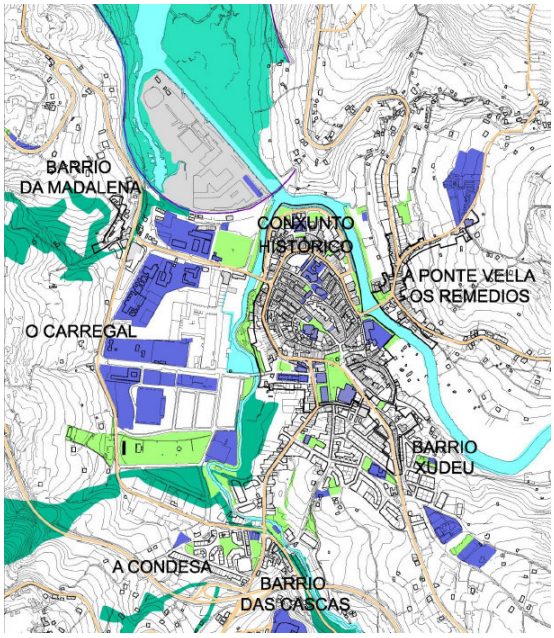

Ilustración 11. Conectividade dos barrios da cidade.

3.5.1. ANÁLISE CUALITATIVA

A continuación descríbense cada unha das liñas de actuación incluídas nos Obxectivos Específicos 5.1 e 5.2 pertencentes ao Obxectivo Estratéxico 5. Promover a proximidade e a mobilidade sostible.

Tratarase, pois, de analizar se as políticas e estratexias postas en marcha ou propostas na cidade de Betanzos a través dos diferentes instrumentos, PMUS, etc. responder aos retos lanzados pola Axenda Urbana Española.

A análise cualitativa do ámbito formúlase describindo as características de Betanzos e da súa área metropolitana e como responden os seus instrumentos de planificación estratéxica aos retos que supón cada unha das liñas de actuación propostas pola Axenda Urbana Española para cada un dos tres obxectivos específicos que plantea dentro do obxectivo estratéxico 5:

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

- **Obxectivo Especifico 5.1**. Favorecer a cidade de proximidade.
- **Obxectivo Especifico 5.2**. Potenciar modos de transporte sostible

Para realizar a análise cualitativa analizarase a situación da cidade con respecto ás liñas de actuación e aos compromisos que se derivan da normativa e documentos estratéxicos de ordenación urbanística de Betanzos.

a) MOBILIDADE EN BETANZOS

O nivel de motorización da poboación de Betanzos sitúase aproximadamente na media provincial, xa que a dispoñibilidade de servizos de proximidade do centro urbano de Betanzos reduce as necesidades locais de mobilidade. A maioría dos desprazamentos con orixe en Betanzos realízanse cara ás cidades de A Coruña e Ferrol, de maior actividade da provincia. As elevadas intensidades de vehículos, xunto coa falta de alternativas eficaces ao transporte individual, condiciona a consecución dunha mobilidade sostible, singularmente en relación coa cidade central. Betanzos é tamén, en función da importancia dos servizos terciarios, da actividade comercial e industrial, e do desenvolvemento das súas funcións comarcais, unha cidade xeradora dunha significativa mobilidade. É posible diferenciar dous polos no termo en función da súa específica incidencia, a Cidade de Betanzos, e o Polígono Industrial de Piadela.

A cidade sofre puntuais niveis de tráfico intenso nas vías de acceso ao centro urbano. Pola súa parte, o emprazamento do Polígono Industrial de Piadela, adxacente ás grandes infraestruturas de transporte estatais e autonómicas, goza dunha excelente accesibilidade que non xera especiais problemas de mobilidade. O seu estratéxico emprazamento adxacente á Estación de Betanzos-Infesta na que converxen as liñas ferroviarias cara Ferrol, Lugo e A Coruña, debe ser adecuadamente valorado xa que supón unha vantaxe comparativa que posibilita a diversificación dos accesos, e pode propiciar unha mellora da racionalidade enerxética do transporte de mercadorías e da mobilidade no contorno metropolitano.

En canto aos modos de transporte alternativos ao vehículo privado, cómpre destacar que o pequeno tamaño da vila fai que as distancias sexan abarcables no modo peonil. A convivencia entre os tráficos peonís e rodados no casco histórico non constitúe un problema excesivo, debido á escaseza de vehículos que o cruzan así como a súa baixa velocidade, si ben a competencia dos vehículos polo espazo público é, nalgúns momentos, notable. Por outra parte, a accesibilidade dos peóns ao Parque empresarial desde a vila non é doada, polo que se estima necesario mellorar a seguridade viaria e facilitar os movementos doutros modos alternativos ao vehículo privado.

En relación ao transporte público, o municipio dispón de servizo público de Taxi con parada na Praza de Galicia, e existen numerosas rutas de autobús interurbano que conectan Betanzos coa cidade de A Coruña e cos territorios máis próximos de Bergondo e Sada, así como cos de longo percorrido (Ferrol, Lugo, Santiago, Oviedo, Madrid...). As liñas do transporte público interurbano de A Coruña-Betanzos serven ao eixo urbano da N-6. Polo noroeste as liñas Sada-Gandarío-San Cidre-Miodelo-Betanzos percorren as estradas AC-162 e AC-161, con alta frecuencia e destacados estándares de utilización. Pola súa parte, unha liña circular cobre o servizo regular de viaxeiros en autobús da ruta Betanzos-Guiliade, servindo aos núcleos urbanos emprazados no eixo viario da estrada AC-542 (Betanzos-Mesón do Vento), A Infesta, As Casas Novas e Montellos, con frecuencias urbanas. Outra liña comarcal importante é a que da servizo no eixo viario da estrada AC- 840. Malia o elevado número de liñas e servizos que converxen no centro urbano, a cidade non dispón de Estación de Autobuses.

O emprazamento nodal de Betanzos con respecto ao conxunto de redes de estradas, e a relevancia dos servizos administrativos e comerciais, provoca un transporte de viaxeiros importante

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

centralizado na parada establecida na Praza García Irmáns. A carencia de Estación de Autobuses provoca a invasión da referida praza e das rúas circundantes polo sur e o leste, dun tráfico innecesario con puntos de eventual estación-apeadoiro de viaxeiros e os conseguinte problemas de tráfico e inseguridade viaria. Situación que se agrava nos días de mercado nos que a confluencia de vehículos privados, autobuses e peóns nesta zona é moi alta.

No marco do "Plan de Transporte Metropolitano de Galicia", a CPTOPT asinou no ano 2005 un convenio cos concellos de Arteixo, Cambre, A Coruña, Culleredo e Oleiros para por en marcha o proxecto piloto de "Transporte Metropolitano na Área Metropolitana de A Coruña". Para acadar a súa integración no Transporte Metropolitano, o concello de Betanzos asinou dito convenio o 10 de abril de 2008. O Plan de Transporte Metropolitano na área de A Coruña activouse en xaneiro do 2011, constando o sistema tarifario de seis zonas nas que se enmarcan os 10 municipios que integran a área urbana e periurbana: A Coruña, Arteixo, Abegondo, Bergondo, Betanzos, Cambre, Carral, Culleredo, Oleiros e Sada.

No que respecta ao transporte ferroviario de viaxeiros, os niveis de uso e ocupación con orixe ou destino no termo son discretos. Ademais, os actuais modos de transporte público viario e ferroviario teñen escasa coordinación.

A calidade ambiental e a mobilidade dos núcleos urbanos están condicionadas polas travesías urbanas das estradas de sistema xeral que orixinan puntuais fenómenos de conxestión, contaminación ambiental, fragmentación do espazo urbano e inseguridade viaria. No interior da cidade existe unha elevada competencia dos vehículos polo espazo público, a rede de mobilidade alternativa ao vehículo privado é case inexistente, a miúdo os espazos públicos presentan unha deficiente ordenación, cunhas beirarrúas con notables carencias e descontinuidades.

O Concello de Betanzos ten a previsión de desenvolver a curto prazo un Plan de Mobilidade Urbana Sustentable (PMUS) co que programar e implantar actuacións que permitan mellorar os desprazamentos dentro da cidade mediante a promoción da mobilidade peonil (peonalizacións e restricións de tráfico); a creación dos itinerarios de carril bici, a ampliación do camiño escolar seguro, a dotación de aparcadoiros disuasorios para liberar prazas no centro e regular zonas de carga e descarga; unha reordenación de tráfico con actuacións de limitación de velocidade a zonas 30 e áreas de prioridade residencial ou o deseño de novas áreas vinculadas ao transporte público.

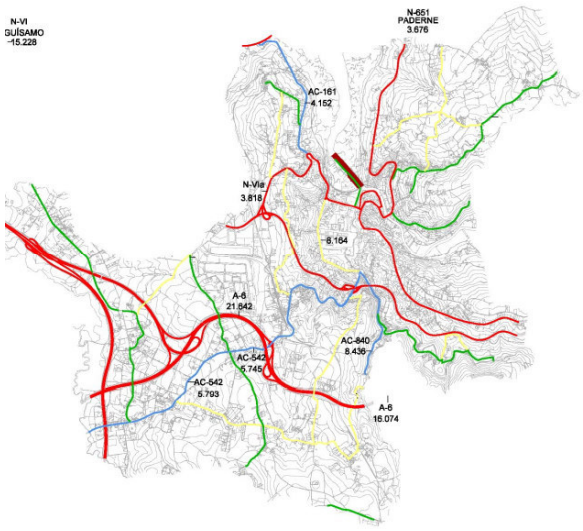

Ilustración 12. Rede viaria de Betanzos.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

3.5.2. ANÁLISE CUANTITATIVO

Os datos descritivos relacionados co obxectivo estratéxico 5. Favorecer a proximidade e a mobilidade sostible, son os seguintes:

CÓDIGO	NOME	FONTE	INDICADOR
D01	VARIACIÓN DA POBOACIÓN 2010-2020 (%)	INE	-4,53
D06	DENSIDADE DE POBOACIÓN EN SOLO URBANO (hab./ha)	SIU	57,56
D07	SOLO URBANO DISCONTINUO (%)	SIOSE 2014	19,63
D08	DENSIDADE DE VIVENDA (viv/ha)	SIU	47,84
D09	COMPACIDADE URBANA (m^2t/m^2s)	SIU	0,770
D10	COMPACIDADE RESIDENCIAL		
D10a	D.10.a. Sup. construída uso residencial (m^2t/m^2s)	SIU/Catastro	63,00
D10b	D.10.b. Sup. construída uso residencial (%)	SIU/Catastro	32,97
D11	COMPLEXIDADE URBANA	-	Non dispoñible
D13	ESPAZO PÚBLICO		
DST01	D.ST.01. DENSIDADE DE VIVENDA PREVISTA NAS ÁREAS DE SOLO DE DESENVOLVEMENTO (viv./ha)	-	Non dispoñible
D17	SUPERFICIE DE INFRAESTRUTURAS DE TRANSPORTE E MOBILIDADE		
D17a	D.17.a. Superficie infraestruturas de transporte (ha)	SIOSE 2014	115,75
D17b	D.17.b. Superficie infraestruturas de transporte (%)	SIOSE 2014	4,79
D18	ÍNDICE DE MOTORIZACIÓN		
D18a	D.18.a. Vehículos domiciliados cada 1.000 habitantes.	DGT	600,7
D18b	D.18.b. Porcentaxe de turismos (%)	DGT	76,52
D18c	D.18.c. Porcentaxe de motocicletas (%)	DGT	0,07

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

D18d	D.18.d. Antigüidade do parque de vehículos	DGT	21,78
D19	DENSIDADE DE LÍNEAS DE AUTOBÚS EE MODOS FERROVIARIOS		
D19a	D.19.a. Densidade de liñas de autobús	Bus.gal	3,96
D19b	D.19.b. Oferta de liñas de autobús por habitante	Bus.gal	7,35
D19c	D.19.c. Oferta de prazas de autobús por habitante	Bus.gal	9,36
D19d	D.19.d. Densidade de redes ferroviarias	ADIF/IGN	0,55
D19e	D.19.e. Oferta de redes ferroviarias por habitante	ADIF/IGN	1029,24
D20	ACCESIBILIDADE AOS SERVIZOS DE TRANSPORTE PÚBLICO	Autoridade Municipal	93,69
D21	DOTACIÓN DE VÍAS CICLISTAS	Autoridade Municipal	0,038
D22	ENVELLECEMENTO DA POBOACIÓN		
D22a	D.22.a. Índice de envellecemento da poboación (%)	IGE 2021	24,82
D22b	D.22.b. Índice de senectude da poboación (%)	IGE 2021	21,03

3.5.3. CONCLUSIÓNS

Enuméranse a continuación , os principais problemas ou retos da cidade relacionados co O.E.5:

Despois da lectura dos distintos plans e estratexias que ten a cidade para favorecer a proximidade e a mobilidade sostible, pódense distinguir certos aspectos nos que a cidade aínda ten marxe de mellora para axustarse ás liñas de actuación que propón a Axenda. Non obstante, cómpre mencionar que a cidade e os instrumentos dos que dispón están a realizar un importante esforzo en materia de mobilidade sostible. Tanto os Obxectivos Xerais como as Estratexias propostas polo PMUS están na liña das recomendacións da Axenda Urbana.Polo tanto, pódese concluír que os principais retos relacionados coas liñas de actuación da Axenda Urbana serían os seguintes:

1. Priorizar o peón como eixo central da mobilidade, xa que todos os cidadáns, independentemente do modo de transporte que utilicen para desprazarse, son peóns nalgún momento.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

2. Conseguir a accesibilidade universal tanto nas infraestruturas como nos sistemas de transporte. Considerando a accesibilidade universal desde as tres acepcións da mesma, xeográfica, física e económica.
3. Incluír plans de transporte público, así como a integración das redes peonís e ciclistas no deseño e planificación de novos Desenvolvementos Urbanos.
4. Potenciar a intermodalidade entre os distintos modos de transporte. Mediante o deseño de intercambiadores e park-and-rides.
5. Impulsar o teletraballo dende as institucións, non só como sistema de conciliación senón tamén para reducir o número de vehículos en circulación. O principal motivo de uso do coche no reparto modal é o traballo, de reducirse estes desprazamentos forzados, o uso do vehículo particular baixaría notablemente.
6. Estratexia para reducir o número de accidentes nas zonas urbanas. Mediante a construción de dispositivos disuasorios de velocidade e a necesidade de implantar medidas de control e redución do tráfico.
7. Política de aparcamento axustada ás necesidades de cada barrio.
8. Incrementar os puntos de recarga de vehículos eléctricos e impulsar a renovación das flotas de vehículos cara a un modelo menos contaminante.
9. Promover unha visión integrada da mobilidade ao servizo do cidadán e impulsar medidas que potencien os sistemas de vehículos compartidos a través das novas tecnoloxías.

3.5.4. DAFO DO OBXECTIVO ESTRATÉXICO 5

Identifícanse a continuación , as Debilidades, Ameazas, Fortalezas e Oportunidades en relación co Obxectivo Estratéxico 5 da Axenda. Non en vano , este DAFO resume as debilidades, ameazas, fortalezas e oportunidades principalmente identificadas no concello de Betanzos:

DEBILIDADES	AMEAZAS
D01.Falta de alternativas eficaces ao transporte individual **D02**.Puntuais niveis de tráfico intenso nas vías de acceso ao centro urbano. **D03**. Dificultades para acceder a pé ao Parque Empresarial dende a vila. **D04.** Carencia de Estación de Autobuses que provoca gran conxestión en certas paradas estratéxicas	**A01.** Inseguridade viaria e problemas de tráfico **A02.** Abandono no uso do transporte ferroviario pola escasa coordinación co transporte público viario. **A03.** Incremento dos niveis de contaminación atmosférica como efecto do uso do vehículo privado no entorno urbano e periférico.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

FORTALEZAS	OPORTUNIDADES
F01. O pequeno tamaño da vila fai que as distancias sexan factibles a pé. **F02.** Elevado número de liñas de autobuses de carácter urbano, interurbano e de longo percorrido. **F03.** Excelente accesibilidade ao Polígono Industrial de Piadela pola súa proximidade ás grandes infraestruturas de transporte estatais e autonómicas. **F04.** Prevese implantar un PMUS co que mellorar os desprazamentos na cidade.	**O01**. O emprazamento estratéxico do Polígono de Piadela pode propiciar unha mellora no transporte de mercadorías e da mobilidade no contorno metropolitano. **O02.** Posibilidade de crear una estación de autobuses que evite a obstrución do tráfico en certas paradas no centro da cidade. **O03**. Creación de aparcadoiros que impidan a obstaculización do tráfico no centro da cidade. **O04.** Mellorar as conexións entre transporte público viario e ferroviario.

O cambio de paradigma na mobilidade xorde como resposta ao compromiso real da sociedade por atacar o cambio climático reducindo a contaminación que xera, e mellorar a integración dos usos do solo.

Betanzos presenta un núcleo urbano densificado fronte a unha periferia moi dispersa e de pouca densidade, o que implica case inexorablemente a dependencia do vehículo privado para os desprazamentos diarios.

Detéctanse certos problemas en materia de mobilidade e transporte, pero tamén hai un traballo previo e unha vontade social xeral de reverter a situación actual e avanzar cara a un modelo de cidade máis accesible, sostible e integrado.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

3.6. OBXECTIVO ESTRATÉXICO 6. FOMENTAR A COHESIÓN SOCIAL E BUSCAR A EQUIDADE

As cidades constitúen o motor de progreso social, de crecemento económico e de espazo de convivencia e desenvolvemento da democracia. O hábitat urbano é determinante nos procesos de integración ou exclusión de persoas e grupos sociais. Por iso, as políticas territoriais e urbanas deben perseguir o equilibrio social, protexer a diversidade cultural, mesturar rendas, xéneros, culturas, idades e profesións e garantir unha adecuada calidade de vida.

Este obxectivo persegue un modelo territorial e urbano que reúne, a cohesión social, a igualdade de oportunidades e a equidade.

Betanzos amosa altos valores en desenvolvemento urbano e ordenación do territorio. É unha cidade que traballa e orienta o seu desenvolvemento urbano dentro das liñas políticas europeas, dando altos índices de compacidade urbana . Este indicador, na súa definición de proximidade, favorece o desprazamento, a interacción e a comunicación, a confluencia de usos urbanos e funcións que permiten implantar modelos de mobilidade baseados nun transporte alternativo máis sostible.

No referido á poboación de Betanzos, non mostra un índice de envellecemento elevado, non obstante, aínda que este indicador indica un comportamento dentro dos valores medios doutras grandes cidades españolas, isto non significa que a cidade non estea a sufrir un envellecemento progresivo do mesmo xeito que ocorre noutros territorios. A información dispoñible no INE, relativa o censo de poboación e vivenda, reflicte o progresivo envellecemento da poboación como cuestión fundamental, este feito é un problema frecuente, non só nas grandes cidades de España, senón tamén nas grandes cidades europeas, por iso os valores non se mostran moi superiores aos doutras cidades que tamén presentan unha poboación envellecida.

Betanzos, que se suma a este feito, debe anticiparse ao progresivo problema social que supón o envellecemento da poboación, articulando medidas para reducir o impacto neste sentido. Seguindo nesta liña, o índice de senescencia, aínda que a nivel xeral está por debaixo do doutras grandes cidades, sitúase con todo por riba do valor medio de España.

3.6.1. ANÁLISE CUALITATIVA

Neste apartado responderemos ás preguntas que fai a Axenda Urbana Española para describir cualitativamente o Obxectivo Estratéxico 6_ Promover a cohesión social e procurar a equidade.

A análise cualitativa do ámbito formúlase, describindo as características de Betanzos e da súa área metropolitana e como responden os seus instrumentos de planificación estratéxica aos retos que supón cada unha das liñas de actuación propostas pola Axenda Urbana Española para cada un dos tres obxectivos específicos que formula dentro do obxectivo estratéxico 6:

- **Obxectivo Especifico 6.1**. Reducir o risco de pobreza e exclusión social en entornos urbanos desfavorables.
- **Obxectivo Especifico 6.2**. Buscar a igualdade de oportunidades desde a perspectiva de xénero, idade e discapacidade.

Para realizar a análise cualitativa analizarase a situación da cidade con respecto ás liñas de actuación e aos compromisos que se derivan da normativa e documentos estratéxicos de ordenación urbanística de Betanzos.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

b) A COHESIÓN SOCIAL EN BETANZOS

A cidade de Betanzos é, dende hai máis de 100 anos, o gran foco de atracción de poboación da comarca. Ten unha poboación de 13.030 habitantes (IGE 2021), o que a converte na cidade máis poboada da comarca.

A cidade concíbese como un lugar de encontro, de intercambio cultural e material, e de convivencia entre as persoas, o medio ambiente e os recursos dos que dispoñen. Esta confluencia xera sinerxías tanto positivas como negativas, actuando como motor económico e como axente segregador.

Este obxectivo estratéxico aborda a perspectiva social da cidade de Betanzos desde diversas realidades, que inflúen directa e indirectamente na configuración espacial da contorna. A Axenda Urbana Española contempla dous obxectivos estratéxicos que implican, por unha banda, a redución da pobreza e a exclusión social nas zonas máis desfavorecidas da cidade; e, por outra banda, igualar as oportunidades dos habitantes dende a perspectiva de idade, xénero e diversidade funcional.

No tócante a evolución demográfica e urbanística de Betanzos, hai que destacar que as dinámicas asociadas á poboación de Betanzos correspóndense cunha evolución social e económica propia dunha cidade de carácter medieval, entre dúas potencias do século XX, A Coruña e Ferrol, e que sufriu un desenvolvemento urbanístico exponencial propio dos anos 60 e 70.

Nos seus primeiros anos de industrialización producíronse os primeiros procesos de segregación espacial, xa que a distribución da poboación prodúcese segundo a localización das principais industrias, pero tamén seguindo os novos desenvolvementos asociados ao sector turístico, que produce desigualdades territoriais segundo o nivel de renda.

A poboación traballadora situouse inicialmente nos arredores do centro por motivos laborais, xa que a maioría traballaba nas principais fábricas da zona, ou preferían a proximidade ás principais estradas para pode desprazarse o seu posto de traballo. Na actualidade, en canto aos usos industriais, cómpre destacar o Polígono Industrial de Piadela, que goza dun estratéxico emprazamento e dunhas moi boas conexións coas estradas supramunicipais, nacional e autoestradas. Polígono Industrial que tras o desenvolvemento das sucesivas fases de urbanización acada unha superficie superior ás 65 Ha. Na cidade atópanse diversas localizacións que acollen tamén diferentes usos industriais e comerciais, salientando no Porto de Betanzos e en Talai por presentar uns déficits, en canto urbanización e integración ambiental, notables. Xa por último, son significativos os emprazamentos e actividades industriais dispersas no solo rústico, existentes na parroquia de Piadela.

Nos últimos anos, pódese apreciar unha diminución acentuada no número de empresas en Betanzos, marcada fundamentalmente no ano 2020 , debido a crise sanitaria do COVID-19.

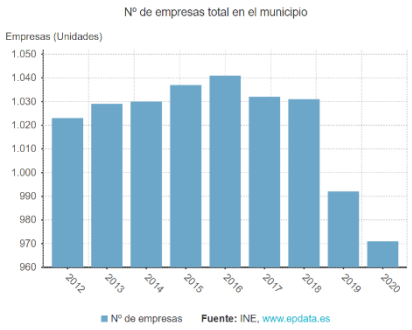

Ilustración 13. Evolución do número de empresas do municipio.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

No relativo a poboación de Betanzos, esta é sensiblemente maior que a media nacional, cunha porcentaxe de menores de 15 anos do 11,7%, fronte ao 14,09% a nivel nacional. No colectivo de maiores de 65 anos é dun 23,6%. Esta situación demográfica implica o agravamento do envellecemento da poboación xeneralizada no país.

En canto á concentración da poboación maior de 65 anos, existen dous tipos de escalas para valorar as zonas: as do centro e as da periferia. Esta dualidade correspóndese coa evolución demográfica e urbanística de Betanzos. A nivel xeral, a concentración é maior na zona urbana que nos centros de concentración de zonas anexas periféricas.

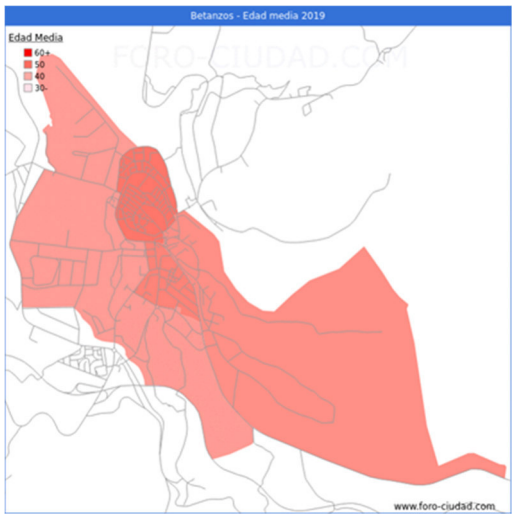

Ilustración 14. Idade media segundo o lugar residencia.

En relación a isto, no tócante as persoas con dependencia, a cidade de Betanzos presenta índices de dependencia asociados a dúas características: o envellecemento da poboación e a diminución da xeración de valor produtivo.

O envellecemento da poboación non é un proceso característico e singular da cidade, senón que se corresponde cunha tendencia xeral dos núcleos urbanos e rurais españois. Ademais, a falta de dinamismo económico asociado ao sector terciario (comercio e turismo) debilita a atracción da poboación nova, polo que non existe ningún factor que limite este proceso. Na actualidade, o índice de envellecemento sitúase no 24,82%.

En canto aos inmigrantes, estes teñen un certo potencial para estar expostos a factores de vulnerabilidade social. A porcentaxe de persoas non estranxeiras é do 10,7% en 2021, substancialmente superior á media nacional (10,4%).

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

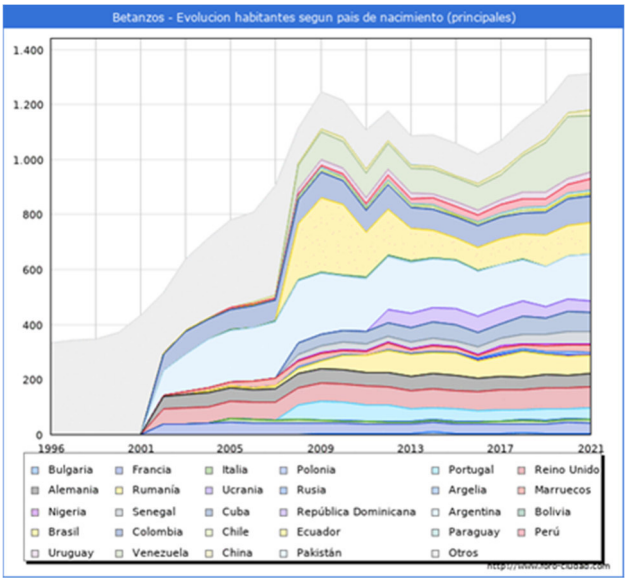

Ilustración 15. Evolución dos habitantes de Betanzos segundo a súa orixe.

Respecto ao paro, Betanzos presenta unha porcentaxe de desempregados do 9,01% en 2021, sendo o grupo de idade con maior demanda de emprego é o de 55 a 59 anos, sendo as mulleres máis demandantes ca os homes en todas as franxas de idade. Esta diferenza pon de manifesto a brecha entre as posibilidades de atopar emprego segundo o xénero. Inclusive, hai que destacar que a renda bruta media na cidade é lixeiramente inferior a media provincial, autonómica e nacional, o que acentúa un problema de risco de pobreza.

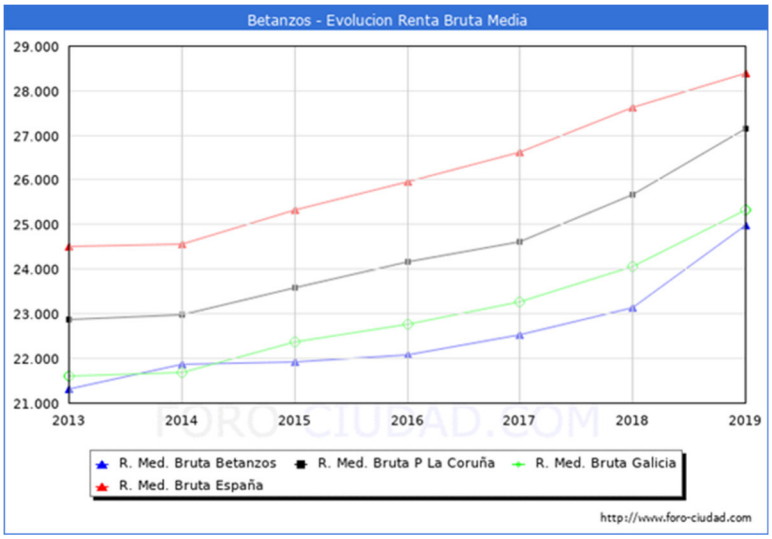

Ilustración 16. Evolución da renda bruta media de Betanzos.

Ademais, cabe destacar que Betanzos conta con diversas asociacións adscritas ao termo municipal. Fundamentalmente destacan as de carácter sociocultural, deportivas, de discapacidade, asistenciais e sanitarias, defensa dos dereitos, asociacións veciñais e asociacións empresariais. A tipoloxía das asociacións é moi similar ás que presentan o resto de cidades galegas de carácter similar. A evolución do asociacionismo en Betanzos foi paralela ao cambio das dinámicas e problemáticas da poboación, e do tipo de familia e de persoas que conforman os fogares. Desde finais do século XX, as asociacións teñen un marcado carácter social vinculado ás asociacións veciñais e culturais de festas populares. Na década de finais do S.XX e principios dos S.XXI aumenta o número doutro tipo de asociacións, especialmente de

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

carácter cultural e social (relacionadas con persoas vulnerables, poboación con diversidade funcional e maiores, como por exemplo Cruz Vermella). Nas dúas primeiras década do século XXI, crecente o interese polas asociacións deportivas [fútbol, baloncesto, bicicleta todo terreno (BTT), piragüismo, xadrez...] e de carácter máis cultural e social (música, arte, danza...).

3.6.2. ANÁLISE CUALITATIVA

Os datos descritivos relacionados co obxectivo estratéxico 6. Fomentar a cohesión social e buscar a equidade, son os seguintes:

CÓDIGO	NOME	FONTE	INDICADOR
D01	VARIACIÓN DA POBOACIÓN 2010-2020 (%)	INE	-4,53
D06	DENSIDADE DE POBOACIÓN EN SOLO URBANO (hab./ha)	SIU	57,56
D08	DENSIDADE DE VIVENDA (viv/ha)	SIU	47,84
D09	COMPACIDADE URBANA (m²t/m²s)	SIU	0,770
D10	COMPACIDADE RESIDENCIAL		
D10a	D.10.a. Sup. construída uso residencial (m²t/m²s)	SIU/Catastro	63,00
D10b	D.10.b. Sup. construída uso residencial (%)	SIU/Catastro	32,97
D11	COMPLEXIDADE URBANA	-	Non dispoñible
D12	PARQUES E EQUIPAMENTOS DE ZONAS VERDES		
D12a	D.12.a. Zonas verdes por habitante	IGE 2021/SIU	21,86
D12b	D.12.b. Densidade zonas verdes (%)	IGE2021/SIU	2,17
D13	ESPAZO PÚBLICO		
D13a	D.13.a. Lonxitude rúas peonís (%)	Autoridade Municipal	26,29
D13b	D.13.b. Área rúas peonís (%)	Autoridade Municipal	20,53
DST01	D.ST.01. DENSIDADE DE VIVENDA PREVISTA NAS ÁREAS DE SOLO DE DESENVOLVEMENTO (viv./ha)	-	Non dispoñible
DST05	D.ST.05. SUPERFICIE DE SOLO PREVISTO PARA ACTIVIDADES ECONÓMICAS (%)	-	Non dispoñible
D20	ACCESIBILIDADE AOS SERVIZOS DE TRANSPORTE PÚBLICO	Autoridade Municipal	93,69
D22	ENVELLECEMENTO DA POBOACIÓN		

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

D22a	D.22.a. Índice de envellecemento da poboación (%)	IGE 2021	24,82
D22b	D.22.b. Índice de senectude da poboación (%)	IGE 2021	21,03
D23	POBOACIÓN ESTRANXEIRA (%)	IGE 2021	10,07
24	ÍNDICE DE DEPENDENCIA		
D24a	D.24.a. Índice de dependencia total (%)	IGE 2021	57,75
D24b	D.24.b. Índice de dependencia infantil (%)	IGE 2021	18,60
D24c	D.24.c. Índice de dependencia de maiores (%)	IGE 2021	39,15
D26	NÚMERO DE TRABALLADORES/AS		
D26a	D.26.a. Traballadores en sector agricultura (%)	IGE 2021	1,42
D26b	D.26.b. Traballadores en sector industria (%)	IGE 2021	10,94
D26c	D.26.c. Traballadores en sector construción (%)	IGE 2021	7,34
D26d	D.26.d. Traballadores en sector servizos (%)	IGE 2021	80,30
D28	TAXA DE PARO		
D28a	D.28.a. Porcentaxe de parados total (%)	IGE 2021	9,01
D28b	D.28.b. Porcentaxe de parados entre 25 e 44 anos (%)	IGE 2021	40,32
D28c	D.28.c. Porcentaxe de paro feminino (%)	IGE 2021	59,14

3.6.3. CONCLUSIÓNS

Enuméranse a continuación , os principais problemas ou retos da cidade relacionados co O.E.6:

1. Alto índice de senescencia.
2. Alta taxa de poboación estranxeira.
3. Alto índice de dependencia total.
4. Alta taxa de dependencia infantil.
5. Necesarios sistemas de coordinación interáreas de conciliación dentro do Concello de Betanzos dirixidos a recursos educativos para nenos de 0 a 3 anos e familias monoparentais.
6. Alta taxa de dependencia das persoas maiores.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

7. Sistemas de atención á dependencia insuficientes.
8. Escasa taxa de cobertura das persoas maiores en prazas públicas en centros de día e residencias, así como axuda no fogar.
9. Alta proporción de parados entre 25 e 44 anos e alta taxa proporcional de paro feminino. Se sumamos estes datos aos índices de dependencia total, podemos ter unha aproximación á paulatina situación de pobreza e vulnerabilidade das familias con fillos e maiores dependentes desempregados, dentro deste grupo de idade.
10. Desigual distribución da renda e nivel de estudos con grandes diferenzas no territorio.
11. Parques, instalacións e zonas verdes insuficientes no Centro Histórico, existen carencias e desigualdades de equipamento e accesibilidade en espazos públicos por barrios.

En Betanzos hai unha taxa de paro inferior á media española, non obstante, o envellecemento da poboación indica que a natalidade diminuíu e as condicións laborais poden estar incidindo directamente neste feito. Hai que revalorizar as políticas de apoio á muller, ao emprego feminino e á conciliación da vida laboral e familiar.

Por outra banda, deberían xerarse plans socialmente transversais e integrais dirixidos ás familias con menores a cargo que favorezan o acceso ao mercado laboral, sen vulnerar a competitividade dos pais e nais, equilibrando, a través dos plans de igualdade da empresa, a flexibilidade horaria. Sería recomendable contemplar reducións de xornada subvencionada para homes e mulleres, para atender ao coidado dos seus fillos, sen vulnerar o dereito dos menores a ser atendidos e atendidos nas súas necesidades e a compartir o tempo coas súas familias. Aliviar a carga laboral e a vida familiar pode levar a un aumento da natalidade.

É urxente intervir en políticas que melloren a substitución xeracional para evitar que o sistema de pensións se vexa comprometido. Tamén observamos unha elevada taxa de paro en determinados sectores da poboación susceptibles de xerar taxas de natalidade (26-44 anos) e, en maior medida, de mulleres desempregadas.

3.6.4. DAFO DO OBXECTIVO ESTRATÉXICO 6

Identifícanse a continuación , as Debilidades, Ameazas, Fortalezas e Oportunidades en relación co Obxectivo Estratéxico 6 da Axenda. Non en vano , este DAFO resume as debilidades, ameazas, fortalezas e oportunidades principalmente identificadas no concello de Betanzos:

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

DEBILIDADES	AMEAZAS
D.01 Existencia de un sistema de transporte público e escolar que non cubre a demanda de toda a cidade. **D.02** Perdida de poboación moza. **D.03** Déficit de vivenda social para persoas en risco de exclusión.	**A.01** Diminución de servizos sociais. **A.02** Incremento da demanda de servicios sociais polo aumento dos índices de poboación envellecida. **A.03** Desigualdade social vinculada a falta de acceso a administración electrónica derribada da brecha xeracional. **A.04** Falta de inversión en servizos sociais que derriban na exclusión social de parte da poboación.
FORTALEZAS	**OPORTUNIDADES**
F.01 Incremento demográfico continuado na último século. **F.02** Tendencia ao aumento do crecemento vexetativo da súa poboación. **F.03** Desenvolvemento de proxectos de redes de abastecemento e saneamento nos diferentes asentamentos de poboación. **F.04** Inversión en servicios sociais relacionados ca conciliación laboral e familiar.	**O.01** Capacidade de atracción de poboación nova polas condicións socioeconómicas favorables. **O.02** Poder de atracción social grazas a súa excelente posición dentro da Rexión Urbana Ártabra. **0.03** Alto nivel de asociacionismo capaz de poñer en marcha iniciativas sociais. **O.04** Capacidade de atracción de talento para reactivar o emprego.

No tócante a unha das principais debilidades, é que dende os servizos sociais do concello se identifica, e que, a pesar de que existen diversos programas e axudas de carácter social, existen diversos requisitos de difícil cumprimento para que as persoas en situacións de extrema vulnerabilidade poidan acceder aos mesmos. Ademais, a excesiva burocracia para poder presentarse a tales programas fan diminuír o interese da poboación.

En canto a fortaleza contraposta, identificase o importante papel de diversos servizos, como multidisciplinares, onde problemas como a brecha dixital son solventados na aula Cemit ou en servizos sociais, onde o persoal técnico , axuda a cumprimentar as tramitacións electrónicas da cidadanía.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

3.7. OBXECTIVO ESTRATÉXICO 7. IMPULSAR E FAVORECER A ECONOMÍA URBANA

A economía urbana é un factor en constante cambio e evolución, máis aínda, nas últimas décadas coa incorporación das novas tecnoloxías, o comercio electrónico e a transformación dixital; ao que hai que engadir os efectos e a incerteza derivados da crise sanitaria, social e económica provocada pola pandemia do COVID-19, cada vez máis aguda no sector turístico.

Con esta perspectiva, as administracións locais teñen que responder de forma planificada, tanto desde o punto de vista normativo, como no deseño de programas de fomento do desenvolvemento económico e da actividade, sen perder de vista o obxectivo principal, que é a xeración de emprego, e dinamismo empresarial, todo iso baseado na sustentabilidade como panca para o cambio, a responsabilidade social, a equidade e a igualdade de oportunidades.

A cooperación público-privada, xunto coa participación da sociedade civil, debe ser clave para favorecer un entorno local competitivo que permita a creación de emprego e actividade cun enfoque metropolitano e cidade-rexión.

Este obxectivo busca alcanzar unha cidade máis sostible no plano económico, mediante o fomento da actividade económica local. Ademais, a inclusión de zonas rurais e núcleos máis pequenos é clave para lograr un maior equilibrio territorial e fixar poboación. Tamén se persegue o fomento do turismo sostible e o reto de adaptarse ao comercio electrónico.

O desenvolvemento económico de todas as cidades e vilas está intimamente ligado ás condicións de vida dos seus habitantes, afectando transversalmente o seu nivel de estudos, ingresos e posibilidades de crecemento profesional e persoal. Nesta obxectivo explícase a situación socioeconómica en Betanzos, tendo en conta a economía pasada e presente para dar resposta ás carencias que se queren paliar para o seu futuro. Neste sentido, a Axenda Urbana Española entende que a economía urbana debe contemplar non só o seu propio crecemento, senón tamén garantir un modelo de cidade sostible nos ámbitos social, económico e ambiental. Para iso hai que seguir unha estratexia baseada no coñecemento, a economía circular e a accesibilidade dixital.

Betanzos debe prepararse para afrontar os retos de futuro, comezando pola planificación urbanística acorde ao crecemento da cidade, compatibilizando usos cualificados cos residenciais para aumentar o atractivo dos investidores e incrementar a actividade económica. A isto hai que engadir o aproveitamento das oportunidades que xeran as áreas loxísticas e a situación xeoestratéxica da cidade, promovendo unha maior internacionalización do tecido empresarial.

Hai que apostar pola transformación e diversificación da estrutura produtiva, mirando cara ás novas economías, como a Economía Verde, a Economía Colaborativa ou a Economía Social; pero tamén cara a unha reindustrialización que se basea na I+D+i, avanzando con firmeza cara á sociedade do coñecemento e da investigación, coa Universidade como elemento estratéxico de transferencia de empresas. Innovación urbana, dixitalización e as novas tecnoloxías estanse a converter nun factor esencial para a supervivencia de moitas empresas e comercios locais.

A xeración de emprego e oportunidades laborais de calidade debe ser o obxectivo prioritario, máis aínda ante a grave crise social, económica e laboral que xerou a pandemia provocada polo COVID-19. É necesario impulsar políticas activas de inserción laboral en correlación coas necesidades empresariais, identificando novos nichos de emprego, especialmente para os sectores máis vulnerables, mozos e mulleres, corrixindo a brecha laboral de xénero. Unha das fórmulas para mellorar a empregabilidade é a

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

creación de estruturas emprendedoras sólidas, a través de programas de axuda e apoio, viveiros de empresas e espazos comúns de coworking, como fórmula para xerar sinerxías positivas e promover o autoemprego. Así como potenciar a economía e o emprendemento social como xeradores de emprego comprometido, estable e de calidade.

Cómpre aproveitar as sinerxías dos sectores consolidados e con forte presenza no territorio, especializados e en crecemento como a loxística, a agroalimentaria ou a farmacéutica e potenciar os recursos endóxenos, a agricultura e gandería, a horta ecolóxica para obter produtos de calidade clasificados como Km 0. Deste xeito, tamén se sostén os mercados de alimentación tradicionais e a xeración de espazos urbanos para a venda destes produtos. Así mesmo, o pequeno comercio local debe ser apoiado mediante accións de dinamización e modernización, a súa adaptación á transformación dixital da economía e os novos modelos de consumo baseados no comercio electrónico que son fundamentais para a súa subsistencia. Así, o novo Plan Local de Equipamentos Comerciais de Betanzos 2021-2026 recolle e presuposta múltiples medidas que veñen a resolver estes retos. Promover a economía circular e o consumo responsable como base para un desenvolvemento económico sostible é outro dos obxectivos.

A situación estratéxica de Betanzos como nó de conectividade do Nordeste de España co resto do país e con Europa, xunto coa evolución positiva dos últimos anos da actividade turística, cun progresivo incremento do número de pernoctacións e da ocupación hoteleira, deben servir de estímulo para o fomento dun turismo sostible e de calidade baseado no patrimonio, a cultura en sentido amplo e a identidade da cidade amable, acolledora, creativa e innovadora; seguir impulsando Betanzos como cidade de referencia en eventos e congresos a través do Plan Estratéxico de Proxección Exterior de Betanzos 2021-2025, que elabora o Concello con esta visión, e que supón un enfoque amplo e integral da proxección da cidade, baseado en cinco eixos ou áreas estratéxicas para a promoción da cidade: innovación urbana sostible; cultura; patrimonio e deporte; turismo e lecer; formación; educación e emprendemento; e desenvolvemento económico, comercial, industrial e loxístico baseado na innovación e a dixitalización, cuxo obxectivo é potenciar a imaxe da cidade para que atraia economía, emprego e investimento.

Do mesmo xeito, está prevista a elaboración dun novo Plan Estratéxico de Turismo Sostible, moi centrado na dixitalización das infraestruturas, a innovación e a calidade, e que debe estar aliñado con estes aspectos.

A cidade conta con importantes recursos turísticos: recursos patrimoniais culturais e naturais, coa gran icona turística da Basílica do Pilar e o estilo mudéxar da Escola Jesús García Naveira, declarada Patrimonio da Humanidade pola UNESCO.

Co valor da Auga como elemento identificador da cidade, cun gran riqueza de ríos e sistemas naturais; activos cuxa visibilidade nacional e internacional debe ser reforzada para que se traduza na sustentabilidade do crecemento turístico, na mellora da duración media de estadía dos turistas e no reforzo da oferta da cidade.

Betanzos foi a capital dunha das sete provincias históricas do antigo Reino de Galicia e foi chamada "*dos Cabaleiros*" por ser o lugar de residencia durante a Idade Media de importantes familias nobiliarias. A vila nace no corazón do Golfo Ártabro, nun outeiro, o antigo castro Unctia, bañado polos ríos Mendo e Mandeo, ao que Alfonso IX decidiu trasladar a poboación no ano 1219, co cal, Betanzos xa presume de máis de 800 anos de historia

O sector turístico, onde a crise da pandemia de COVID-19 cobrou un peaxe especialmente grave, debe reconverterse e gañar competitividade mantendo os altos estándares de calidade que lle recoñecen,

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

convertendo Betanzos nun destino intelixente baseado na accesibilidade, a innovación, a tecnoloxía e sustentabilidade. Dinamizar o sector a través do ecoturismo e o turismo rural, potenciando a riqueza dos ríos e sistemas naturais relacionados en Betanzos.

É fundamental avanzar na proxección exterior da cidade, posicionándose con novas estratexias que sigan impulsando a participación en redes, a presenza internacional coa expansión da marca e imaxe de Betanzos, a busca de proxectos europeos.

O obxectivo estratéxico que conforma esta dimensión é o de promover e favorecer a economía urbana (O.E.7); non obstante, analizarase desde a perspectiva ambiental e social, o que implica que se considerarán indicadores do obxectivo estratéxico 6 para explicar parte da realidade económica de Betanzos.

Os indicadores descritivos que avalían este obxectivo, de acordo coa Axenda Urbana Española, cos obxectivos específicos e a situación actual da cidade no ámbito socioeconómico, son os seguintes:

- En canto ao **ámbito económico da cidade**: superficie de solo destinada a actividades económicas e a súa localización, superficie de terreo baleiro ou abandonado.
- En canto ás **características socioeconómicas**: número de traballadores por sector, taxa de envellecemento e vellez da poboación, porcentaxe de desempregados por sector, sexo e grupo de idade e nivel de estudos do poboación segundo sexo e idade.
- En canto á **distribución territorial da poboación e dos espazos produtivos**: densidade de vivendas, modos de transporte, calidade da vivenda por barrio/parroquia, solo urbano descontinuo e densidade de poboación.

O Concello de Betanzos conta con varios documentos que analizan e afondan na problemática da cidade, podendo darlles a solución máis eficaz tendo en conta os recursos e limitacións existentes. Para esta obxectivo, a Revisión do Plan Xeral de Ordenación Municipal de Betanzos (o cal conta con aprobación inicial de data xullo 2021), o Plan de Mobilidade Urbana Sostible do Concello de Betanzos (o cal non conta con aprobación plenaria , pero si analiza a realidade de Betanzos dende o punto de vista la mobilidade) e o Plan de Acción para o clima e a Enerxía sostible de Betanzos (PACES).

A continuación, realízase unha análise cualitativa e cuantitativa de cada obxectivo específico a través de cada unha das liñas de actuación identificadas pola Axenda Urbana Española (AUE) dentro do Obxectivo Estratéxico 7, identificando como responde a cidade de Betanzos ao reto lanzado pola AUE . Para iso analizouse toda a planificación estratéxica local e supramunicipal en relación co ámbito de estudo.

3.7.1. ANÁLISE CUALITATIVA

Neste apartado responderemos ás preguntas que fai a Axenda Urbana Española para describir cualitativamente o Obxectivo Estratéxico 7_Promover a cohesión social e procurar a equidade.

A análise cualitativa do ámbito formúlase describindo as características de Betanzos e da súa área metropolitana e como responden os seus instrumentos de planificación estratéxica aos retos que supón cada unha das liñas de actuación propostas pola Axenda Urbana Española para cada un dos tres obxectivos específicos que plantea dentro do obxectivo estratéxico 7:

- **Obxectivo Especifico 7.1**. Buscar a produtividade local , a xeración de emprego e a dinamización e diversificación da actividade económica.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

- **Obxectivo Especifico 7.2**. Fomentar o turismo sostible e da cidade e os sectores clave da economía local.

a) A ACTIVIDADE ECONÓMICA EN BETANZOS

Segundo a información extraída de ditos documento estratéxicos, principalmente da información que aporta a análise do PXOM, a taxa de actividade na comarca (segundo datos do censo de 2011) era inferior á provincial e á galega, mentres que o municipio de Betanzos amosa unha taxa superior ás medias comarcal, provincial e galega.

Sinalar que a taxa de actividade reflectida pola comarca de Betanzos estaba por debaixo das medias provincial e galega como consecuencia da diminución da poboación e tamén do seu envellecemento. A detención no ritmo da caída de poboación no ámbito comarcal pode permitir iniciar unha tendencia de incremento das taxas de actividade, cuestión que se confirma posto que en 2011, a taxa de actividade medra, sendo de case que oito puntos superior respecto do dato de 2001.

O municipio de Betanzos en cambio mantén un incremento continuado da taxa de actividade, medrando 6,6 puntos porcentuais na 2001-2011, con valor lixeiramente superior as media provincial e galega en 2011.

A taxa de ocupación comarcal é lixeiramente superior ás medias provincial e galega en 2011, sendo a de Betanzos maior que a comarcal, a provincial e a galega, cun crecemento de medio punto porcentual desde 2001 e de 6,5 puntos desde 1991.

En 2001, Betanzos tiña unha taxa de actividade superior á comarcal en máis de 5,5 puntos porcentuais, sendo a taxa masculina a que amosa maior proporción, estando tamén por encima das medias provincial e galega. En 2011 Betanzos segue a manter a supremacía sobre a comarca, estando lixeiramente por riba das medias provincial e galega.

O Polígono Industrial de Piadela-Betanzos, promovido pola empresa madeireira Finsa, e foi inaugurado en 1991, e no cal hai instaladas unhas 15 empresas entre as que destaca Gadisa. De feito, moitas das empresas alí instaladas están relacionadas coa distribuidora. As actividades con maior presenza no polígono industrial son o transporte, a conxeneración e a construción. O acceso á zona sur do polígono realízase pola estrada N-VI da Coruña, e á zona norte a través da estrada nacional N-651 entre Betanzos e Ferrol.

Ilustración 17_Polígono industrial de Piadela

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

Dito polígono foi desenvolto a través de varios Plans Parciais, encontrase vinculado á súa posición estratéxica con respecto ás vías de comunicación, e onde o Plan Xeral debe procurar a mellora da súa accesibilidade e funcionalidade.

Este obxectivo estratéxico aborda o eixo económico da cidade de Betanzos desde diversos puntos de vista, que explican a realidade do emprego e a economía actual. A Axenda Urbana Española expón a necesidade de dinamizar e diversificar a economía local, baseada na sustentabilidade do sistema produtivo e na innovación.

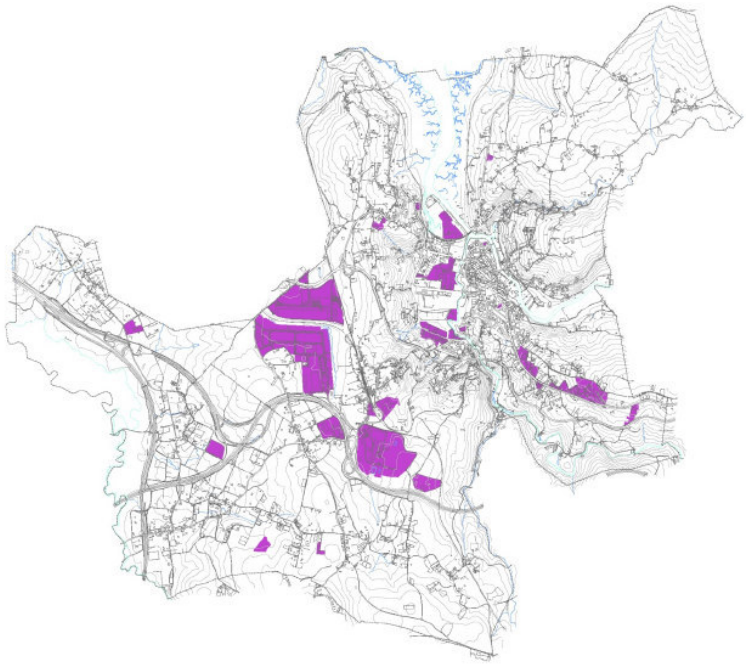

Ilustración 18. Emprazamentos industrias e empresariais en Betanzos.

b) SITUACIÓN SOCIOECONÓMICA DA CIDADE

En canto a situación do municipio de Betanzos encádrase na comarca natural do mesmo nome, xunto cos municipios de Aranga, Coirós, Curtis, Irixoa, Miño, Oza-Cesuras (resultado da fusión en 2013 dos Municipios de Oza dos Ríos e Cesuras), Paderne, Vilarmaior e Vilasantar; totalizando un ámbito de 676,5 Km^2 e unha poboación de 37.975 habitantes (IGE 2017).

A poboación do municipio de Betanzos e de 13.030 persoas no ano 2021, o que supón una variación do -0.18 % respecto o mesmo período do ano anterior.

Ademais, prodúcense importantes relacións de natureza metropolitana coa Cidade da Coruña, por mor do desenvolvemento dos eixes especializados de transporte e comunicación nas dúas últimas décadas así como co desenvolvemento do Plan de Transporte da Área Metropolitana da Coruña, integrándose na actualidade no conxunto de concellos que reivindican a formación dun novo ente metropolitano.

Betanzos constitúe o nodo funcional non só da súa comarca, senón tamén doutros municipios próximos non incluídos nesta, e que se integran na segunda coroa litoral da ría de Betanzos (conformada polos concellos de Betanzos, Bergondo, Sada, Miño e Paderne) que recibe influencias das cidades centrais da Rexión Urbana Ártabra.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

A Comarca de Betanzos tiña unha poboación de dereito de 37.975 habitantes no ano 2017. O conxunto comarcal amosa no período 2001-2017 un descenso demográfico continuado, a unha taxa anual acumulativa media de -0,13%. A perda media de poboación acada os 51,75 hab/ano nos últimos 16 anos.

O tamaño da comarca así como a integración no seu territorio non só de territorios con fronte costeira senón interiores, nos que o descenso demográfico foi significativo sobre todo polo transvase de efectivos cara ás cidades ou ao seu territorio de contorno, condiciona o seu proceso demográfico, salvándose do descenso só aqueles municipios con fronte costeira e aqueles outros nos que existe una estrutura urbana de soporte e de arraigo histórico.

Betanzos é unha das cidades históricas de Galicia. A finais do século XV faise unha división do territorio galego en sete provincias, das que Betanzos foi unha que comprendía un extenso territorio que alcanzaba ata a ría de Ferrol cun total de 239 freguesías. Esta provincia dividíase en xurisdicións, delas, a de Betanzos reunía ademais de a de Cidade, a un total de 54 parroquias actualmente situadas nos concellos de Bergondo, Cecebre, Culleredo, Abegondo, Cesuras, Coirós, Miño, Paderne e Sada.

Arredor de 13.000 persoas viven na actualidade en Betanzos, concello ademais coñecido principalmente pola súa tortilla, a súa Feira Medieval Franca e o seu famoso Globo de Betanzos, que se bota cada 16 de agosto en honra a San Roque. Este concello, porén, ten un alcume moi peculiar: dos cabaleiros.Ao pasear polas súas rúas e observar os edificios, pódese respirar o aire medieval que o acompaña dende hai centos de anos. O casco histórico da que foi unha das sete capitais do antigo Reino de Galicia foi declarado Conxunto Histórico-Artístico en 1970. O poder que tivo a vila na época medieval queda reflectido en dous feitos históricos do século XV, cando Betanzos recibiu o título de cidade (1465) e o privilexio de celebrar unha feira anual (1467) de mans de Enrique IV.

Debido a súa presenza histórica, Betanzos segue a ser un singular núcleo funcional pola importancia da súa área de mercado, así como pola súa consolidación como centro de servizos administrativos para un extenso territorio. Ademais, todas as vías de comunicación da comarca teñen como centro polarizador a Cidade de Betanzos.

A dinámica económica de Betanzos só se pode entender se se coñece a súa evolución histórica e a súa localización estratéxica. Estas relacións son especialmente fortes no caso da economía, xa que deron conta tanto do seu esplendor como centro polarizador como da súa recente dinámica de retroceso produtivo e demográfico.

A economía de Betanzos basease, fundamentalmente, nos servizos. Betanzos é un centro administrativo e xurídico da comarca que leva o seu nome , basea o seu crecemento no comercio, na banca, na cultura e no turismo . Dende o punto de vista industrial , a cidade converteuse , debido a súa situación estratéxica, en centro loxístico de algunhas das maiores empresas de transportes, abastecementos alimenticios, etc . En Betanzos atopase a sede central de Abanca, primeiro banco de Galicia e sétimo grupo financeiro español.

c) PARO REXISTRADO EN BETANZOS

Segundo os datos publicados polo SEPE, no mes de setembro de 2022, o número de parados no municipio de Betanzos incrementouse en 26 persoas. Desas 26 persoas novas na lista do paro, 8 eran homes e 18 mulleres.O número total de parados é de 676 persoas, das que 252 son homes e 424 mulleres.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

As persoas maiores de 45 anos son o grupo de idade máis afectado polo paro (402 parados), seguido dos que se encontran entre 25 e 44 anos (247 parados) e, o grupo menos numeroso é o dos menores de 25 anos (27 parados).

Atendendo aos sectores, o sector servizos é no que se rexistra un maior número de parados (515 persoas), seguido do da construción con 50 parados, a industria con 50 parados, as persoas sen emprego anterior con 48 parados e por último a agricultura con 13 parados.

Ilustración 19. Evolución do paro en Betanzos nos últimos anos.

Na actualidade, a situación económica mantívose en xeral estable nos últimos anos, pero está a verse afectada polos problemas derivados do envellecemento da poboación e do aumento xeral do custo da vida. Estas circunstancias, a pesar de estar xeneralizadas a nivel nacional -e mesmo europeo-, afectan aínda máis a modelos de cidade como Betanzos: industrial, crecemento desigual e vivenda envellecida. Por iso, presentan maiores índices de vulnerabilidade social, especialmente de dependencia, que limita o desenvolvemento económico da cidade e o poder adquisitivo dos betanceiros.

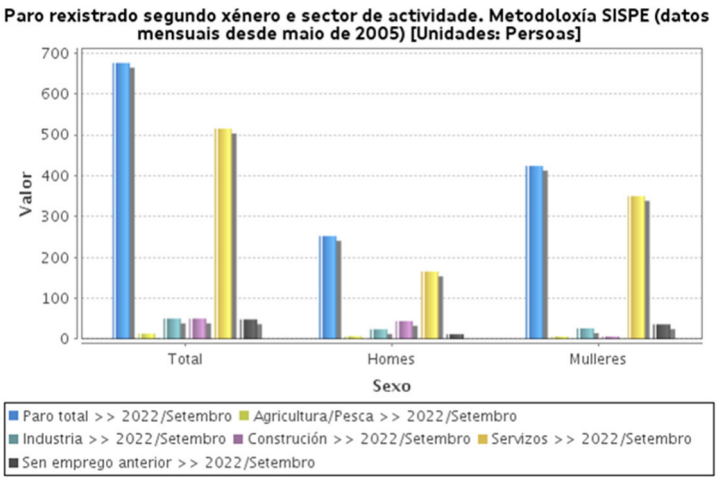

Ilustración 20. Paro rexistrado segundo o xénero e o sector de actividade.

d) OS SECTORES CLAVE DA CIDADE DE BETANZOS

Segundo os datos dispoñibles no “Plan de Acción para o Clima e a enerxía sostible do concello de Betanzos(PACES)”, o sector servizos ocupa actualmente un 65,85 % da poboación de alta laboral, a industria un 4,34 %, a construción un 8,49% e o 20,96 % restante emprégase na agricultura e na pesca.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

Betanzos contaba no ano 2020 con 971 empresas activas, o que implica una variación de -2.12 respecto o ano anterior, segundo a última actualización do Directorio Central de Empresas (DIRCE), recollido polo Instituto Nacional de Estatística (INE).

A vocación turística e de servizos é a oferta específica que representa un territorio municipal de singular valor; o inserimento das vías de comunicación; a emerxencia de novas actividades económicas ao calor desta realidade, onde os usos terciarios, industriais e comerciais deben acadar un espazo adecuado e apontoar un desenvolvemento respectuoso co medio; o marco metropolitano e o papel do municipio na oferta residencial e de servizos e mesmo a oferta turística e de ocio; a protección, rehabilitación e valorización do patrimonio cultural, fundamentalmente o Casco Histórico con declaración expresa como BIC; a valoración de aspectos de calidade ambiental singular como as paraxes singulares costeiras da ría e a dos canles dos ríos Mendo e Mandeo e Mero-Cecebre; a potenciación do sistema de núcleos municipais procurando a súa mellora e recuperación, algúns deles relacionados coa traza do Camiño Inglés a Santiago de Compostela; son algúns dos aspectos que non poden quedar á marxe das propostas do Plan Xeral, e que, aparte da adaptación ineludible indicada en parágrafos anteriores, xustifican a conveniencia e oportunidade da súa redacción, á vez que acoutan o seu alcance.

Neste senso, a posta en funcionamento da A-6, e de xeito complementario á Autoestrada do Atlántico, representa unha actuación que contribúe a impulsar o papel do municipio na súa comarca e na Área Urbana, permitindo a diversificación e expansión da súa base económica, o que obriga asemade ao abordaxe dun instrumento urbanístico máis ambicioso que o actual en canto á definición das iniciativas de ordenación territorial e de xestión urbanística.

Igualmente, e en desenvolvemento do planeamento municipal, Betanzos foi quen de crear unha importante área de solo empresarial, debidamente planificada e ben comunicada non só co conxunto da Área Urbana senón co resto da rexión e a Meseta, o que apuntala o seu desenvolvemento económico e abre expectativas no eido urbanístico.

Ademais, a crise sanitaria polo COVID-19 en 2020 causou prexuízos na economía, afectando especialmente aos sectores relacionados coa hostalería, o turismo e o comercio, nos que se perderon un gran numero de empresas.

3.7.2. ANÁLISE CUALITATIVO

Os datos descritivos relacionados co obxectivo estratéxico 7. Impulsar e favorecer a economía urbana, son os seguintes:

CÓDIGO	NOME	FONTE	INDICADOR
D01	VARIACIÓN DA POBOACIÓN 2010-2020 (%)	INE	-4,53
D06	DENSIDADE DE POBOACIÓN EN SOLO URBANO (hab./ha)	SIU	57,56
D08	DENSIDADE DE VIVENDA (viv/ha)	SIU	47,84
D13	ESPAZO PÚBLICO		
DST05	D.ST.05. SUPERFICIE DE SOLO PREVISTO PARA ACTIVIDADES ECONÓMICAS (%)	-	Non dispoñible

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

D19	DENSIDADE DE LIÑAS DE AUTOBÚS E MODOS FERROVIARIOS		
D19a	D.19.a. Densidade de liñas de autobús	Bus.gal	3,96
D19b	D.19.b. Oferta de liñas de autobús por habitante	Bus.gal	7,35
D19c	D.19.c. Oferta de prazas de autobús por habitante	Bus.gal	9,36
D19d	D.19.d. Densidade de redes ferroviarias	ADIF/IGN	0,55
D19e	D.19.e. Oferta de redes ferroviarias por habitante	ADIF/IGN	1029,24
D22	ENVELLECEMENTO DA POBOACIÓN		
D22a	D.22.a. Índice de envellecemento da poboación (%)	IGE 2021	24,82
D22b	D.22.b. Índice de senectude da poboación (%)	IGE 2021	21,03
D23	POBOACIÓN ESTRANXEIRA (%)	IGE 2021	10,07
24	ÍNDICE DE DEPENDENCIA		
D24a	D.24.a. Índice de dependencia total (%)	IGE 2021	57,75
D24b	D.24.b. Índice de dependencia infantil (%)	IGE 2021	18,60
D24c	D.24.c. Índice de dependencia de maiores (%)	IGE 2021	39,15
D26	NÚMERO DE TRABALLADORES/AS		
D26a	D.26.a. Traballadores en sector agricultura (%)	IGE 2021	1,42
D26b	D.26.b. Traballadores en sector industria (%)	IGE 2021	10,94
D26c	D.26.c. Traballadores en sector construción (%)	IGE 2021	7,34
D26d	D.26.d. Traballadores en sector servizos (%)	IGE 2021	80,30
D27	NÚMERO DE ESTABLECEMENTOS		
D27a	D.27.a. Establecementos en sector agricultura (%)	IGE 2020	4,06

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

D27b	D.27.b. Establecementos en sector industria (%)	IGE 2020	6,32
D27c	D.27.c. Establecementos en sector construción (%)	IGE 2020	13,49
D27d	D.27.d. Establecementos en sector servizos (%)	IGE 2020	76,13
D28	TAXA DE PARO		
D28a	D.28.a. Porcentaxe de parados total (%)	IGE 2021	9,01
D28b	D.28.b. Porcentaxe de parados entre 25 e 44 anos (%)	IGE 2021	40,32
D28c	D.28.c. Porcentaxe de paro feminino (%)	IGE 2021	59,14

3.7.3. CONCLUSIÓNS

Enuméranse a continuación , os principais problemas ou retos da cidade relacionados co O.E.7.Da análise cualitativa que abrangue as distintas liñas do Obxectivo Específico 7, así como a cuantitativa derivada dos indicadores a que se refire esta OE, podemos enumerar os seguintes retos en materia de dinamización e fortalecemento da economía urbana:

1. Xerar emprego e oportunidades laborais dignas de calidade, especialmente para os sectores máis vulnerables: poboación nova, mulleres, migrantes, discapacitados e desempregados de longa duración, e introducir medidas que reduzcan a vulnerabilidade da economía. Así como Potenciar a inserción, orientación e formación laboral tendo en conta as necesidades empresariais e identificando novas fontes de emprego, tendo presentes estes perfís nas políticas activas de emprego que se xeran dende o Concello.
2. Transformar o sistema económico e produtivo, mediante a diversificación cara a novas economías, como a Economía Verde, a Economía Colaborativa ou a Economía Social (emprendemento social); pero tamén cara a unha reindustrialización que se basee na I+D+i e que promova a súa transferencia empresarial.
3. Incrementar o investimento en innovación e investigación, tanto a nivel científico como en novas formas de traballar ou producir, buscando sinerxías cos ecosistemas emprendedores. Promover a economía social, o emprendemento social e a cooperación público-privada para promover un entorno local competitivo que posibilite a creación de emprego e actividade cun enfoque metropolitano e cidade-rexión.
4. Aproveitar as sinerxías de sectores consolidados e con forte presenza no territorio, especializados e en crecemento, como a loxística ,agropecuaria. a alimentación, combinándoos con novos retos globais como a economía baixa en carbono, verde e circular para acadar un crecemento sostible e un emprego estable e de calidade.
5. Apostar pola innovación urbana, a dixitalización e unha maior internacionalización do tecido empresarial en todos os sectores produtivos xunto co fortalecemento e diversificación dos sectores económicos locais, potenciando o comercio polo miúdo e de proximidade como motor económico local.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

6. Desenvolver e impulsar unha planificación estratéxica económica urbana para a recuperación, a resiliencia e a transformación que responda aos retos presentes e futuros, uníndose á Axenda 2030/ODS e á Axenda Urbana Española.
7. Reto de avanzar na proxección exterior da cidade, reforzando a visibilidade de Betanzos a nivel nacional, posicionándose con novas estratexias que fomenten a participación en redes, a presenza nacional coa expansión da marca e imaxe de Betanzos.
8. Promover un turismo sostible e de calidade baseado no patrimonio, a cultura en sentido amplo e a identidade da cidade amable, acolledora, creativa e innovadora; seguir impulsando Betanzos como cidade de referencia en eventos e congresos. Coa visión de mellorar a estadía media dos turistas e reforzar a oferta da cidade e da súa contorna como destino atractivo para o turismo urbano, cultural e de alto nivel para a celebración de feiras e congresos.
9. Converter Betanzos nun Destino Intelixente baseado na accesibilidade, a innovación, a tecnoloxía e a sustentabilidade. Evitar a gentrificación e a exclusión social garantindo a mestura de poboación, usos e funcións sociais da vivenda; así como previr o problema das vivendas de uso turístico.
10. Potenciar o ecoturismo e o turismo rural, potenciando a riqueza fluvial e os sistemas naturais relacionados de Betanzos, o valor da auga como elemento identificador da cidade, desenvolvendo un sistema de infraestruturas naturais que conecte os espazos urbanos coa natureza, como ferramenta de articulación verde do ambiente metropolitano ao mesmo tempo como medida de protección e interconexión dos sistemas naturais.

3.7.4. DAFO DO OBXECTIVO ESTRATÉXICO 7

Identifícanse a continuación , as Debilidades, Ameazas, Fortalezas e Oportunidades en relación co Obxectivo Estratéxico 7 da Axenda. Non en vano , este DAFO resume as debilidades, ameazas, fortalezas e oportunidades principalmente identificadas no concello de Betanzos:

DEBILIDADES	AMEAZAS
D.01 Falta de definición dun modelo de produción local.	**A.01** Perda de importancia a nivel autonómico.
D.02 Discordancia entre a formación dos mozos e o modelo produtivo da cidade.	**A.02** Empobrecemento da cidade.
D.03 Falta de cooperación entre as administracións implicadas .	**A.03** Traslado de sedes e industrias a outras cidades.
D.04 Prezos elevados da vivenda e do aluguer.	**A.04** Incapacidade de decisión e/ou actuación do Concello en situacións relacionadas co investimento na cidade.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

FORTALEZAS	OPORTUNIDADES
F.01 Industria consolidada na cidade e nas redes de transporte.	**O.01** Potenciar as políticas de rehabilitación extensivas e as de solo e vivenda protexida.
F.02 Enfoque de captación de persoas cualificadas.	**O.02** Capacidade de formación das persoas en novas tecnoloxías e en sectores en auxe.
F.03 Forte poder rexional en materia de economía e industria.	**O.03** Incremento da cualificación dos postos de traballo, resultando en maiores ingresos e poder adquisitivo.
F.04 Existencia de solo dispoñible para implantar novos modelos de desenvolvemento.	**O.04** Mellora das relacións co medio rural.

A análise detallada da situación económica de Betanzos ,a través do diagnóstico da súa situación en materia socioeconómica e a tendencia que seguiu nos últimos anos, amosa unha incipiente necesidade dun novo modelo económico local. Betanzos ten unha evidente atracción pola situación estratéxica do concello respecto á contorna, contando tamén cunha forte representación a nivel local en materia económica.

Como gran fortaleza, pódese destacar o elevado interese da poboación polos produtos km 0 e de proximidade, debido a existencia de dúas feiras mensuais e un mercado semanal, diferentes días na semana. A debilidade contraposta é que este interese non se mostra nos mozos e persoas de menor idade, polo que deberá existir un cambio de paradigma para captar a atención dos máis novos, en relación ao consumo de produtos de locais.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

3.8. OBXECTIVO ESTRATÉXICO 8. GARANTIR O ACCESO A VIVENDA

Este obxectivo persegue lograr un parque de vivendas digno, adecuado, alcanzable e suficiente para satisfacer as necesidades sociais, así como garantir un parque edificatorio de calidade (en relación á súa habitabilidade e eficiencia enerxética). Ademais, busca lograr a mestura de diferentes tipoloxías de vivenda para dar cabida a distintos grupos sociais e culturais, e mellorar e integrar os barrios máis vulnerables.

A vivenda é un dos dereitos fundamentais máis básicos e, ao mesmo tempo, máis vulnerados en España. A súa forte implicación na configuración física e socio demográfica da cidade convértea nun dos elementos que máis inflúe na súa evolución, tanto a medio e longo prazo, como no plano físico e social.

Ademais da súa relevancia a nivel urbano, a vivenda determina a calidade de vida das persoas como espazo de referencia, desenvolvemento e intimidade. Hai un debate moi profundo e difícil de resolver sobre cales son os niveis mínimos que se deben esixir en canto a habitabilidade, localización, accesibilidade universal, calidade do inmoble, etc.

Segundo os datos do censo de 2011, Betanzos conta con 326.930 vivendas. Delas, o 67,05% son primeiras residencias en propiedade, só o 13,14% son primeiras residencias en aluguer, e o resto son segundas residencias, teñen outro réxime de tenencia ou están baleiras.

O municipio está actualmente moi por debaixo da media nacional, que cun 2,5% de vivendas sociais fronte ao total das principais sitúase máis de 6 puntos porcentuais por debaixo da media dos países da Unión Europea que rolda o 9%. O importe das vivendas públicas de aluguer dista moito de ser suficiente, ante unha demanda moi superior, estimada nunhas 5.000 solicitudes, non actualizadas nin validadas de forma coordinada polas dúas administracións públicas con competencias en materia de vivenda: o Goberno da Xunta de Galicia, e singularmente o Concello de Betanzos.

Os novos desenvolvementos urbanísticos impulsados a primeira década deste século modificaron profundamente a estrutura urbana e poboacional, provocando a instalación nestes novos barrios periféricos de boa parte da poboación nova debido á inadecuación das vivendas dos barrios tradicionais ás súas necesidades, polo seu prezo, o seu estado e características ou o seu tamaño. O 10,75% das vivendas estaban baleiras en 2011, segundo Auditoría Urbana. En Betanzos, o maior conxunto de vivendas procede dos anos 70 (case a cuarta parte), seguidos dos do 2000 (17,6%) e dos anos 60 e 80 (máis do 16%). As máis antigas, anteriores a 1950, representan o 4,8% do total. Á antigüidade do edificio súmase o envellecemento da poboación, o cal trae consigo ademais, consecuencias como a perda de dinamismo nos barrios, o deterioro do tecido comercial local, a falta de mantemento das vivendas, ou a necesidade de apoio específico para este crecente. poboación, entre outros.

A actividade inmobiliaria de iniciativa privada na cidade de Betanzos centrouse nos sectores económicos medios e altos máis solventes, cunha actividade destacada na primeira década deste século, que, como noutros lugares, descendeu notablemente nos anos da recente crise, para remontarse aos anos anteriores á pandemia de Covid-19 (das case 10.000 vivendas en venda anteriores á crise de 2008, pasando por apenas 3.382 en 2014, ata as actuais arredor de 7.000), segundo repasa o estudo especializado GAMERIN.

Os prezos medios no 4º trimestre de 2019 foron de 1.660 €/m^2 segundo o mesmo estudo citado para a cidade de Betanzos. Os poucos datos existentes sobre o mercado de aluguer existente tamén

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

revelan unha tendencia á alza dos prezos, nos últimos anos tras a crise de 2008 e, en consecuencia, a dificultade engadida de acceso a esta forma de propiedade da vivenda para grandes sectores da poboación.

Para afrontar todos estes retos, Betanzos conta cunha ampla experiencia no desenvolvemento de programas públicos (principalmente municipais e do Goberno da Xunta de Galicia) de acceso á vivenda, aloxamento de colectivos vulnerables, seguridade da tenencia e rehabilitación de vivendas. Durante os últimos 30 anos, a cidade afrontou grandes retos en materia de aloxamento, como o acceso á vivenda para colectivos vulnerables, a erradicación de chabolas e vivendas infravaloradas ou a adaptación do parque edificado ás necesidades actuais, sempre en colaboración con o Goberno da Xunta de Galicia

Hai que lembrar que as competencias en materia de vivenda e rehabilitación dependen do Goberno da Xunta de Galicia, polo que a colaboración do Concello co Goberno da Xunta de Galicia nesta materia é moi ampla. Neste sentido, existen convenios tanto en materia de rehabilitación como de acceso ao aloxamento.

No marco dos Plans de Vivenda estatal e autonómico, asináronse desde o ano 2005 convenios para a xestión das axudas económicas da Área de Rehabilitación, Rexeneración e Renovación Urbana de Betanzos (ARRUs) antigamente denominadas Áreas de Rehabilitación Integral (ARI), ata o actual ARRU vixente no Plan Estatal de Vivenda 2018-2021.

Malia todos estes esforzos, aínda quedan moitos retos actuais na cidade en materia de vivenda, tal e como reflicten diversos documentos estratéxicos que inclúen diagnósticos de cidade, como a Estratexia Betanzos+20 ou a EDUSI.

En todo caso, é importante deixar constancia dos avances e numerosas iniciativas dos últimos anos. Traballouse para contar cun parque de vivendas que responda ás necesidades das persoas máis vulnerables da cidade, integrando as vivendas públicas de aluguer dispoñibles en diversos programas, como o apoio ás vítimas de violencia de xénero ou o acceso asumible a unha vivenda para estudantes universitarios en troco de emprego para a comunidade, para persoas sen fogar, ou máis recentemente o programa de mediación en situacións de risco de perda da vivenda habitual (por débeda hipotecaria ou de aluguer) mediante convenio co Goberno da Xunta de Galicia .

As promocións de vivendas en venda desenvolvéronse como iniciativa pública, a máis ambiciosa en 2006, cando se construíron 8.495 vivendas de protección oficial, a maioría en propiedade. Puxéronse en marcha programas innovadores que deron exemplo a moitas cidades. Entre elas, destaca o acompañamento e xestión social que se realiza cos veciños das vivendas públicas de aluguer social, adaptadas a cada unha das unidades de convivencia que nelas residen.

As grandes promocións de aluguer de vivendas sociais remóntanse á década dos 90, coa construción de 1.800 vivendas que aínda son xestionadas polo Concello a través da Sociedade Municipal Betanzos Vivienda. O incremento do parque de vivendas asumibles e sociais tamén se levou a cabo a través de diferentes programas de mobilización de vivendas baleiras na cidade para o aluguer, potenciando o seu uso e o seu acondicionamento e rehabilitación, evitando o baleirado urbano, especialmente nos barrios consolidados da cidade.

Tamén se impulsou o asesoramento hipotecario a través dun convenio de colaboración, asinado en 2014 entre o Goberno da Xunta de Galicia e o Concello de Betanzos, a través da Sociedade Municipal Betanzos Vivienda, polo que se comprometeron a colaborar na xestión do programa de asesoramento e mediación de débeda hipotecaria, que tamén incluíu a xestión no concello de Betanzos do programa de aluguer social, incluído na Rede de Bolsas de Vivendas de Aluguer Social de Aragón. O 31 de decembro

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

de 2018 rematou o prazo de vixencia do convenio do programa de asesoramento e mediación da débeda hipotecaria, quedando en vigor o programa de aluguer social a través da rede de cambio.

O Goberno da Xunta de Galicia xestiona o programa Bolsa de Vivendas, destinado a realoxar vivendas vulnerables que perden o seu aloxamento habitual por procesos xudiciais por débeda hipotecaria ou de aluguer. As unidades de convivencia realoxadas deberán cumprir os criterios do Acordo do Consello Xeral do Poder Xudicial. O Goberno da Xunta de Galicia dedica a este programa unhas 450 vivendas cedidas por particulares, situadas en todo o territorio de Aragón. Betanzos Vivenda participa no programa con 107 vivendas.

Betanzos tamén foi pioneira no ámbito da rehabilitación. Primeiro no Centro Histórico e máis recentemente co estudo e execución de proxectos piloto de rehabilitación con criterios de alta eficiencia enerxética e mellora da accesibilidade en conxuntos de vivendas sociais dos anos 50-70 da cidade que foron recoñecidos a nivel estatal, o proceso, a posta en marcha de Xerencias próximas con equipos multidisciplinares foi innovador, e a integralidade das actuacións sobre edificios, que xeraron proxectos demostrativos de intervencións de eficiencia enerxética na cidade, supuxo tamén un gran avance.

Ilustración 21. Casco histórico de Betanzos.

O modelo apoiado ata agora, baseado fundamentalmente na propiedade da vivenda, deu como resultado un parque de vivendas de aluguer escaso, e aínda máis escaso de vivendas públicas de aluguer social, con apenas un 1% da vivenda da cidade. A poboación está distribuída de forma desigual na cidade, concentrándose a poboación maior nos barrios máis tradicionais. O parque de vivendas é moi antigo, e a taxa de rehabilitación sitúase no 0,1%, lonxe dos obxectivos marcados por Europa do 3%. As políticas de rehabilitación que foron pioneiras no estudo dos edificios máis aló dos cascos vellos das cidades e na súa xestión da proximidade, teñen uns orzamentos cada vez máis elevados, pero padecen unha falta de planificación estratéxica. Non existe un diagnóstico dinámico do estado dos edificios da cidade, nin da situación socioeconómica dos seus habitantes, que permita establecer criterios para delimitar áreas prioritarias de actuación. Estas cuestións xa foron identificadas e estase a elaborar unha posible “Estratexia de Rehabilitación, Rexeneración e Renovación Urbana de Vivendas”, que incluiría propostas ao respecto.

Por iso, o diagnóstico da situación actual revela un escenario con moitos retos a abordar en materia de vivenda, que están claramente identificados, e cunha cidade que conta con experiencia e propostas para atendelos.

Este obxectivo estratéxico trata de abordar os factores máis determinantes que explican a realidade da vivenda en Betanzos, baixo os parámetros marcados na Axenda Urbana Española, que se orientan pola promoción e garantía dun parque de vivenda asumible capaz de cubrir a demanda de todos os habitantes. Ademais, búscase unha solución transversal que beneficie á cidadanía tanto a nivel da cidade

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

e da súa configuración, como a nivel persoal relacionada co acceso e calidade da vivenda, o aumento da cohesión social e a facilitación do acceso aos servizos básicos os grupos máis vulnerables.

3.8.1. ANÁLISE CUALITATIVA

Neste apartado responderemos ás preguntas que fai a Axenda Urbana Española para describir cualitativamente o Obxectivo Estratéxico 8_Promover a cohesión social e procurar a equidade.

A análise cualitativa do ámbito formúlase describindo as características de Betanzos e da súa área metropolitana e como responden os seus instrumentos de planificación estratéxica aos retos que supón cada unha das liñas de actuación propostas pola Axenda Urbana Española para cada un dos tres obxectivos específicos que plantea dentro do obxectivo estratéxico 8:

- **Obxectivo Especifico 8.1**. Fomentar a existencia dun parque de vivenda adecuado a prezo asequible.
- **Obxectivo Especifico 8.2**. Garantir o acceso a vivenda, especialmente dos colectivos mais vulnerables.

Para realizar a análise cualitativa analizarase a situación da cidade con respecto ás liñas de actuación e aos compromisos que se derivan da normativa e documentos estratéxicos de ordenación urbanística de Betanzos.

a) EVOLUCIÓN E DISTRIBUCIÓN ESPACIAL DO PARQUE DA VIVENDA MUNICIPAL DE BETANZOS

Segundo os datos dispoñibles nos documentos analizados , concretamente segundo a información dispoñible na memoria xustificativa do PXOM de Betanzos (o cal xa conta con aprobación inicial), e segundo os datos censuais, no período 1981-2011 o parque edificado de Betanzos increméntase en 3.570 vivendas, e a poboación no mesmo período en 2.157 habitantes. No período 1981-1991 un crecemento do 18% no parque de vivendas correspóndese cun incremento poboacional do 4,8%. En relación ca característica do parque de vivendas, no período 1991-2001, un crecemento do parque residencial do 28,5% correspóndese cun incremento de poboación do 4,9%. Na década recente o incremento do parque residencial supón o 20,7% fronte a un incremento demográfico do 8,2% para esa década.

Segundo datos censuais, a actividade inmobiliaria centrouse principalmente na Cidade, que incrementou o seu parque residencial de 1981 nun 60,6%; no resto do territorio destacan as parroquias de Piadela e Tiobre, con incrementos do 25% do seu parque residencial nos 20 anos analizados, que no caso de Piadela coincide coa parroquia sometida ao maior crecemento demográfico nese período.

Segundo o Informe do Colexio Oficial de Arquitectos de Galicia sobre a evolución do visado das comarcas e dos concellos de Galicia entre os anos 2000 e 2007, das vivendas para as que se solicitou visado no municipio de Betanzos, o 10,64% eran vivendas unifamiliares e o 89,36% eran vivendas colectivas. De todas elas o 5,6% referíase á rehabilitación de vivendas e o 0,56% están sometidas a algún réxime de protección oficial.

Segundo os datos facilitados polos servizos técnicos municipais, do análise das licenzas municipais entre 2002 e 2013 despréndese que foron executadas 1.197 novas vivendas nese período, das cales o 85,6% foron vivendas colectivas e o restante 14,4% foron vivendas unifamiliares.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

A totalidade das vivendas colectivas, e un 11,6% das vivendas unifamiliares, localízanse na Cidade. No resto do territorio destacan A Infesta e Guiliade que acolleron outro 22,1% do total das novas vivendas unifamiliares executadas no período.

Os anos nos que se concentrou o maior número de vivendas que obtiveron licenza foron 2002, e o período 2004-2007, no que se concederon licenzas para máis do 86% das novas vivendas executadas no período.

Por fóra da Cidade, a parroquia na que máis medra o parque residencial é , Piadela, cun incremento significativo de vivendas principais (en 1991, eran o 68,4% do parque e en 2001 medra ata o 73,8%). Tamén hai parroquias que diminúen as súas vivendas; a parroquia na que se observa a maior regresión é a de Requián, na que diminúe o seu parque un 7,3%, co que nesta parroquia prodúcese unha redución neta de 27 vivendas, aínda que pode apreciarse un incremento das vivendas principais, que si no ano 91 representaban o 66,4% no 2001 superan o 69% do total. As parroquias que amosan unha maior proporción de vivenda secundaria no ano 2001 son as de Requián, con case que o 20% do seu parque vinculada ao uso vacacional ou non permanente, e Piadela que acada case que o 18,6% do seu parque do ano 2001 co mesmo destino. Non se pode completar o estudo cos resultados do censo 2011 posto que cos datos publicados non é posible realizar un estudo parroquial similar.

b) ANTIGUEDADE DO PARQUE RESIDENCIAL

Cabe mencionar que o municipio de Betanzos conta cun Centro Histórico declarado BIC e varios núcleos cunha alta porcentaxe de vivendas tradicionais, o cal incide directamente na antigüidade do seu parque residencial.

c) DEMANDA DE VIVENDA EN BETANZOS

A falta de vivendas asumibles na cidade de Betanzos xera dúas dinámicas negativas para a cidade: por unha banda, a poboación nova ou con escasos recursos teñen que cambiar de residencia á periferia de Betanzos ou a concellos próximos, polo que se produce unha perda da poboación activa en idade reprodutiva, fronte a un aumento das taxas de envellecemento da poboación. A outra dinámica que se produce é a de certos barrios que se revitalizan e rehabilitan mentres morre a poboación tradicionalmente asentada, e as súas vivendas están ocupadas por persoas con alto poder adquisitivo.

O Plan Xeral de Ordenación Municipal, destaca que no Termo Municipal de Betanzos o número de habitantes por vivenda vén diminuíndo significativamente nas últimas décadas, pasando de 3,29 hab/viv en 1991, a 2,89 hab/viv no ano 2001 e 2,57 hab/viv no ano 2011.

Estudando as proxeccións demográficas realizadas polo IGE para o período 2016-2031, obsérvase que tanto en Galicia como na provincia e na área xeográfica da Coruña, na que se insire Betanzos, seguirase a contraer nos próximos anos o tamaño familiar medio.

Así, a contracción do tamaño medio do fogar producirase na área xeográfica a unha taxa anual acumulativa media de -0,31%. Aplicando dita taxa ao tamaño familiar medio de Betanzos no último dato censual, obtéñense valores de 2,24 e 2,17 habitantes por fogar nos anos 2040 e 2049 respectivamente.

Barallando a hipótese máxima de crecemento demográfico e supoñendo que o tamaño das familias diminúa como se vén de indicar, a demanda de vivenda pola evolución demográfica acadaría 1.492 vivendas principais no período 2022-2040 e outras 804 vivendas principais para o período 2040-2049.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

A esta demanda de vivenda principal hai que engadir a derivada de vivenda secundaria e mesmo a taxa estrutural de vivenda baleira.

Respecto da demanda de vivenda secundaria, sinalar que a súa proporción acadou un 8% do parque residencial no ano 2011, segundo os datos censuais. A vocación de Betanzos como residencia estable, non estacional, leva a supoñer que a vivenda secundaria estabilizará o seu peso no 8% do total do parque.

Pola súa parte, as vivendas baleiras medraron significativamente na pasada década chegando a representar o 25,20% do parque residencial segundo os datos censuais do ano 2011.

O Plan deberá contemplar un reaxuste da elevada proporción de vivenda baleira, diminuíndo o seu peso. A efectos de cálculo de necesidade de vivendas considerarase que só un 5% das novas vivendas serán baleiras (taxa tipo de fricción do mercado).

Ilustración 22. Vivendas do Casco Histórico de Betanzos.

En base o anteriormente exposto e necesario facer un esforzo no reaxuste dentro do termo municipal , da elevada proporción de vivenda baleira , diminuíndo o seu peso. Baixo os supostos recollidos na Memoria Xustificativa do Plan Xeral de Ordenación Municipal de Betanzos (o cal conta con aprobación inicial de data xullo de 2021), a demanda de vivenda esperada para o ano 2040, acadaría un total de 1.715 vivendas e para o ano 2049, 924 vivendas máis.

Para iso propón o aproveitamento das 114 zonas de solo urbano non consolidado que, a pesar de estar asociadas a espazos urbanizados, están "*illadas*" e sen uso. Estas zonas, correspondentes a un crecemento desordenado e masivo da cidade, perderon a capacidade de xerar desenvolvemento por si mesmas e quedaron relegadas a ser espazos intersticiais.

Esta fragmentación do territorio repercute na cidade e na súa xestión que pode converterse nun espazo de oportunidade para recuperar e dedicarse ás necesidades de vivenda e equipamento da poboación.

Betanzos conta cun proxecto de sustentabilidade enerxética , tratase da instalación fotovoltaica de autoconsumo colectivo situado na zona coñecida como “O Carregal” , no que se encontran ubicados, entre outros, edificios de titularidade municipal.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

Ilustración 23. Vista aérea de O Carregal.

3.8.2. ANÁLISE CUANTITATIVO

Os datos descritivos relacionados co obxectivo estratéxico 8. Garantir o acceso a vivenda, son os seguintes:

CÓDIGO	NOME	FONTE	INDICADOR
D01	VARIACIÓN DA POBOACIÓN 2010-2020 (%)	INE	-4,53
D06	DENSIDADE DE POBOACIÓN EN SOLO URBANO (hab./ha)	SIU	57,56
D08	DENSIDADE DE VIVENDA (viv/ha)	SIU	47,84
D13	ESPAZO PÚBLICO		
DST01	D.ST.01. DENSIDADE DE VIVENDA PREVISTA NAS ÁREAS DE SOLO DE DESENVOLVEMENTO (viv./ha)	-	Non dispoñible
DST05	D.ST.05. SUPERFICIE DE SOLO PREVISTO PARA ACTIVIDADES ECONÓMICAS (%)	-	Non dispoñible
D22	ENVELLECEMENTO DA POBOACIÓN		
D22a	D.22.a. Índice de envellecemento da poboación (%)	IGE 2021	24,82
D22b	D.22.b. Índice de senectude da poboación (%)	IGE 2021	21,03
D29	PARQUE DE VIVENDA (viv/1000 hab.)	IGE 2011	582,11
D30	TIPOLOXÍA DE VIVENDA	IGE 2011	39,44
D31	VIVENDA PROTEXIDA	-	Non dispoñible
D32	VARIACIÓN DO NÚMERO DE FOGARES 2001-2011 (%)	INE	21,60
D33	CRECEMENTO DO PARQUE DE VIVENDA 2001-2011 (%)	INE	20,73

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

D34	VIVENDA SECUNDARIA (%)	INE 2011	33,211
D35	VIVENDA BALEIRA (%)	INE 2011	25,2
D36	ACCESIBILIDADE Á VIVENDA	IGE 2021	34,51
DST06	D.ST.06. VIVENDAS PREVISTAS EN ÁREAS DE DESENVOLVEMENTO RESPECTO AO PARQUE DE VIVENDA (%)	-	Non dispoñible
DST07	D.ST.07. NÚMERO DE VIVENDAS PREVISTAS NAS ÁREAS DE DESENVOLVEMENTO (viv/1000 hab.)	-	Non dispoñible
D37	FIGURA DE PLANEAMENTO URBANÍSTICO VIXENTE NO MUNICIPIO	SIU	NNSS
D38	DATA DA FIGURA DE PLANEAMENTO URBANÍSTICO VIXENTE	SIU	1996

3.8.3. CONCLUSIÓNS

Enuméranse a continuación, os principais problemas ou retos da cidade relacionados co O.E.8:

1. O acceso á vivenda ou a un aloxamento digno segue sendo moi difícil para amplos sectores da poboación: mozos, persoas solteiras con cargas familiares, persoas maiores con baixos ingresos, desempregados, etc.
2. O parque residencial privado de aluguer con prezos en alza está a provocar serias dificultades de acceso á vivenda a amplas capas da poboación ou expulsándoos dos barrios céntricos e mesmo dos tradicionais .
3. O parque residencial público de aluguer, aínda aumentado coa cesión de vivendas en aluguer ,é claramente insuficiente en comparación coa demanda potencial. Apenas alcanza o 1% do parque total de vivendas en Betanzos fronte ao 2,5% de media a nivel estatal ou o 9% de media no resto de Europa. E o seu "peso" no mercado de aluguer é moi baixo e sen influencia real para mitigar os prezos, sendo só o 5,6% de todas as vivendas en aluguer da cidade.
4. Decadencia dos barrios tradicionais polo deterioro e obsolescencia dos edificios, construídos na súa maioría entre 1940 e 1980, con niveis de confort inadecuados para os tempos actuais, o a crecente degradación dos espazos públicos, o envellecemento da poboación, o traslado de mozos a outros barrios, o descenso da actividade comercial e o desequilibrio na oferta dalgunhas instalacións.
5. A pesar dos bos niveis de equipamento e da boa conectividade co transporte público con outras zonas da cidade nos barrios tradicionais, se non se intervén para favorecer actuacións de rehabilitación que modifiquen as carencias orixinais dos edificios residenciais construídos en 1940-1980, sen ningunha medida de illamento térmico ou acústico, con ausencia xeral de ascensores en edificios de 4 e 5 plantas ou con equipamentos comúns moi deficientes, as poboacións tradicionais, sobre todo os mozos, acabarán por afastarse delas e será moi difícil para eles atraer a outros para a súa necesaria renovación e conseguinte reactivación comercial, social, etc.
6. Reforzar a coordinación co Goberno da Xunta de Galicia na materia de Vivenda, e incidir en aspectos concretos como a necesidade de establecer unha ferramenta de portelo único que

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

aproveita a experiencia previa das Xerencias locais con equipos multidisciplinares, e que vai máis aló permitíndolles aproveitar as situacións que dá o contexto actual: un sector empresarial moi interesado, impulso do Sociedade Municipal de Vivenda de Betanzos en materia de rehabilitación ao desenvolvemento de instrumentos de planeamento para cada Conxunto Urbano, solucións técnicas accesibles e financiables, posibilidades de obtención de subvencións e préstamos no marco do Plan de Recuperación, utilización de renovables en edificios multicomerciales, etc.

7. En consonancia cos retos marcados pola Axenda Urbana Española en xeral, algúns dos cales tamén se poden aplicar á cidade de Betanzos:

"a) Diversificar os programas de vivendas de promoción pública e dotar unha parte importante daquela suxeita a algún réxime de protección pública, con acceso fundamentalmente a través do aluguer, adecuado á renda de todos os colectivos sociais. En definitiva, trátase de axustar a oferta de vivendas ás diferentes necesidades habitacionais da sociedade e de destinar os recursos necesarios para dotar de habitabilidade, dende os tres niveis da Administración Pública.

b) Mellorar o mercado de aluguer, cuantitativa e cualitativamente.

c) Garantir a cohesión social, perseguindo a diversificación da oferta pública de vivenda social entre os distintos barrios, a proximidade física aos equipamentos públicos, a mestura de diferentes tipos de vivenda para os distintos colectivos sociais e culturais, a mellora e integración dos barrios vulnerables e a uso de estratexias que combinen diversos obxectivos como vivenda, traballo, educación, cultura, etc.

d) Evitar a gentrificación que adoitan producir as políticas de rehabilitación, rexeneración e renovación urbanas. Estas técnicas de intervención deben considerarse non como un conxunto de actuacións illadas, senón como intervención nun hábitat complexo que inclúe aos habitantes e que responde ás súas necesidades. O seu obxectivo fundamental debería ser, máis alá de aumentar a renda media, mesturar diferentes poboacións nun mesmo tecido urbano, mellorar as súas condicións de vida. Medidas como a adquisición pública de vivendas finalizadas en zonas onde xa se realizaron operacións de rexeneración urbana, permiten loitar contra a gentrificación que se produce pola transmisión de vivendas polos seus propios propietarios.

e) Fomentar a rehabilitación do patrimonio inmobiliario xa construído, promovendo a súa reutilización, redundará na máxima habitabilidade e tamén na eficiencia enerxética.

Ao que se podería engadir o seguinte:

f) Impulsar o cambio de escala na rehabilitación e a creación de ventanillas únicas, que faciliten a xestión e unha información clara á cidadanía.

g) Mellorar a recollida e análise de datos sobre vivenda, para un adecuado deseño de políticas e unha valoración eficaz do alcance dos obxectivos. Tamén facilita a transparencia destes datos.

h) Promover a coordinación administrativa, tanto entre os distintos ámbitos municipais como con administracións de distintos niveis"

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

3.8.4. DAFO DO OBXECTIVO ESTRATÉXICO 8

Identifícanse a continuación , as Debilidades, Ameazas, Fortalezas e Oportunidades en relación co Obxectivo Estratéxico 8 da Axenda. Non en vano , este DAFO resume as debilidades, ameazas, fortalezas e oportunidades principalmente identificadas no concello de Betanzos:

DEBILIDADES	AMEAZAS
D.01 Antigüidade media moi elevada dos edificios. **D.02** Falta de poder adquisitivo da poboación. **D.03** Vivenda social insuficiente para cubrir a súa demanda. **D.04** Falta de competencia local en materia de vivenda para implantar plans de fomento da vivenda e axudas para a súa adquisición ou aluguer.	**A.01** Creación de espazos marxinados por falta de mantemento residencial. **A.02** Despoboamento da cidade. **A.03** Perda de patrimonio urbano por falta de mantemento dos edificios. **A.04** Incremento do custo das vivendas existentes por exceso de demanda.
FORTALEZAS	**OPORTUNIDADES**
F.01 Rede de vías de transporte consolidadas. **F.02** Existencia de edificacións existentes sen uso de calidade media-alta. **F.03** Boa habitabilidade da cidade en canto a ruído e medio ambiente.	**O.01** Capacidade para rehabilitar edificios de alto valor patrimonial. **O.02** Espazo dispoñible contiguo a solo urbanizado con infraestrutura de transporte existente para novas urbanizacións residenciais. **O.03**Capacidade para atraer investidores inmobiliarios para a construción de vivendas. **O.04**Alta dispoñibilidade de solo en desenvolvemento potencialmente urbanizable.

Como unha das principais debilidades, identificase un problema no acceso a vivenda, fundamentalmente das persoas en risco de exclusión social e con baixo poder adquisitivo, relacionado ca escaseza da oferta de vivenda económica para arrendar. Un aumento da demanda de vivenda por persoas con maior poder adquisitivo fixo aumentar os prezos.

Identificase que os perfís de persoas usuarias dos servizos sociais teñen dificultades para obter información relacionada co acceso a vivenda. Aínda que esta competencia non é responsabilidade de ditos servizos, adoitase facilitar información básica sobre os recursos dispoñibles, como por exemplo o Bono de Alugueiro Social do Plan Rehavita –VI482A , ou o propio Programa Rexurbe. Polo tanto, detéctase que a información das administracións competentes en tema de vivenda non acada aos seus posibles beneficiarios.

Por outra banda, en relación aos usuarios de servizos sociais demandantes de información sobre vivenda, destacase que os colectivos máis vulnerables adoitan ser inmigrantes sen documentación en regra, polo que na meirande parte dos casos, estes non compren os requisitos de acceso a ditas axudas.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

Pola contra, unha das principais fortalezas é o programa de emerxencia social do propio concello [Ordenanza Municipal de Emerxencia (BOP 38 de 16 de febreiro de 2009,modificada en maio de 2014)].

Neste programa establécense unha liña de axudas para o uso e o mantemento da vivenda habitual. Son prestacións de carácter non periódico e extraordinario para situacións de emerxencia. Ademais, nos anos posteriores a crise derivada da pandemia do Covid-19, estableceuse unha convocatoria extraordinaria de apoio ao pago da vivenda habitual (BOP 170 de 7 de setembro de 2022).

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

3.9. OBXECTIVO ESTRATÉXICO 9. LIDERAR E FOMENTAR A INNOVACIÓN DIXITAL

A innovación tecnolóxica e a tecnoloxía dixital son un gran motor e impulsor de procesos de cambio da sociedade, e teñen unha enorme influencia en múltiples aspectos do benestar (participación directa e gobernanza). Este obxectivo busca perseguir a formación de "*Smart Cities*" ou cidades intelixentes. Isto é, non só coa innovación dixital, senón coa capacidade de ofrecer espazos de convivencia e desenvolvemento persoal, profesional e social do máximo valor e competitividade.

O recurso das novas tecnoloxías e, seguramente, un dos principais retos que deben abordarse para reducir as incertidumes actuais e, a súa vez, para aumentar a capacidade de anticipación que require o futuro. A Era Dixital está danando un mundo distinto , no que as persoas, a información e as cousas están conectadas como nunca antes, cunha velocidade e intensidade que é imprescindible adaptarse.

A consecución do obxectivo estratéxico 9 pasa por acadar os dous seguintes obxectivos específicos :

- O.E 9.1_ "Favorecer a sociedade do coñecemento e avanzar cara ao desenvolvemento das cidades intelixentes (Smart Cities)"

O esforzo deste obxectivo especifico centrouse na liña de actuación "9.1.8.- Aposta polo desenvolvemento económico e competitivo da cidade baseado na innovación, a tecnoloxía e un mellor uso do capital social e humano", onde a maioría dos instrumentos consultados definen un gran número de actividades. Por outra banda, pódense constatar liñas de actuación que, ao ser obxecto de medidas, non se desenvolveron de xeito relativamente importante. Neste grupo atópanse as medidas "9.1.1- Impulsar o desenvolvemento de destinos turísticos intelixentes como caso particular das Smart Cities ao servizo do desenvolvemento sostible dos destinos turísticos urbanos e rurais", "9.1.3- Impulsar a dixitalización de cidades e servizos urbanos a través de modelos eficientes e sostibles baseados en plataformas dixitais de xestión intelixente", "9.1.6.- Considerar o despregamento das comunicacións electrónicas como un equipamento básico das cidades que debe formar parte das determinacións estruturantes dos instrumentos de planificación. e "9.1.7.- Impulsar tecnoloxías limpas nos procesos de información e comunicación e nos sistemas de transporte intelixentes, así como na xestión eficiente e sostible dos recursos da cidade (enerxía, auga, residuos e medio ambiente). urbanos)". En canto á Liña de actuación "9.1.2.- Adoptar medidas mediante plans ou estratexias que favorezan a incorporación das novas tecnoloxías do coñecemento (Big data e Minería de Datos, Intelixencia Artificial) na xestión urbana, para avanzar nun modelo smart urban, tamén deberían establecerse estratexias que avancen nun modelo de territorios intelixentes".

- 9.2_"Fomentar a administración electrónica e reducir a brecha dixital"

En canto a este Obxectivo Específico 9.2. , hai un maior equilibrio no desenvolvemento de todas as liñas de actuación. A este respecto parece que se estableceron medidas a través de todos os instrumentos consultados, aínda que sería necesario verificar os resultados a través de indicadores definidos para tal fin, especialmente con todo o relacionado co uso de portais de datos abertos e servizos de administración electrónica.

En xeral, parece que a preocupación polas infraestruturas non é relevante, probablemente porque o grao de desenvolvemento destas xa é bastante elevado. De feito, por exemplo, nalgúns proxectos faise fincapé en facer un uso máis intensivo de infraestruturas posiblemente infrautilizadas,

Por último, cómpre sinalar que os acordos e estratexias acadados a distintos niveis como consecuencia da situación derivada da pandemia de Covid-19 propoñen medidas que inciden

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

significativamente no desenvolvemento deste Obxectivo Estratéxico. A este respecto, cómpre aclarar que as medidas propostas son, na súa maior parte, obxectivos consensuados noutros documentos estratéxicos.

3.9.1. ANÁLISE CUALITATIVA

Neste apartado responderemos ás preguntas que fai a Axenda Urbana Española para describir cualitativamente o Obxectivo Estratéxico 9_ Liderar e fomentar a innovación dixital.

A análise cualitativa do ámbito formúlase describindo as características de Betanzos e da súa área metropolitana e como responden os seus instrumentos de planificación estratéxica aos retos que supón cada unha das liñas de actuación propostas pola Axenda Urbana Española para cada un dos tres obxectivos específicos que plantea dentro do obxectivo estratéxico 9:

- **Obxectivo Especifico 9.1.** Favorecer a sociedade do coñecemento e avanzar cara o desenvolvemento das cidades intelixentes (smart cities).
- **Obxectivo Especifico 9.2.** Fomentar a administración electrónica e reducir a brecha dixital.

Para realizar a análise cualitativa analizarase a situación da cidade con respecto ás liñas de actuación e aos compromisos que se derivan da normativa e documentos estratéxicos de ordenación urbanística de Betanzos.

a) A INNOVACIÓN DIXITAL EN BETANZOS

Neste sentido, e anteriormente citado neste documento, Betanzos xa mencionou indicadores, que paga a pena desenvolver para observar a problemática existente actualmente na cidade con respecto a este obxectivo, onde o índice de envellecemento encontrase amplamente ligado.

Fundamentalmente, o paulatino envellecemento nos últimos anos supuxo un aumento da fenda dixital, xa que hai unha parte da poboación de Betanzos cuxas dificultades para o acceso e uso das tecnoloxías dixitais fai que estas non aproveiten os beneficios que están a aportar á xeneralidade da cidade. Betanzos presenta unha taxa de envellecemento en 2021 do 24,82%, a cal é superior a amosada fai unha década, 21,75% en 2011, e esta é súa vez superior a amosada fai dúas décadas, 20,93% en 2001. Isto fai presenciar un aumento continuado do índice de envellecemento municipal.

Hai unha dobre fenda no que se refire ás tecnoloxías dixitais onde as persoas maiores de 65 anos son as principais afectadas. Non só hai que ter en conta o uso destas tecnoloxías senón tamén as capacidades que teñen as persoas para que este uso sexa axeitado.

En primeiro lugar, o uso de tecnoloxías dixitais, como Internet, é notablemente maior entre a poboación máis nova. Segundo datos do INE no noso país, en 2019 o 90% dos mozos de entre 16 e 24 anos utilizou internet nos últimos tres meses, fronte ao 63% das persoas entre 65 e 74 anos e o 23% das persoas maiores de 75 anos. Aínda que non existe diferenza de xénero entre as persoas de 16 a 74 anos no uso de Internet, existen diferenzas entre homes e mulleres no grupo de maiores.

En segundo lugar, tamén hai unha brecha nas habilidades dixitais entre os usuarios de internet. Segundo os datos extraídos de Eurostat, mentres que o 68% dos mozos (entre 16 e 24 anos) posúe competencias avanzadas, só o 6,5% dos maiores de 65 anos posúe estas competencias. Case a metade das persoas de entre 65 e 74 anos que usan internet teñen baixas habilidades dixitais.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

Unha pirámide de poboación envellecida, como é a dos habitantes da cidade, supón un inconveniente para a modernización dixital dunha cidade como Betanzos.

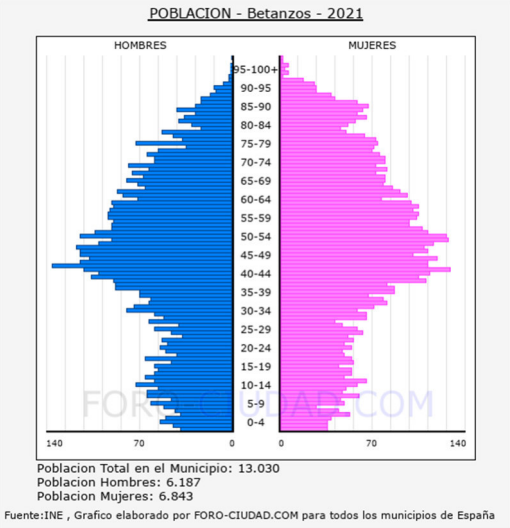

Ilustración 24. Pirámide de poboación de Betanzos.

Respecto ao gráfico anterior, hai que destacar fundamentalmente que a poboación menor de 18 anos en Betanzos é de 1.867 persoas, sendo un total de 999 Homes e 868 Mulleres, representando un total do 14,3%. Pola contra poboación maior de 65 anos en Betanzos é de 3.081 persoas, sendo 1.278 Homes e 1.803 Mulleres, representando un 23,6%.

3.9.2. ANÁLISE CUANTITATIVO

Os datos descritivos relacionados co obxectivo estratéxico 9. Liderar e fomentar a innovación dixital, son os seguintes:

CÓDIGO	NOME	FONTE	INDICADOR
D01	VARIACIÓN DA POBOACIÓN 2010-2020 (%)	INE	-4,53
D06	DENSIDADE DE POBOACIÓN EN SOLO URBANO (hab./ha)	SIU	57,56
D08	DENSIDADE DE VIVENDA (viv/ha)	SIU	47,84
D22	ENVELLECEMENTO DA POBOACIÓN		
D22a	D.22.a. Índice de envellecemento da poboación (%)	IGE 2021	24,82
D22b	D.22.b. Índice de senectude da poboación (%)	IGE 2021	21,03
D26	NÚMERO DE TRABALLADORES/AS		
D26a	D.26.a. Traballadores en sector agricultura (%)	IGE 2021	1,42

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

D26b	D.26.b. Traballadores en sector industria (%)	IGE 2021	10,94
D26c	D.26.c. Traballadores en sector construción (%)	IGE 2021	7,34
D26d	D.26.d. Traballadores en sector servizos (%)	IGE 2021	80,30
D27	NÚMERO DE ESTABLECEMENTOS		
D27a	D.27.a. Establecementos en sector agricultura (%)	IGE 2020	4,06
D27b	D.27.b. Establecementos en sector industria (%)	IGE 2020	6,32
D27c	D.27.c. Establecementos en sector construción (%)	IGE 2020	13,49
D27d	D.27.d. Establecementos en sector servicios (%)	IGE 2020	76,13

3.9.3. CONCLUSIÓNS

Enuméranse a continuación, os principais problemas ou retos da cidade relacionados co O.E.9:

1. Consolidar os portais de información abertos, incrementando a cantidade de datos e promovendo a súa difusión.
2. Conseguir un aproveitamento rendible dos portais de información abertos, xerando riqueza e progreso social, tanto desde a perspectiva pública como privada.
3. Incrementar o número de empresas baseadas no coñecemento, contribuíndo a desenvolver Betanzos como territorio innovador.
4. Potenciar a competitividade do comercio mediante a dixitalización integral do sector.
5. Incrementar o investimento en I+D, tanto público como privado, mellorando o sistema de I+D+i.
6. Conseguir unha maior implicación cidadá con todos os proxectos e servizos innovadores de base tecnolóxica.
7. Incrementar a dispoñibilidade dos servizos de administración electrónica e o seu uso polos cidadáns, contribuíndo a posicionar Betanzos como un municipio intelixente de primeiro nivel.
8. Continuar coa formación dixital para evitar ou reducir a fenda dixital e mellorar as competencias dixitais para a empregabilidade.

3.9.4. DAFO DO OBXECTIVO ESTRATÉXICO 9

Identifícanse a continuación , as Debilidades, Ameazas, Fortalezas e Oportunidades en relación co Obxectivo Estratéxico 9 da Axenda. Non en vano , este DAFO resume as debilidades, ameazas, fortalezas e oportunidades principalmente identificadas no concello de Betanzos:

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

DEBILIDADES	AMEAZAS
D.01 Alta taxa de envellecemento da poboación. **D.02** Falta de infraestrutura de rede para o acceso a internet no rural. **D.03** Escasa formación da poboación avanzada no uso das tecnoloxías da información. **D.04** Falta de datos e información real sobre a fenda dixital no concello.	**A.01** Aumento do peso da denominada cuarta idade, configurada como colectivo con dificultades de acceso ás novas tecnoloxías. **A.02** Orientación da Administración electrónica exclusivamente ao ámbito profesional. **A.03** Difícil acceso á administración electrónica.
FORTALEZAS	**OPORTUNIDADES**
F.01 Boa competitividade das empresas privadas vinculadas ás TIC. **F.02** Gran desenvolvemento do sector industrial e crecemento do sector das novas tecnoloxías. **F.03** Proxectos en marcha relativos a dixitalización.	**O.01** Mellora da eficiencia nos servizos locais mediante a administración electrónica local. **O.02** Mozos formados nos ámbitos tecnolóxico e social, como panca para impulsar a innovación e a transformación da cidade. **O.03** Fomento do uso das TIC entre a poboación.

Betanzos conta con pouca experiencia en innovación dixital na cidade, aínda que pouco a pouco leva anos implantando a dixitalización de procedementos administrativos. Non obstante, aínda existen certos impedimentos para a evolución total da cidade, xa que na actualidade o índice de envellecemento, a falta de infraestruturas de acceso a internet e a escasa formación dalgúns sectores da poboación provocan o aumento da fenda dixital con respecto a estes.

Como gran fortaleza, pódese destacar unha mellora na xestión dos RR.HH., desenvolvendo de tal forma, plans de modernización que permitirán a actualización administrativa, axudando así na mellora de procesos. Ademais, pódense destacar outros obxectivos como a estabilización do persoal, o aumento do número de contratacións, a multidisciplinariedade destes, a simplificación de trámites, etc.

Como a debilidade a destacar, hai que indicar a existencia de persoal envellecido e hiperespecializado, polo que a priori, pode resultar dificultoso un cambio na organización que precise do aumento de habilidades e coñecementos do persoal.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

3.10. OBXECTICO ESTRATÉXICO 10. MELLORAR OS INSTRUMENTOS DE INTERVENCIÓN E DA GOBERNANZA

Este obxectivo estratéxico constitúe en si mesmo a propia Axenda Urbana. Persegue lograr unha boa normativa, unhas fontes de financiamento acordes coas accións para desenvolver, unha gobernanza que funcione, unha participación cidadá real e efectiva e canles de difusión e transmisión do coñecemento.

O ámbito da Mellora dos instrumentos de intervención e gobernanza deste diagnóstico da Axenda Urbana de Betanzos ten como obxectivo analizar a situación da zona urbana con respecto aos retos que supón o Obxectivo Estratéxico 10 da Axenda Urbana Española (AUE).

No que respecta ao primeiro dos catro obxectivos específicos do Obxectivo Estratéxico 10, "Conseguir un marco normativo e de planificación actualizado, flexible e simplificado que tamén mellore a xestión", Betanzos conta cun completo documento estratéxico de cidade que cumpre os requisitos do obxectivo específico: o Betanzos + 20 Estratexia. Trátase dunha estratexia cun horizonte temporal de 20 anos que xurdiu grazas á colaboración entre as distintas administracións públicas vinculadas a Betanzos e a súa contorna (Concello de Betanzos, Deputación de Betanzos e Goberno da Xunta de Galicia), así como con outras entidades. tanto públicos como privados: axentes económicos e sociais, asociacións, fundacións, axentes educativos, etc. organizada en torno á Asociación para o Desenvolvemento Estratéxico de Betanzos e a súa contorna (Ebrópolis). Esta Estratexia Betanzos +20 ,é o cuarto documento estratéxico que xurde desta colaboración público-privada iniciada en 1994, sendo os anteriores: o I Plan Estratéxico (1998), o II Plan Estratéxico (2006) e a Estratexia Betanzos 2020 (2011). Así mesmo, cómpre sinalar que unha das seis dimensións nas que se basea a Estratexia é a da gobernanza participativa, aliñándose así co Obxectivo Estratéxico 10 da AUE. Ademais deste documento clave, hai unha gran variedade de documentos estratéxicos sectoriais e outros niveis de administración que o complementan.

En canto ao segundo obxectivo específico, “Garantir a participación cidadá, a transparencia e o fomento da gobernanza multinivel”, o propio proceso de elaboración da Estratexia Betanzos +20 destaca pola súa ampla participación a través dos Foros de Debate e dos Grupos de Traballo. Así mesmo, a Estratexia incorpora multitude de medidas encamiñadas a incrementar a participación cidadá (non só cuantitativamente senón tamén cualitativamente), destacando entre elas a vontade de garantir a accesibilidade da cidadanía á información necesaria para exercer a participación mediante accións formativas, formativas e de sensibilización. A transparencia e a rendición de contas son tamén un compromiso firme que atravesa toda a Estratexia.

Pola súa banda, o Concello de Betanzos conta con diversos instrumentos de participación, entre os que destacan os seguintes: O Concello de Betanzos (mecanismo de participación sectorial de carácter consultivo que afecta especialmente ao ámbito do desenvolvemento local e a planificación estratéxica urbanística), os Consellos Sectoriales, as Comisións de Estudo e Grupos de Traballo creados polo Concello para a análise e investigación de diversos problemas ou retos que afronta Betanzos, e diversos procesos participativos (consultas públicas, enquisas). Non obstante, cómpre sinalar que algunha experiencia de participación cidadá directa como os orzamentos participativos contou cun 1% da poboación. En materia de transparencia e rendición de contas, destacan os portais Open Data e Transparencia da web do Concello.

Pola súa banda, diversas estratexias municipais, como o Plan de Mobilidade Urbana Sostible, a Estratexia de Calidade do Aire e Cambio Climático de Betanzos e outras estratexias sectoriais, contaron con importantes procesos participativos. Como sinal final do firme compromiso do Concello de Betanzos e

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

Ebrópolis, cabe destacar que a Estratexia Betanzos +20 ten unha das súas seis dimensións dedicada exclusivamente á Gobernanza Participativa.

En resposta ao terceiro obxectivo específico, "Fomentar a formación local e mellorar o financiamento", destaca a vontade de reforzar as fontes de financiamento existentes e buscar outras novas de carácter internacional (especialmente europeas) plasmada na Estratexia Betanzos +20. O obxectivo é dotar de solidez e autonomía á institución municipal cun financiamento adecuado. Así mesmo, cabe destacar o compromiso do Concello con este obxectivo, posto que creou unha Dirección Xeral de Fondos Europeos, da que depende a Consellería de Xestión de Fondos Europeos. Estes organismos específicos facilitarán o acceso ao financiamento. En canto ao destino do financiamento, hai unha clara vontade de reforzar as partidas que son alicerces do Estado de Benestar: o investimento en educación, sanidade e servizos sociais, así como o investimento en I+D+i. Neste ámbito tamén son importantes as iniciativas de mecenado e fomento do microfinanciamento de proxectos de interese xeral promovidas polo Concello de Betanzos, así como o compromiso e transmisión de boas prácticas nas diferentes redes nas que participa.

Finalmente, en relación co cuarto obxectivo específico, "Deseñar e poñer en marcha campañas de formación e sensibilización en temas urbanos, así como de intercambio e difusión de coñecementos", a Estratexia Betanzos +20 recolle diversas medidas relacionadas coa formación e sensibilización da cidadanía. Así mesmo, en canto ao intercambio e difusión de coñecemento, cabe destacar a participación de Betanzos na Rede CIDEU (Centro Iberoamericano de Desenvolvemento Estratéxico Urbano), unha rede de cidades iberoamericanas que comparten e fomentan a cultura do pensamento estratéxico urbano. , así como a recepción do Encontro de Plans Estratéxicos Urbanos e Territoriais, espazo de intercambio de experiencias e boas prácticas en materias de interese común relacionadas coa planificación estratéxica territorial.

3.10.1. ANÁLISE CUALITATIVA

De acordo coa Axenda Urbana Española, analizouse a situación actual da cidade de Betanzos con respecto aos distintos obxectivos específicos e liñas de actuación do obxectivo estratéxico 10 _Mellorar os instrumentos de intervención e a gobernanza.

Neste apartado responderemos ás preguntas que fai a Axenda Urbana Española para describir cualitativamente o Obxectivo Estratéxico 10, Promover a cohesión social e procurar a equidade.

A análise cualitativa do ámbito formúlase describindo as características de Betanzos e da súa área metropolitana e como responden os seus instrumentos de planificación estratéxica aos retos que supón cada unha das liñas de actuación propostas pola Axenda Urbana Española para cada un dos tres obxectivos específicos que plantea dentro do obxectivo estratéxico 10:

- **Obxectivo Especifico 10.1**. Lograr un marco normativo e de planeamento actualizado, flexible e simplificado que mellore tamén, a xestión.
- **Obxectivo Especifico 10.2.** Asegurar a participación cidadá, a transparencia e favorecer a gobernanza multinivel.
- **Obxectivo Especifico 10.3.** Impulsar a capacitación local e mellorar a financiación.
- **Obxectivo Especifico 10.4.** Deseñar e por en marcha campañas de formación e sensibilización en materia urbana así como de intercambio e difusión da información.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

Para realizar a análise cualitativa analizarase a situación da cidade con respecto ás liñas de actuación e aos compromisos que se derivan da normativa e documentos estratéxicos de ordenación urbanística de Betanzos.

a) A GOBERNANZA EN BETANZOS

A dixitalización da cidade de Betanzos é xa unha realidade continuada de gran influencia e impacto que actúa sobre todos os aspectos urbanos, a introdución das TIC ás actividades e servizos urbanos, permite dotar a Betanzos da posibilidade dun enfoque de goberno colaborativo que inflúa directamente na mellora da calidade de vida, na xeración de emprego e na atracción de talento, é dicir, nunha nova cidade máis competitiva.

Hai que destacar que, o Obxectivo Estratéxico 9_Liderar e promover a innovación dixital, está amplamente relacionado co Obxectivo Estratéxico 10_Mellorar os instrumentos de intervención e gobernanza , debido ao aumento xeral da esperanza de vida e a que os baixos niveis de fecundidade son a causa do aumento progresivo da poboación de 65 e máis anos, no conxunto da poboación. Este incremento, acentuarase nos próximos anos, segundo as proxeccións da poboación a curto e longo prazo, e provocará cambios sociais e económicos que se deben prever no ámbito local, desenvolvendo políticas e modelos de gobernanza adaptados a realidade social da cidade.

Ilustración 25. Edificios administrativos de Betanzos.

3.10.2. ANÁLISE CUANTITATIVA

Os datos descritivos relacionados co obxectivo estratéxico 10. Mellorar os instrumentos de intervención e a gobernanza, son os seguintes:

CÓDIGO	NOME	FONTE	INDICADOR
D01	VARIACIÓN DA POBOACIÓN 2010-2020 (%)	INE	-4,53
D04	SUPERFICIE DE SOLO NON URBANIZABLE (%)	SIU	79,08
D13	ESPAZO PÚBLICO		
DST02	D.ST.02. ÁREAS DE SOLO DE DESENVOLVEMENTO (%)	-	Non dispoñible
DST03	D.ST.03. SOLO URBANIZABLE DELIMITADO (%)	Autoridade Municipal	0,62

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

D22	ENVELLECEMENTO DA POBOACIÓN		
D22a	D.22.a. Índice de envellecemento da poboación (%)	IGE 2021	24,82
D22b	D.22.b. Índice de senectude da poboación (%)	IGE 2021	21,03
D37	FIGURA DE PLANEAMENTO URBANÍSTICO VIXENTE NO MUNICIPIO	SIU	NNSS
D38	DATA DA FIGURA DE PLANEAMENTO URBANÍSTICO VIXENTE	SIU	1996

3.10.3. CONCLUSIÓNS

Enuméranse a continuación , os principais problemas ou retos da cidade relacionados co O.E.10.Os principais retos aos que se enfronta a cidade de Betanzos en materia de mellora dos instrumentos de intervención e goberno son os seguintes:

1. Paliar os posibles efectos negativos que a pandemia provocada polo Covid-19 poida ter na participación e implicación da cidadanía na gobernanza.
2. Velar pola adaptación dos instrumentos de intervención ás novas circunstancias provocadas pola pandemia de Covid-19.
3. Desenvolver un sistema de información unificado a partir de diferentes fontes e aumentar significativamente a dispoñibilidade de datos oportunos, fiables e de calidade adaptados a diferentes escalas e necesidades.
4. Potenciar un Observatorio Urbano, aglutinando toda a información existente.
5. Impulsar plans de barrio para todos os distritos urbanos e barrios rurais.
6. Articular os distintos niveis territoriais e administrativos de cada servizo de forma intersectorial: sanidade, educación, servizos sociais, etc.
7. Acadar a excelencia no Índice de Transparencia nas distintas administracións.
8. Incrementar a participación electoral e acadar cotas máis altas de asociacionismo.
9. Incrementar a participación cidadá na toma de decisións, recuperando iniciativas de orzamentos participativos.
10. Conseguir unha gobernanza multinivel, na que participen todos os axentes vinculados á cidade, así como o conxunto da cidadanía, evitando que a crecente desigualdade expulse a unha parte da cidadanía da participación e desta gobernanza compartida.

3.10.4. DAFO FO OBXECTIVO ESTRATÉXICO 10

Identifícanse a continuación , as Debilidades, Ameazas, Fortalezas e Oportunidades en relación co Obxectivo Estratéxico 9 da Axenda. Non en vano , este DAFO resume as debilidades, ameazas, fortalezas e oportunidades principalmente identificadas no concello de Betanzos:

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

DEBILIDADES	AMEAZAS
D.01 Procesos administrativos complexos para os cidadáns. **D.02** Orzamentos marcados pola lexislación estatal ou europea, que non teñan en conta as necesidades locais. **D.03** Políticas con enfoque prohibitivo máis que incentivos para as boas accións. **D.04** Falta de colaboración público-privada na cidade.	**A.01** Tendencia ao envellecemento da pirámide poboacional. **A.02** Falta de actualización periódica da planificación estratéxica da cidade. **A.03** Baixa coordinación entre os distintos departamentos do Concello.
FORTALEZAS	**OPORTUNIDADES**
F.01 Experiencia en iniciativas de participación pública con alto interese. **F.02** Existencia de institucións e estruturas xeradoras de procesos de, como o ámbito académico ou a investigación empresarial aplicada **F.03** Existencia de plans municipais con orientación de intervención en determinadas zonas urbanas	**O.01** Políticas rexionais e nacionais en relación coa rehabilitación, rexeneración e renovación urbana que promovan o desenvolvemento urbano sostible. **O.02** Aproveitamento das actuacións iniciadas nos últimos anos polo Concello, que están a ter unha boa acollida social **O.03** Utilización da Axenda Urbana Española para integrar e conciliar as políticas, plans, programas e actuacións relacionados cos distintos obxectivos estratéxicos.

Como fortaleza destacable, hai que indicar que dende o concello xa se aprobou un comité antifraude, ca finalidade de realizar un seguimento, a supervisión e a evolución xeral do gasto de fondos. Como debilidade contraposta, destacase a necesidade do fomento do desenvolvemento de presupostos participativos.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

ANEXO I_CALCULO DE DATOS DESCRITIVOS DA AXENDA URBANA BETANZOS

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

AXENDA URBANA DE BETANZOS

ANEXO

CÁLCULO DE DATOS DESCRITIVOS

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

ÍNDICE

1. INTRODUCIÓN 1

2. METODOLOXÍA 2

3. DATOS DESCRITIVOS DA AXENDA URBANA DE BETANZOS 2

3.1. DATOS DESCRITIVOS DE BETANZOS OBTIDOS A PARTIR DO MITMA 2

3.2. COMPARACIÓN DOS DATOS DE BETANZOS CON DATOS DE MUNICIPIOS SIMLARES 5

3.3. CÁLCULO DE DATOS DESCRITIVOS 10

3.3.1. VARIACIÓN DA POBOACIÓN 14

3.3.2. TERRITORIO E DIVERSIDADE DE HÁBITATS 15

3.3.3. SUPERFICIE DE EXPLOTACIÓNS 15

3.3.4. SUPERFICIE DE SOLO NON URBANIZABLE 16

3.3.5. SUPERFICIE VERDE 16

3.3.6. DENSIDADE DA POBOACIÓN EN SOLO URBANO 17

3.3.7. SOLO URBANO DISCONTINUO 17

3.3.8. DENSIDADE DE VIVENDA 17

3.3.9. COMPACIDADE URBANA 18

3.3.10. COMPACIDADE RESIDENCIAL 18

3.3.11. COMPLEXIDADE URBANA 19

3.3.12. PARQUES E EQUIPAMENTOS DE ZONAS VERDES 19

3.3.13. ESPAZO PÚBLICO 19

3.3.14. ANTIGÜIDADE DO PARQUE EDIFICATORIO 20

3.3.15. CONSUMO DE AUGA 20

3.3.16. CALIDADE DO SILENCIO 21

3.3.17. SUPERFICIE DE INFRAESTRUTURAS DE TRANSPORTE E MOBILIDADE 21

3.3.18. ÍNDICE DE MOTORIZACIÓN 22

3.3.19. DENSIDADE DE LIÑAS DE AUTOBUS E MODOS FERROVIARIOS 22

3.3.20. ACCESIBILIDADE OS SERVIZOS DE TRANSPORTE PÚBLICO 23

3.3.21. DOTACIÓN DE VÍAS CICLISTAS 23

3.3.22. ENVELLECEMENTO DA POBOACIÓN 23

3.3.23. POBOACIÓN ESTRANXEIRA 24

3.3.24. ÍNDICE DE DEPENDENCIA 24

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

3.3.25. ACCESO AO SERVIZOS SOCIAIS....24
3.3.26. NÚMERO DE TRABALLADORES....25
3.3.27. NÚMERO DE ESTABLECEMENTOS....25
3.3.28. TAXA DE PARO....26
3.3.29. PARQUE DE VIVENDA....26
3.3.30. TIPOLOXÍA DE VIVENDA....27
3.3.31. VIVENDA PROTEXIDA....27
3.3.32. VARIACIÓN NO NÚMERO DE FOGARES....27
3.3.33. CRECEMENTO DO PARQUE DE VIVENDA....28
3.3.34. VIVENDA SECUNDARIA....28
3.3.35. VIVENDA BALEIRA....28
3.3.36. ACCESIBILIDADE Á VIVENDA....29

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

1. INTRODUCIÓN

A Axenda Urbana Española (AUE) ofrece unha serie de datos descritivos que se presentan relacionados con cada un dos dez obxectivos estratéxicos.

Os Datos Descritivos, teñen como finalidade a de ofrecer unha aproximación á situación actual das cidades españolas e preséntanse dentro do Marco Estratéxico da AUE como ferramenta para a toma de decisións en cidades e, por outra banda, o conxunto de Indicadores de Seguimento e Avaliación da AUE, que constitúen un marco para o establecemento de compromisos e para a avaliación das actuacións implantados nos Plans de Acción dos municipios.

O seguimento e avaliación, ISE_AUE, deberá ser determinado por cada un dos Concellos ou Entidades Locais que levan a cabo un Plan de Acción da Axenda e sirvan para medir os avances ou compromiso en relación a cada obxectivo, é dicir, tratar de cuantificar a mellora que suporá implicar a implantación da Axenda, e neste caso, dende o MITMA, será para realizar posteriormente unha tarefa de agregación de indicadores de abaixo cara arriba, é dicir, dende o contido dos distintos Plans de Acción locais.

En relación coas Fontes de Información utilizadas para o cálculo da Base de Datos dos datos descricións das AUE, cómpre sinalar que se utilizaron fontes oficiais, de descarga gratuíta, que ofrecen información desagregada nivel municipal e ter unha actualización periódica.

A continuación detállanse as fontes utilizadas ata o momento data desta publicación:

- Instituto Nacional de Estatística, INE.
- Instituto Galego de Estatística, IGE.
- Información do Sistema de Información Urbana (SIU) do Ministerio de Transportes, Mobilidade e Axenda Urbana, MITMA.
- Proxecto europeo Corine Land Cover (CLC), do Instituto Xeográfico Nacional, IGN.
- Proxecto do Sistema Español de Información sobre a Ocupación do Solo (SIOSE), do Instituto National Geographic, IGN. MITMA
- Información catastral, da Dirección Xeral do Catastro. Ministerio de Facenda (Parcelas e idade de construción)
- Datos da D.G. Tráfico. Ministerio do Interior.
- Datos da Tesourería da Seguridade Social. Ministerio de Inclusión, Seguridade Social e Migracións.
- Proxectos de explotación de transporte de Galicia. Consellería de Infraestruturas e Mobilidade. Xunta de Galicia.
- Datos da Demarcación Hidrolóxica Galicia Costa. Augas de Galicia.
- Observatorio de Vivenda. Instituto Galego de Vivenda e Solo (IGVS).
- Enquisas de Infraestruturas e equipamentos locais (EIEL).

O repertorio destes indicadores, permite achegarse a realidade territorial dos contornos urbanos en España, desde unha perspectiva transversal e integrada que inclúe tanto datos sociodemográficos como económicos, así como información sobre vivenda, urbanismo, etc.

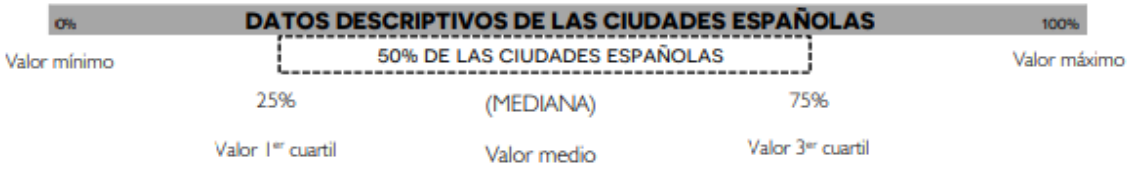
CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

2. METODOLOXÍA

Os datos descritivos da Axenda Urbana Española proporcionan unha aproximación á situación actual das cidades españolas e preséntanse dentro do Marco Estratéxico desta Axenda como ferramentas de toma de decisións para que as cidades cumpran os obxectivos no contexto da Axenda Urbana Española e facilitar o establecemento de obxectivos territoriais e plans urbanísticos adaptados á realidade de cada territorio, zona, vila ou cidade.

Cada un destes datos preséntase neste documento coa súa definición e relevancia e con a metodoloxía de cálculo que se basea en datos do Ministerio de Transportes, Mobilidade e Axenda Urbana, a través de ferramentas como o Sistema de Información Urbana (SIU) ou o Atlas de Áreas Urbanas en España

Definiuse unha base metodolóxica común que facilite a lectura e a comparación homoxéneas a nivel nacional estado e, nalgúns dos datos descritivos, avanza unha cuantificación do mesmo a través do establecemento dunha serie de valores de referencia:

Como valores de referencia, considerouse relevante incluír, de cada dato descritivo, o valor do primeiro cuartil (25 % das cidades españolas), o valor medio (50 % das cidades españolas), que se calcula usando a mediana, e o valor do terceiro cuartil (75 % das cidades españolas), xa que máximos e mínimos poden distorsionar a gama de valores dada a diversidade das nosas cidades.

3. DATOS DESCRITIVOS DA AXENDA URBANA DE BETANZOS

A continuación, axúntanse os datos descritivos obtidos a partir da Base de Datos da AUE, actualizada en Xullo de 2021. Este conxunto de datos descritivos, accesible a través da páxina web da Axenda Urbana Española, recolle a información dispoñible de todos os municipios españois.

3.1. DATOS DESCRITIVOS DE BETANZOS OBTIDOS A PARTIR DO MITMA

A continuación, adxuntanse os datos descritivos obtidos a partir da Base de Datos da AUE, actualizada en Xullo de 2021, para o concello de Betanzos.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

Código	Indicador	Fonte	Valor
D01	**VARIACIÓN DA POBOACIÓN 2010-2020 (%)**	INE	-4,53448402
D02	**TERRITORIO E DIVERSIDADE DE HÁBITATS**		
D02a	D.02.a. Superficie de Cobertura artificial (%)	CORINE	15,48092178
D02b	D.02.b. Superficie de Cultivos (%)	SIOSE	37,28671117
D02c	D.02.c. Superficie de zonas húmidas (%)	-	Non dispoñible
D02d	D.02.d. Superficie forestal (%)	SIOSE	40,51417247
D03	**SUPERFICIE DE EXPLOTACIÓNS AGRARIAS E FORESTAIS**		
D03a	D.03.a. Superficie municipal destinada a explotacións agrarias e forestais (%)	SIOSE	0
D03b	D.03.b. Superficie municipal destinada a explotacións agrarias e forestais respecto ao solo urbano e urbanizable delimitado da cidade (%)	SIOSE/SIU	0
D04	**SUPERFICIE DE SOLO NON URBANIZABLE (%)**	SIU	79,08372331
D05	**SUPERFICIE VERDE (ha cada 1.000 hab)**	SIOSE /INE	2,013146432
D06	**DENSIDADE DE POBOACIÓN EN SOLO URBANO (hab./ha)**	INE/ SIU	53,54701445
D07	**SOLO URBANO DISCONTINUO (%)**	SIOSE 2009	20,51146218
D08	**DENSIDADE DE VIVENDA (viv/ha)**	INE_Censo/SIU	32,3259384
D09	**COMPACIDADE URBANA (m²t/m²s)**	Catastro/SIU	0,688300454
D10	**COMPACIDADE RESIDENCIAL**		
D10a	D.10.a. Sup. construída uso residencial (m²t/m²s)	Catastro/SIU	0,388805557
D10b	D.10.b. Sup. construída uso residencial (%)	Catastro/SIU	56,48776708
D11	**COMPLEXIDADE URBANA**	-	Non dispoñible
D12	**PARQUES E EQUIPAMENTOS DE ZONAS VERDES**		
D12a	D.12.a. Zonas verdes por habitante	-	Non dispoñible
D12b	D.12.b. Densidade zonas verdes (%)	-	Non dispoñible
D13	**ESPAZO PÚBLICO**		
D13a	D.13.a. Lonxitude rúas peonís (%)	-	Non dispoñible
D13b	D.13.b. Área rúas peonís (%)	-	Non dispoñible
DST01	D.ST.01. DENSIDADE DE VIVENDA PREVISTA NAS ÁREAS DE SOLO DE DESENVOLVEMENTO (viv./ha)	SIU	47,83655035
DST02	D.ST.02. ÁREAS DE SOLO DE DESENVOLVEMENTO (%)	SIU	44,48633356
DST03	D.ST.03. SOLO URBANIZABLE DELIMITADO (%)	SIU	44,48633356
DST04	D.ST.04. SUPERFICIE DE SOLO PREVISTO PARA USO RESIDENCIAL (%)	SIU	11,61223939
DST05	D.ST.05. SUPERFICIE DE SOLO PREVISTO PARA ACTIVIDADES ECONÓMICAS (%)	SIU	31,23628721
D14	**ANTIGÜIDADE DO PARQUE EDIFICATORIO. Parque edificatorio anterior ao ano 2000 (%)**	Catastro	67,91141586
D15	**CONSUMO DE AUGA**	-	Non dispoñible

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

D16	**CALIDADE DO SILENCIO**		
D16a	D.16.a. Calidade do silencio DÍA (%) (65 dB)	-	Non dispoñible
D16b	D.16.b. Calidade do silencio NOITE (%) (55 dB)	-	Non dispoñible
D17	**SUPERFICIE DE INFRAESTRUTURAS DE TRANSPORTE E MOBILIDADE**		
D17a	D.17.a. Superficie infraestruturas de transporte (ha)	SIOSE	115,7501049
D17b	D.17.b. Superficie infraestruturas de transporte (%)	SIOSE	4,780851076
D18	**ÍNDICE DE MOTORIZACIÓN**		
D18a	D.18.a. Vehículos domiciliados cada 1.000 habitantes.	DGT	596,3380066
D18b	D.18.b. Porcentaxe de turismos (%)	DGT	77,56583938
D18c	D.18.c. Porcentaxe de motocicletas (%)	DGT	6,795274737
D18d	D.18.d. Antigüidade do parque de vehículos	-	Non dispoñible
D19	**DENSIDADE DE LIÑAS DE AUTOBÚS E MODOS FERROVIARIOS**		
D19a	D.19.a. Densidade de liñas de autobús	-	Non dispoñible
D19b	D.19.b. Oferta de liñas de autobús por habitante	-	Non dispoñible
D19c	D.19.c. Oferta de prazas de autobús por habitante	-	Non dispoñible
D19d	D.19.d. Densidade de redes ferroviarias	-	Non dispoñible
D19e	D.19.e. Oferta de redes ferroviarias por habitante	-	Non dispoñible
D20	**ACCESIBILIDADE AOS SERVIZOS DE TRANSPORTE PÚBLICO**	-	Non dispoñible
D21	**DOTACIÓN DE VÍAS CICLISTAS**	-	Non dispoñible
D22	**ENVELLECEMENTO DA POBOACIÓN**		
D22a	D.22.a. Índice de envellecemento da poboación (%)	INE	22,75339003
D22b	D.22.b. Índice de senectude da poboación (%)	INE	15,05050505
D23	**POBOACIÓN ESTRANXEIRA (%)**	INE	4,749865931
D24	**ÍNDICE DE DEPENDENCIA**		
D24a	D.24.a. Índice de dependencia total (%)	INE	55,0030175
D24b	D.24.b. Índice de dependencia infantil (%)	INE	19,15509958
D24c	D.24.c. Índice de dependencia de maiores (%)	INE	38,94943064
D25	**PORCENTAXE DE PERSOAS CON ACCESO AOS SERVIZOS SOCIAIS**	-	Non dispoñible
D26	**NÚMERO DE TRABALLADORES/AS**		
D26a	D.26.a. Traballadores en sector agricultura (%)	INE	1,033872942
D26b	D.26.b. Traballadores en sector industria (%)	INE	5,04693239
D26c	D.26.c. Traballadores en sector construción (%)	INE	3,877023534
D26d	D.26.d. Traballadores en sector servizos (%)	INE	90,04217113

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

D27	**NÚMERO DE ESTABLECEMENTOS**		
D27a	D.27.a. Establecementos en sector agricultura (%)	INE	1,960784314
D27b	D.27.b. Establecementos en sector industria (%)	INE	4,411764706
D27c	D.27.c. Establecementos en sector construción (%)	INE	5,392156863
D27d	D.27.d. Establecementos en sector servizos (%)	INE	88,23529412
D28	**TAXA DE PARO**		
D28a	D.28.a. Porcentaxe de parados total (%)	INE	10,61589323
D28b	D.28.b. Porcentaxe de parados entre 25 e 44 anos (%)	INE	42,90657439
D28c	D.28.c. Porcentaxe de paro feminino (%)	INE	56,63206459
D29	**PARQUE DE VIVENDA (viv/1000 hab.)**	INE	603,6926377
D30	**TIPOLOXÍA DE VIVENDA**	-	Non dispoñible
D31	**VIVENDA PROTEXIDA**	-	Non dispoñible
D32	**VARIACIÓN DO NÚMERO DE FOGARES 2001-2011 (%)**	INE_Censo	21,60037003
D33	**CRECEMENTO DO PARQUE DE VIVENDA 2001-2011 (%)**	INE_Censo	20,72927838
D34	**VIVENDA SECUNDARIA (%)**	INE_Censo	8,007614213
D35	**VIVENDA BALEIRA (%)**	INE_Censo	25,20304569
D36	**ACCESIBILIDADE Á VIVENDA**		
DST06	D.ST.06. VIVENDAS PREVISTAS EN ÁREAS DE DESENVOLVEMENTO RESPECTO AO PARQUE DE VIVENDA (%)	SIU/INE_Censo	17,18401699
DST07	D.ST.07. NÚMERO DE VIVENDAS PREVISTAS NAS ÁREAS DE DESENVOLVEMENTO (viv/1000 hab.)	SIU/INE	103,7386454
D37	**FIGURA DE PLANEAMENTO URBANÍSTICO VIXENTE NO MUNICIPIO**	SIU	NNSS
D38	**DATA DA FIGURA DE PLANEAMENTO URBANÍSTICO VIXENTE**	SIU	1996
D39	**AXENDA URBANA, PLANEAMENTO ESTRATÉXICO E SMART CITIES**	-	Non dispoñible

3.2. COMPARACIÓN DOS DATOS DE BETANZOS CON DATOS DE MUNICIPIOS SIMLARES

A continuación, adxuntanse os datos descritivos obtidos a partir da Base de Datos da AUE, actualizada en Xullo de 2021. Esta Base de Datos contén unha táboa que recolle a información dispoñible de todos os municipios españois, comparando de tal forma os indicados para Betanzos (datos da columna Valor), cos datos correspondentes ao primeiro cuartil, valor medio, e terceiro cuartil, segundo os datos de municipios de entre 5.000 e 20.000 habitantes, ca finalidade de realizar unha comparativa con municipios similares en poboación.

De tal forma, indícase cun valor vermello, cando o valor do dato de Betanzos aproximase ao valor do primeiro cuartil, en amarelo cando se aproxima ao valor medio, e en con verde, cando se aproxima ao terceiro cuartil.

E dicir, indicase en vermello , cando o valor do dato de Betanzos se aproxima o valor do 25% de municipios con características similares de poboación , indicase en amarelo ,cando o valor do dato de

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

Betanzos se aproxima o valor do 50% de municipios con características similares de poboación , e en cor verde cando o valor do dato de Betanzos se aproxima o valor do 75% de municipios con características similares de poboación

Código	Indicador	Valor	Valor 1 cuartil	Valor medio	Valor 3 cuartil
D01	**VARIACIÓN DA POBOACIÓN 2010-2020 (%)**	-4,534484	-4,5	0,55	7,36
D02	**TERRITORIO E DIVERSIDADE DE HÁBITATS**				
D02a	D.02.a. Superficie de Cobertura artificial (%)	15,4809218	2,71	6,66	15,41
D02b	D.02.b. Superficie de Cultivos (%)	37,2867112	15,93	37,35	61,61
D02c	D.02.c. Superficie de zonas húmidas (%)	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible
D02d	D.02.d. Superficie forestal (%)	40,5141725	17,71	41,9	63,99
D03	**SUPERFICIE DE EXPLOTACIÓNS AGRARIAS E FORESTAIS**				
D03a	D.03.a. Superficie municipal destinada a explotacións agrarias e forestais (%)	0	0,08	0,18	0,37
D03b	D.03.b. Superficie municipal destinada a explotacións agrarias e forestais respecto ao solo urbano e urbanizable delimitado da cidade (%)	0	1,17	3,11	7,21
D04	**SUPERFICIE DE SOLO NON URBANIZABLE (%)**	79,0837233	80,36	91,69	96,93
D05	**SUPERFICIE VERDE (ha cada 1.000 hab)**	2,01314643	1,71	3,22	6,75
D06	**DENSIDADE DE POBOACIÓN EN SOLO URBANO (hab./ha)**	53,5470145	27,93	42,96	62,85
D07	**SOLO URBANO DISCONTINUO (%)**	20,5114622	8,49	26	52,63
D08	**DENSIDADE DE VIVENDA (viv/ha)**	32,3259384	14,77	22,43	33,14
D09	**COMPACIDADE URBANA (m^2t/m^2s)**	0,68830045	0,4	0,56	0,76
D10	**COMPACIDADE RESIDENCIAL**				
D10a	D.10.a. Sup. construída uso residencial (m^2t/m^2s)	0,38880556	0,24	0,36	0,49
D10b	D.10.b. Sup. construída uso residencial (%)	56,4877671	58,26	66,78	73,42
D11	**COMPLEXIDADE URBANA**	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible
D12	**PARQUES E EQUIPAMENTOS DE ZONAS VERDES**				

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

Código	Indicador	Valor	Valor 1 cuartil	Valor medio	Valor 3 cuartil
D12a	D.12.a. Zonas verdes por habitante	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible
D12b	D.12.b. Densidade zonas verdes (%)	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible
D13	**ESPAZO PÚBLICO**				
D13a	D.13.a. Lonxitude rúas peonís (%)	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible
D13b	D.13.b. Área rúas peonís (%)	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible
DST01	D.ST.01. DENSIDADE DE VIVENDA PREVISTA NAS ÁREAS DE SOLO DE DESENVOLVEMENTO (viv./ha)	47,8365504	23,83	34,03	46,36
DST02	D.ST.02. ÁREAS DE SOLO DE DESENVOLVEMENTO (%)	44,4863336	16,24	35,21	64,99
DST03	D.ST.03. SOLO URBANIZABLE DELIMITADO (%)	44,4863336	11,61	28,54	55,16
DST04	D.ST.04. SUPERFICIE DE SOLO PREVISTO PARA USO RESIDENCIAL (%)	11,6122394	8,76	20,11	36,1
DST05	D.ST.05. SUPERFICIE DE SOLO PREVISTO PARA ACTIVIDADES ECONÓMICAS (%)	31,2362872	6,25	16,11	31,7
D14	**ANTIGÜIDADE DO PARQUE EDIFICATORIO. Parque edificatorio anterior a ano 2000 (%)**	67,9114159	48,51	58,57	65,56
D15	**CONSUMO DE AUGA**	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible
D16	**CALIDADE DO SILENCIO**				
D16a	D.16.a. Calidade do silencio DÍA (%) (65 dB)	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible
D16b	D.16.b. Calidade do silencio NOITE (%) (55 dB)	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible
D17	**SUPERFICIE DE INFRAESTRUTURAS DE TRANSPORTE E MOBILIDAD**				
D17a	D.17.a. Superficie infraestruturas de transporte (ha)	115,750105	26,99	53,33	107,29
D17b	D.17.b. Superficie infraestruturas de transporte (%)	4,78085108	0,54	1,1	2,18
D18	**ÍNDICE DE MOTORIZACIÓN**				
D18a	D.18.a. Vehículos domiciliados cada 1.000 habitantes.	596,338007	558,69	607,18	662,65
D18b	D.18.b. Porcentaxe de turismos (%)	77,5658394	66,99	70,59	73,99
D18c	D.18.c. Porcentaxe de motocicletas (%)	6,79527474	6,9	8,45	10,8

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

Código	Indicador	Valor	Valor 1 cuartil	Valor medio	Valor 3 cuartil
D18d	D.18.d. Antigüidade do parque de vehículos	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible
D19	**DENSIDADE DE LIÑAS DE AUTOBÚS E MODOS FERROVIARIOS**				
D19a	D.19.a. Densidade de liñas de autobús	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible
D19b	D.19.b. Oferta de liñas de autobús por habitante	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible
D19c	D.19.c. Oferta de prazas de autobús por habitante	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible
D19d	D.19.d. Densidade de redes ferroviarias	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible
D19e	D.19.e. Oferta de redes ferroviarias por habitante	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible
D20	**ACCESIBILIDADE AOS SERVIZOS DE TRANSPORTE PÚBLICO**	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible
D21	**DOTACIÓN DE VÍAS CICLISTAS**	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible
D22	**ENVELLECEMENTO DA POBOACIÓN**				
D22a	D.22.a. Índice de envellecemento de poboación (%)	22,75339	14,75	17,35	20,07
D22b	D.22.b. Índice de senectude da poboación (%)	15,0505051	9,59	11,44	13,19
D23	**POBOACIÓN ESTRANXEIRA (%)**	4,74986593	3,53	6,9	12,27
24	**ÍNDICE DE DEPENDENCIA**				
D24a	D.24.a. Índice de dependencia total (%)	55,0030175	45,6	48,76	52,59
D24b	D.24.b. Índice de dependencia infantil (%)	19,1550996	20,14	22,48	24,83
D24c	D.24.c. Índice de dependencia de maiores (%)	38,9494306	23,39	27,92	33,64
D25	**PORCENTAXE DE PERSOAS CON ACCESO AOS SERVIZOS SOCIAIS**	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible
D26	**NÚMERO DE TRABALLADORES/AS**				
D26a	D.26.a. Traballadores en sector agricultura (%)	1,03387294	1,56	4,74	15,59
D26b	D.26.b. Traballadores en sector industria (%)	5,04693239	7,19	14,07	26,57
D26c	D.26.c. Traballadores en sector construción (%)	3,87702353	6,28	8,76	12,18

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

Código	Indicador	Valor	Valor 1 cuartil	Valor medio	Valor 3 cuartil
D26d	D.26.d. Traballadores en sector servizos (%)	90,0421711	48,51	60,28	72,34
D27	**NÚMERO DE ESTABLECEMENTOS**				
D27a	D.27.a. Establecementos en sector agricultura (%)	1,96078431	1,62	4,75	12,99
D27b	D.27.b. Establecementos en sector industria (%)	4,41176471	5,73	8,68	13,02
D27c	D.27.c. Establecementos en sector construción (%)	5,39215686	7,08	9,34	11,79
D27d	D.27.d. Establecementos en sector servizos (%)	88,2352941	62,7	72,37	78,96
D28	**TAXA DE PARO**				
D28a	D.28.a. Porcentaxe de parados total (%)	10,6158932	8,86	10,98	14,05
D28b	D.28.b. Porcentaxe de parados entre 25 e 44 anos (%)	42,9065744	38,75	41,48	44,64
D28c	D.28.c. Porcentaxe de paro feminino (%)	56,6320646	54,88	57,75	60,76
D29	**PARQUE DE VIVENDA (viv/1000 hab.)**	603,692638	442,16	506,78	604,04
D30	**TIPOLOXÍA DE VIVENDA**	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible
D31	**VIVENDA PROTEXIDA**	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible	Non dispoñible
D32	**VARIACIÓN DO NÚMERO DE FOGARES 2001-2011 (%)**	21,60037	18,02	29,71	47,67
D33	**CRECEMENTO DO PARQUE DE VIVENDA 2001-2011 (%)**	20,7292784	14,9	23,88	36,36
D34	**VIVENDA SECUNDARIA (%)**	8,00761421	5,39	10,2	18
D35	**VIVENDA BALEIRA (%)**	25,2030457	10,36	15,06	19,44
D36	**ACCESIBILIDADE Á VIVENDA**				
DST06	D.ST.06. VIVENDAS PREVISTAS EN ÁREAS DE DESENVOLVEMENTO RESPECTO AO PARQUE DE VIVENDA (%)	17,184017	13,93	28,62	50,91
DST07	D.ST.07. NÚMERO DE VIVENDAS PREVISTAS NAS ÁREAS DE DESENVOLVEMENTO (viv/1000 hab.)	103,738645	74,67	147,81	262,68
D37	**FIGURA DE PLANEAMENTO URBANÍSTICO VIXENTE NO MUNICIPIO**	NNSS			

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

Código	Indicador	Valor	Valor 1 cuartil	Valor medio	Valor 3 cuartil
D38	**DATA DA FIGURA DE PLANEAMENTO URBANÍSTICO VIXENTE**	1996	1.994	2.002	2.008
D39	**AXENDA URBANA, PLANEAMENTO ESTRATÉXICO E SMART CITIES**				

3.3. CÁLCULO DE DATOS DESCRITIVOS

A continuación, inclúense os datos descritivos recalculados e actualizados de forma específica para Betanzos, indicando para cada un deles a fonte utilizada para o seu calculo.

Código	Nome	Fonte	Valor
D01	**VARIACIÓN DA POBOACIÓN 2010-2020 (%)**	INE	-4,53
D02	**TERRITORIO E DIVERSIDADE DE HÁBITATS**		
D02a	D.02.a. Superficie de Cobertura artificial (%)	SIOSE 2014	15,918
D02b	D.02.b. Superficie de Cultivos (%)	SIOSE 2014	41,253
D02c	D.02.c. Superficie de zonas húmidas (%)	SIOSE 2014	1,621
D02d	D.02.d. Superficie forestal (%)	SIOSE 2014	37,080
D03	**SUPERFICIE DE EXPLOTACIÓNS AGRARIAS E FORESTAIS**		
D03a	D.03.a. Superficie municipal destinada a explotacións agrarias e forestais (%)	SIOSE 2014	0
D03b	D.03.b. Superficie municipal destinada a explotacións agrarias e forestais respecto a solo urbano e urbanizable delimitado da cidade (%)	SIOSE/SIU	0
D04	**SUPERFICIE DE SOLO NON URBANIZABLE (%)**	SIU	79,08
D05	**SUPERFICIE VERDE (ha cada 1.000 hab)**	SIOSE 2014	2,19
D06	**DENSIDADE DE POBOACIÓN EN SOLO URBANO (hab./ha)**	SIU	57,56
D07	**SOLO URBANO DISCONTINUO (%)**	SIOSE 2014	19,63
D08	**DENSIDADE DE VIVENDA (viv/ha)**	SIU	47,84

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

Código	Nome	Fonte	Valor
D09	**COMPACIDADE URBANA (m²t/m²s)**	SIU	0,770
D10	**COMPACIDADE RESIDENCIAL**		
D10a	D.10.a. Sup. construída uso residencial (m²t/m²s)	SIU/Catastro	63,00
D10b	D.10.b. Sup. construída uso residencial (%)	SIU/Catastro	32,97
D11	**COMPLEXIDADE URBANA**	SIU/Catastro	Non dispoñible
D12	**PARQUES E EQUIPAMENTOS DE ZONAS VERDES**		
D12a	D.12.a. Zonas verdes por habitante	IGE 2021/SIU	21,86
D12b	D.12.b. Densidade zonas verdes (%)	IGE2021/SIU	2,17
D13	**ESPAZO PÚBLICO**		
D13a	D.13.a. Lonxitude rúas peonís (%)	Autoridade Municipal	26,29
D13b	D.13.b. Área rúas peonís (%)	Autoridade Municipal	20,53
DST01	D.ST.01. DENSIDADE DE VIVENDA PREVISTA NAS ÁREAS DE SOLO DE DESENVOLVEMENTO (viv./ha)	Non dispoñible	Non dispoñible
DST02	D.ST.02. ÁREAS DE SOLO DE DESENVOLVEMENTO (%)	Non dispoñible	Non dispoñible
DST03	D.ST.03. SOLO URBANIZABLE DELIMITADO (%)	Autoridade Municipal	0,62
DST04	D.ST.04. SUPERFICIE DE SOLO PREVISTO PARA USO RESIDENCIAL (%)	Autoridade Municipal	0,10
DST05	D.ST.05. SUPERFICIE DE SOLO PREVISTO PARA ACTIVIDADES ECONÓMICAS (%)	Non dispoñible	Non dispoñible
D14	**ANTIGÜIDADE DO PARQUE EDIFICATORIO. Parque edificatorio anterior ao ano 2000 (%)**	Catastro	75,81
D15	**CONSUMO DE AUGA**	DH Galicia-Costa 2015	420,65
D16	**CALIDADE DO SILENCIO**		

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

Código	Nome	Fonte	Valor
D16a	D.16.a. Calidade do silencio DÍA (%) (65 dB)	Autoridade Municipal	50
D16b	D.16.b. Calidade do silencio NOITE (%) (55 dB)	Non dispoñible	Non dispoñible
D17	**SUPERFICIE DE INFRAESTRUTURAS DE TRANSPORTE E MOBILIDADE**		
D17a	D.17.a. Superficie infraestruturas de transporte (ha)	SIOSE 2014	115,75
D17b	D.17.b. Superficie infraestruturas de transporte (%)	SIOSE 2014	4,79
D18	**ÍNDICE DE MOTORIZACIÓN**		
D18a	D.18.a. Vehículos domiciliados cada 1.000 habitantes.	DGT	600,7
D18b	D.18.b. Porcentaxe de turismos (%)	DGT	76,52
D18c	D.18.c. Porcentaxe de motocicletas (%)	DGT	0,07
D18d	D.18.d. Antigüidade do parque de vehículos	DGT	21,78
D19	**DENSIDADE DE LIÑAS DE AUTOBÚS E MODOS FERROVIARIOS**		
D19a	D.19.a. Densidade de liñas de autobús	Bus.gal	3,96
D19b	D.19.b. Oferta de liñas de autobús por habitante	Bus.gal	7,35
D19c	D.19.c. Oferta de prazas de autobús por habitante	Bus.gal	9,36
D19d	D.19.d. Densidade de redes ferroviarias	ADIF/IGN	0,55
D19e	D.19.e. Oferta de redes ferroviarias por habitante	ADIF/IGN	1029,24
D20	**ACCESIBILIDADE AOS SERVIZOS DE TRANSPORTE PÚBLICO**	Autoridade Municipal	93,69
D21	**DOTACIÓN DE VÍAS CICLISTAS**	Autoridade Municipal	0,038
D22	**ENVELLECEMENTO DA POBOACIÓN**		

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

Código	Nome	Fonte	Valor
D22a	D.22.a. Índice de envellecemento da poboación (%)	IGE 2021	24,82
D22b	D.22.b. Índice de senectude da poboación (%)	IGE 2021	21,03
D23	**POBOACIÓN ESTRANXEIRA (%)**	IGE 2021	10,07
24	**ÍNDICE DE DEPENDENCIA**		
D24a	D.24.a. Índice de dependencia total (%)	IGE 2021	57,75
D24b	D.24.b. Índice de dependencia infantil (%)	IGE 2021	18,60
D24c	D.24.c. Índice de dependencia de maiores (%)	IGE 2021	39,15
D25	**PORCENTAXE DE PERSOAS CON ACCESO AOS SERVIZOS SOCIAIS**	Non dispoñible	Non dispoñible
D26	**NÚMERO DE TRABALLADORES/AS**		
D26a	D.26.a. Traballadores en sector agricultura (%)	IGE 2021	1,42
D26b	D.26.b. Traballadores en sector industria (%)	IGE 2021	10,94
D26c	D.26.c. Traballadores en sector construción (%)	IGE 2021	7,34
D26d	D.26.d. Traballadores en sector servizos (%)	IGE 2021	80,30
D27	**NÚMERO DE ESTABLECEMENTOS**		
D27a	D.27.a. Establecementos en sector agricultura (%)	IGE 2020	4,06
D27b	D.27.b. Establecementos en sector industria (%)	IGE 2020	6,32
D27c	D.27.c. Establecementos en sector construción (%)	IGE 2020	13,49
D27d	D.27.d. Establecementos en sector servizos (%)	IGE 2020	76,13
D28	**TAXA DE PARO**		

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

Código	Nome	Fonte	Valor
D28a	D.28.a. Porcentaxe de parados total (%)	IGE 2021	9,01
D28b	D.28.b. Porcentaxe de parados entre 25 e 44 anos (%)	IGE 2021	40,32
D28c	D.28.c. Porcentaxe de paro feminino (%)	IGE 2021	59,14
D29	**PARQUE DE VIVENDA (viv/1000 hab.)**	IGE 2011	582,11
D30	**TIPOLOXÍA DE VIVENDA**	IGE 2011	39,44
D31	**VIVENDA PROTEXIDA**	Non dispoñible	Non dispoñible
D32	**VARIACIÓN DO NÚMERO DE FOGARES 2001-2011 (%)**	INE	21,60
D33	**CRECEMENTO DO PARQUE DE VIVENDA 2001-2011 (%)**	INE	20,73
D34	**VIVENDA SECUNDARIA (%)**	INE 2011	33,211
D35	**VIVENDA BALEIRA (%)**	INE 2011	25,2
D36	**ACCESIBILIDADE Á VIVENDA**	IGE 2021	34,51
DST06	D.ST.06. VIVENDAS PREVISTAS EN ÁREAS DE DESENVOLVEMENTO RESPECTO AO PARQUE DE VIVENDA (%)	Non dispoñible	Non dispoñible
DST07	D.ST.07. NÚMERO DE VIVENDAS PREVISTAS NAS ÁREAS DE DESENVOLVEMENTO (viv/1000 hab.)	Non dispoñible	Non dispoñible
D37	**FIGURA DE PLANEAMENTO URBANÍSTICO VIXENTE NO MUNICIPIO**	SIU	NNSS
D38	**DATA DA FIGURA DE PLANEAMENTO URBANÍSTICO VIXENTE**	SIU	1996
D39	**AXENDA URBANA, PLANEAMENTO ESTRATÉXICO E SMART CITIES**		

A continuación, realizase unha descrición pormenorizada de cada dato descritivo calculado, indicando de tal xeito a súa definición, o seu valor e a formula empregada para a súa obtención.

3.3.1. VARIACIÓN DA POBOACIÓN

Este dato amosa o número de persoas que viven no termo municipal xunto coa súa evolución en tempo, segundo os datos existentes no Padrón Municipal de Habitantes.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

A evolución da poboación determina, xunto co resto de variables demográficas, as características sociais do territorio. Os datos oficiais ofrecidos polo Instituto Nacional de Estatística (INE) considera a poboación que reside habitualmente na cidade, é dicir, non considera a poboación visitante ou turismo para os fins da poboación residente. Facilita o estudo dos desequilibrios demográficos como o envellecemento da poboación, que se aprecia claramente a través das pirámides de poboación.

Indicador	Código	VARIACIÓN DA POBOACIÓN 2007-2017 (%)	-2,90	Poboación de 2017-Poboación 2007/Poboación 2007 *100
1	D01	VARIACIÓN DA POBOACIÓN 2010-2020 (%)	-4,53	Poboación de 2020-Poboación 2010/Poboación 2010 *100

3.3.2. TERRITORIO E DIVERSIDADE DE HÁBITATS

O coñecemento do territorio, así como dos hábitats que o integran, é fundamental para a toma de decisións no desenvolvemento urbano sostible.

O hábitat pódese definir como o "conxunto de factores físicos e xeográficos que afectan á desenvolvemento dun determinado individuo, poboación, especie ou grupo de especies".

A través destes datos é posible identificar o número total de hábitats presentes no municipio, os seus superficie e a porcentaxe que representa respecto da totalidade do termo municipal. Tamén se obtén información directa dun dos tres compoñentes principais da biodiversidade, o da hábitats, que son a base sobre a que se estruturan as especies e a diversidade xenética.

D02	TERRITORIO E DIVERSIDADE DE HÁBITATS	SIOSE 2014	
D02a	D.02.a. Superficie de Cobertura artificial (%)	15,918	Superficie cobertura artificial/Superficie total municipio *100
D02b	D.02.b. Superficie de Cultivos (%)	41,253	Superficie cultivos/Superficie total municipio *100
D02c	D.02.c. Superficie de zonas húmidas (%)	1,621	Superficie cobertura zonas húmidas/Superficie total municipio *100
D02d	D.02.d. Superficie forestal (%)	37,080	Superficie cobertura zonas forestais e devesas/Superficie total municipio *100

3.3.3. SUPERFICIE DE EXPLOTACIÓNS

A superficie de terreo utilizada para explotacións agrícolas e forestais defínese na categorización área urbana do SIU como a suma das superficies terrestres definidas no SIOSE principalmente como primaria agrícola e gandeira, silvicultura primaria e piscifactorías primarias.

A través destes datos, é posible identificar o carácter agrícola, gandeiro ou forestal da cidade, a súa superficie e a porcentaxe que representa respecto da totalidade do termo municipal.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

Esta información está aliñada coa idea de promover e defender os usos agrícolas e gandeiros. para preservar un certo equilibrio e non esquecer certos usos que ás veces poden ser máis débil desde o punto de vista económico, así como potenciar estes usos en solo non urbanizable limítrofe co solo urbano, moitas veces abandonado.

Indicador	Código			
3	D03	**SUPERFICIE DE EXPLOTACIÓNS AGRARIAS E FORESTAIS**	SIOSE 2014	
		D.03.a. Superficie municipal destinada a explotacións agrarias e forestais (%)	0,00	Superficie explotacións agrarias e forestais/Superficie municipio *100
		D.03.b. Superficie municipal destinada a explotacións agrarias e forestais respecto ao solo urbano e urbanizable delimitado da cidade (%)	0,00	Superficie explotacións agrarias e forestais/(Solo urbanizable + urbano) *100

3.3.4. SUPERFICIE DE SOLO NON URBANIZABLE

Este dato ofrece a porcentaxe que representa o solo clasificado no planeamento e recollido segundo a clasificación establecida no modelo de datos SIU como Non desenvolvido e Urbanizable Non Delimitado nin Sectorizado, respecto a todo o termo municipal.

Enténdese por solo urbanizable non delimitado os terreos susceptibles de ser obxecto dun futuro desenvolvemento urbanístico, pero non de forma prioritaria, inclúe aqueles terreos que quedan excluídos do desenvolvemento urbanístico sempre que o planeamento urbanístico non defina as condicións para o seu desenvolvemento.

E por solo non urbanizable, os terreos excluídos da urbanización, que inclúen aqueles terreos que foron separados do proceso de transformación mediante a urbanización.

A través deste dato ponse de manifesto o peso que ten o solo non urbanizable dentro do termo municipal, aliñados co obxectivo de protexer a paisaxe e os solos inadecuados para transformación urbana.

Indicador	Código		SIOSE 1996	
4	D04	**SUPERFICIE DE SOLO NON URBANIZABLE (%)**	79,08	(Superficie de solo non urbanizable + urbanizable non delimitado) / Superficie total municipio *100

3.3.5. SUPERFICIE VERDE

A superficie do solo das zonas verdes urbanas defínese como a suma das superficies do terreo definida no SIOSE como a zona verde artificial e as árbores urbanas.

Tanto as zonas verdes públicas como as privadas dentro da cidade xogan un papel moi importante no medio urbano, especialmente na mellora da calidade do aire.

Indicador	Código		SIOSE 2014	
5	D05	**SUPERFICIE VERDE (ha cada 1.000 hab)**	2,19	Superficie zonas verdes/(poboación municipio/1000)

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

3.3.6. DENSIDADE DA POBOACIÓN EN SOLO URBANO

A densidade urbana defínese como o número de habitantes por hectárea, pero tendo en conta só a superficie do terreo correspondente á cidade consolidada: esta área correspóndese segundo a clasificación establecida no modelo de datos SIU, coa área de Solo Urbano Consolidado e a superficie das áreas de urbanización consolidadas do municipio.

Trátase dunha superficie que na práctica totalidade dos concellos é inferior á superficie total do termo municipal respectivo e ofrece resultados que facilitan a comparación entre diferentes cidades e áreas urbanas.

Os datos de densidade urbana ofrecen unha primeira aproximación á configuración da cidade e a súa organización territorial. A súa análise indica unha idea inicial do nivel de expansión urbana no territorio, que permite axudar na definición dun urbanismo máis organizado

Indicador	Código		SIU 1996 INE 2021	
6	D06	**DENSIDADE DE POBOACIÓN EN SOLO URBANO (hab./ha)**	57,56	Poboación municipio/Superficie (SUC+ADC)

3.3.7. SOLO URBANO DISCONTINUO

O solo urbano mixto discontinuo defínese no SIOSE como “zona urbana que pode ser consolidada ou en proceso de consolidación, cun patrón regular producido polo planeamento urbanístico definido e que, fundamentalmente, se diferencia do ensanche pola súa conexión ou contacto co marco configurado por Casco-Ensanche é a través dunha canle de comunicación.

A relación entre o solo urbano mixto descontinuo, respecto do solo urbano mixto total, suma de tres clases de categorización urbanística do SIU (casco + expansión + discontinuo), permite coñecer o grao de dispersión do solo urbano da cidade.

Indicador	Código		SIOSE 2014	
7	D07	**SOLO URBANO DISCONTINUO (%)**	19,63	Solo urbano mixto discontinuo/Sumatorio de solo urbano mixto total *100

3.3.8. DENSIDADE DE VIVENDA

A densidade de vivenda defínese como o número de vivendas por hectárea, tendo en conta só a superficie do terreo correspondente á cidade.

Trátase dun dato descritivo que expresa se o municipio se caracteriza por ter un uso residencial de densidade alta, media ou baixa. En termos xerais, cidades con densidade de vivenda baixa, caracterízanse, entre outras cousas, por unha elevada dependencia do vehículo privado, mentres que os de densidade media-alta teñen un consumo menor de combustibles fósiles con respecto a mobilidade.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

Indicador	Código		SIU 1996	
8	D08	**DENSIDADE DE VIVENDA (viv/ha)**	47,84	Número de vivendas/Superficie (SUC+ADC)

3.3.9. COMPACIDADE URBANA

O nivel de compacidade urbana pódese definir como a relación entre o espazo utilizable de edificacións (volume) e o espazo ocupado pola superficie urbana (área).

Enténdese por superficie útil das edificacións a suma da superficie construída (m2 de tellado) de todas as parcelas catastrais da cidade.

O edificio compacto expresa a idea de proximidade urbana, aumentando o contacto e posibilidade de interconexión entre cidadáns. Tamén optimiza a xestión dun dos recursos máis importantes, o solo.

A pesar diso, un nivel excesivo de compacidade non é necesariamente bo. Este debe ser corrixido pola existencia de espazo público de calidade para peóns, zonas verdes, prazas e beirarrúas dun ancho mínimo.

Indicador	Código		SIU 1996 CATASTRO 2020	
9	D09	**COMPACIDADE URBANA (m^2t/m^2s)**	0,770	Superficie construída en parcelas catastrais/superficie (SUC+ADC)

3.3.10. COMPACIDADE RESIDENCIAL

Enténdese por superficie construída residencial a suma da superficie construída (m2 de tellado) de todas as parcelas catastrais da cidade con uso residencial primario.

Se se compara este dato coa superficie urbana da cidade, permítenos obter unha superficie edificable media residencial, e se a comparamos coa superficie total construída, indica a maior ou a menor predominio da construción residencial na cidade

Indicador	Código			
10	D10	**COMPACIDADE RESIDENCIAL**		
	D10a*	D.10.a. Sup. construída edificatoria (m^2t/m^2s)	0,395	Superficie construída en parcelas catastrais edificatorias/superficie (SUC+ADC)
	D10a	D.10.a. Sup. construída uso residencial (m^2t/m^2s)	0,144	Superficie construída en parcelas catastrais residenciais/superficie (SUC+ADC)
	D10b	D.10.b. Sup. construída uso residencial (%)	32,973	Superficie construída en parcelas catastrais residenciais/superficie construída en parcelas catastrais

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

3.3.11. COMPLEXIDADE URBANA

A complexidade urbana pódese obter aplicando o índice de Shannon-Wiener, que é un dos varios índices utilizados para medir a diversidade na teoría da información.

A complexidade urbana é unha medida do grao de organización do sistema urbano, informa sobre a diversidade da mestura de usos e servizos, que é un dos eixos do modelo de cidade.

O dato descritivo non está dispoñible.

3.3.12. PARQUES E EQUIPAMENTOS DE ZONAS VERDES

Este dato mide a extensión das zonas verdes e das zonas de lecer de carácter público e a súa relación co número de habitantes. Esta relación obtense mediante a proporción dos metros cadrados de zonas verdes existentes por habitante.

As zonas verdes xogan un papel moi importante no medio urbano. Melloran a calidade de vida dos habitantes, especialmente a calidade do aire. Ademais de ser lugares onde a xente pode gozar do tempo libre, a suficiente presenza de prazas, xardíns e parques axuda a construír unha cidade ben equilibrada onde os espazos naturais mitiguen os efectos de edificación excesiva e contaminación.

Indicador	Código			
12	D012	**PARQUES E EQUIPAMENTOS DE ZONAS VERDES**	**IGE 2011 – 2021. SIU**	
		D.12.a. Zonas verdes por habitante	21,86	Superficie de zonas verdes e áreas de espallamento públicas/Nº de habs
		D.12.b. Densidade zonas verdes (%)	2,17	Superficie de zonas verdes e áreas de espallamento públicas/Superficie área urbana*100

3.3.13. ESPAZO PÚBLICO

O espazo público defínese como a porcentaxe de rúas peonís sobre a lonxitude e superficie total das rúas e estradas da cidade.

As rúas peonís proporcionan un espazo para moverse separado do espazo dedicado aos vehículos. Estes espazos melloran a mobilidade dos peóns e dan acceso a todo tipos de camiños: dende e para lugares de residencia, traballo, parques, escolas, áreas comerciais, etc. Tamén ofrecen lugares para que os nenos paseen e xoguen.

Indicador	Código			
13	D013	**ESPAZO PÚBLICO**	**DATOS AUTORIDADE MUNICIPAL**	
		D.13.a. Lonxitude rúas peonís (%)	26,29	Lonxitude de **rúas peonís** /Lonxitude de rúas e vías vías*100

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

D.13.b. Área rúas peonís (%)	20,53	Áreas de **rúas peonís** /Área total de rúas e vías*100

DST01	**D.ST.01. DENSIDADE DE VIVENDA PREVISTA NAS ÁREAS DE SOLO DE DESENVOLVEMENTO (viv./ha)**	Non dispoñible	Número de Vivendas Previstas/Superficie solo ADR
DST02	**D.ST.02. ÁREAS DE SOLO DE DESENVOLVEMENTO (%)**	Non dispoñible	Superficie de Solo AD / Superficie consolidada (SUC+ADC)*100
DST03	**D.ST.03. SOLO URBANIZABLE DELIMITADO (%)**	0,62%	Superficie de Solo Urbanizable Delimitado / Superficie consolidada (SUC+ADC)*100
DST04	**D.ST.04. SUPERFICIE DE SOLO PREVISTO PARA USO RESIDENCIAL (%)**	0,10%	Superficie de Solo ADR / Superficie consolidada (SUC+ADC)*100
DST05	**D.ST.05. SUPERFICIE DE SOLO PREVISTO PARA ACTIVIDADES ECONÓMICAS (%)**	Non dispoñible	Solo AD act económicas/Superficie consolidada (SUC+ADC)*100

3.3.14. ANTIGÜIDADE DO PARQUE EDIFICATORIO

A antigüidade do parque edificable permite estimar a porcentaxe de edificacións anteriores a unha data determinada e que non cumpran determinadas normativas relacionadas coa eficiencia enerxética en edificios, como o Código Técnico da Edificación.

Se se compara o parque edificable anterior ao ano 2000 co conxunto do parque edificable, así o é pode estimar a porcentaxe de inmobles que poden requirir accións de mellora da eficiencia enerxía e promover o uso de enerxías renovables e a produción de enerxía local para lograr unha optimización enerxética do parque edificable.

Indicador	**Código**		**CATASTRO 2020**
14	D014	**ANTIGÜIDADE DO PARQUE EDIFICATORIO. Parque edificatorio anterior ao ano 2000 (%)**	75,81

3.3.15. CONSUMO DE AUGA

Este dato permite medir a cantidade de auga consumida por habitante e día na cidade.

A escaseza de auga é un dos retos máis importantes relacionados co cambio climático. Este valor mostra o uso racional dun dos recursos naturais máis importantes.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

Indicador	Código		DH Galicia-Costa 2015	
15	D015	**CONSUMO DE AUGA**	420,65	Consumo de auga/Nº de habitantes

3.3.16. CALIDADE DO SILENCIO

A calidade do silencio pódese medir como a proporción da poboación exposta a niveis de ruído non recomendable, tendo en conta tanto o ruído durante o día como durante a noite.

Segundo a Organización Mundial da Saúde, o ruído prexudica gravemente a saúde humana tanto dende o punto de vista físico e mental. O ruído ambiental provocado polo tráfico, por actividades industriais e as derivadas do lecer, constitúe un dos principais problemas ambientais en Europa.

A orixe do ruído está especialmente asociada aos procesos de urbanización e ao desenvolvemento da transporte e industria. Aínda que é un problema fundamentalmente no ámbito urbano, en algunhas zonas xeográficas poden afectar tamén ao medio rural. Preservar o silencio é un dos grandes retos nas grandes cidades.

Indicador	Código			
16	D016	**CALIDADE DO SILENCIO**		
			Dato Autoridade Municipal	
		D.16.a. Calidade do silencio DÍA (%) (65 dB)	50	Nº de persoas expostas a más de 65 db durante el día/Nº total de habs*100
		D.16.b. Calidade do silencio NOITE (%) (55 dB)	Non dispoñible	Nº de persoas expostas a más de 55 db durante la noite/Nº total de habs *100

3.3.17. SUPERFICIE DE INFRAESTRUTURAS DE TRANSPORTE E MOBILIDADE

A superficie de terreo utilizada para as infraestruturas de transporte defínese na categorización de área urbana do SIU como a suma das superficies terrestres definidas no SIOSE principalmente como superficie para aeroporto, uso portuario, rede ferroviaria, rede de estradas e superficies terrestres de estradas, aparcadoiros e zonas peonís sen vexetación.

A través destes datos, é posible identificar tanto a superficie total das infraestruturas de transporte, así como o peso que estes teñen dentro do termo municipal e o seu potencial de mellora cara a unha mobilidade máis sostible.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

Indicador	Código			
17	D017	SUPERFICIE DE INFRAESTRUTURAS DE TRANSPORTE E MOBILIDADE	SIOSE 2014	
		D.17.a. Superficie infraestruturas de transporte (ha)	115,75	
		D.17.b. Superficie infraestruturas de transporte (%)	4,79	superficie infraestruturas transporte/Superficie total municipio*100

3.3.18. ÍNDICE DE MOTORIZACIÓN

O índice de motorización determina a relación entre o número de vehículos (coches e motos) e a poboación de cada concello. Tamén se establece a relación entre o número de turismos e motocicletas con respecto ao total de vehículos.

Este dato está directamente relacionado co consumo de combustible e as emisións asociadas, así como co uso do espazo urbano para o tráfico rodado e a dependencia do vehículo privado.

Indicador	Código		DGT	
18	D018	ÍNDICE DE MOTORIZACIÓN	2020	
		D.18.a. Vehículos domiciliados cada 1.000 habitantes.	600,70	(Turismos+moto)/(poboación/ 1000)
		D.18.b. Porcentaxe de turismos (%)	76,52	Nº de turismos en el municipio/Total parque vehículos *100
		D.18.c. Porcentaxe de motocicletas (%)	0,07	Números de motos domiciliadas/Total parque vehículos *100
		D.18.d. Antigüidade do parque de vehículos	21,78	Turismos + Motocicletas domiciliadas tras 2010/Total parque vehículos *100

3.3.19. DENSIDADE DE LIÑAS DE AUTOBUS E MODOS FERROVIARIOS

A densidade das liñas de autobús e os modos ferroviarios é a relación entre a lonxitude de ditas liñas na cidade e a súa superficie ou poboación.

Estes datos permítennos avaliar a oferta do servizo de autobuses e da rede ferroviaria do municipio en relación coa poboación e a superficie.

Indicador	Código

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

19	D019	**DENSIDADE DE LIÑAS DE AUTOBÚS E MODOS FERROVIARIOS**		
		D.19.a. Densidade de liñas de autobús	3,96	Lonxitude das liñas de autobús (km)/Superficie do municipio (km2)
		D.19.b. Oferta de liñas de autobús por habitante	7,35	Lonxitude liñas de autobús/1000 habs
		D.19.c. Oferta de prazas de autobús por habitante	9,36	Prazas ofertadas de autobús/1000 habs

3.3.20. ACCESIBILIDADE OS SERVIZOS DE TRANSPORTE PÚBLICO

Este indicador permite coñecer a porcentaxe de poboación que conta cunha parada de transporte público preto do seu lugar de residencia. A calidade do transporte público depende da proximidade do seu servizos aos lugares de residencia dos habitantes, constituíndo unha alternativa ao uso da vehículo privado.

Para a definición das zonas de proximidade indicase que a parada de transporte público a menos de 300 metros.

Indicador	Código		Dato Autoridade Municipal	
20	D020	**ACCESIBILIDADE AOS SERVIZOS DE TRANSPORTE PÚBLICO**	93,69	Habs que viven cerca de una parada/Nº total de habs *100

3.3.21. DOTACIÓN DE VÍAS CICLISTAS

A asignación de carrís-bici é a relación entre a lonxitude dos carrís-bici urbanos e o número de habitantes da cidade.

A densidade da rede ciclista é un dato descritivo da oferta de medios non motorizados e sostibles.

Indicador	Código		Dato de Autoridade Municipal	
21	D021	**DOTACIÓN DE VÍAS CICLISTAS**	0,038	Lonxitude carril-bici (km)/1000 habs

3.3.22. ENVELLECEMENTO DA POBOACIÓN

O índice de envellecemento da poboación defínese como o número de habitantes maiores de 65 anos por cada 100 habitantes. Destes datos tamén se extrae o índice de senescencia, que se define como a porcentaxe de poboación de 85 ou máis anos sobre a poboación de 65 ou máis.

O aumento xeral da esperanza de vida e os baixos niveis de fecundidade son a causa da aumento progresivo da poboación de 65 e máis anos no conxunto da poboación. Este aumento acentuarase durante os próximos anos, segundo as proxeccións da poboación a curto e longo prazo, e traerá consigo cambios sociais e económicos que deben anticiparse nas políticas locais.

Indicador	Código		
22	D022	**ENVELLECEMENTO DA POBOACIÓN**	**IGE 2021**

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

D.22.a. Índice de envellecemento de la poboación (%)	24,82	Nº de habs +65/Nº de habs total *100
D.22.b. Índice de senectude da poboación (%)	21,03	Nº de habs +85/Nº de habs +65 *100

3.3.23. POBOACIÓN ESTRANXEIRA

Segundo a metodoloxía do INE, a poboación estranxeira considérase residente en España con nacionalidade non española.

A porcentaxe de poboación estranxeira é relevante para estimar a necesidade de axustar en función dos datos, o deseño das políticas migratorias locais e os servizos sociais.

Indicador	Código		IGE 2021	
23	D023	**POBOACIÓN ESTRANXEIRA (%)**	10,07	Nº de habs estranxeiros/Nº total habs*100

3.3.24. ÍNDICE DE DEPENDENCIA

O índice de dependencia é a suma do índice de dependencia infantil e ancián. O índice de dependencia infantil está definido como o número de nenos (0-14 anos) por cada 100 adultos en idade de traballar (15-64 anos) e a taxa de dependencia de persoas maiores como o número de persoas maiores (65 ou máis) por cada 100 adultos en idade de traballar (15-64 anos).

Estes índices son relevantes para a análise das necesidades de atención das familias con persoas maiores ou menores ao seu coidado, para poder ofrecer os servizos públicos necesarios para cada ámbito, así como establecer políticas de vivenda ou emprego que favorezan a emancipación, a fecundidade, a incorporación da muller á actividade económica, etc.

Indicador	Código			
24	D024	**ÍNDICE DE DEPENDENCIA**	**IGE 2021**	
		D.24.a. Índice de dependencia total (%)	57,75	N de habs (0-14 e +65)/Nº de habs 15-64 anos *100
		D.24.b. Índice de dependencia infantil (%)	18,60	N de habs (0-14)/Nº de habs 15-64 anos *100
		D.24.c. Índice de dependencia de maiores (%)	39,15	N de habs (+65)/Nº de habs 15-64 anos *100

3.3.25. ACCESO AO SERVIZOS SOCIAIS

Os servizos sociais desenvólvense dende a responsabilidade autonómica. Esta rede de servizos sociais é de titularidade pública e manteñen o principio de universalidade.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

O seguimento deste indicador permite coñecer a porcentaxe de persoas atendidas pola servizos sociais das entidades locais.

Indicador	Código			
25	D25	**PORCENTAXE DE PERSOAS CON ACCESO AOS SERVIZOS SOCIAIS**	Non dispoñible	Nº de persoas atendidas por los SS/poboación *100

3.3.26. NÚMERO DE TRABALLADORES

Defínese como o número de traballadores, as persoas que teñen o seu posto de traballo na cidade, así como a súa distribución nos principais sectores económicos: agricultura, industria, construción e servizos.

Este dato ofrece información sobre a caracterización do mercado laboral local e a súa evolución no tempo, estudando a variación experimentada nos últimos anos, tanto a nivel mundial como nos distintos sectores económicos.

Indicador	Código			
26	D026	**NÚMERO DE TRABALLADORES/AS**	**IGE 2021**	
		D.26.a. Traballadores en sector agricultura (%)	1,42	Nº de traballadores afiliados SS agricultura/Nº afiliados total *100
		D.26.b. Traballadores en sector industria (%)	10,94	Nº de traballadores afiliados SS industria/Nº afiliados total *100
		D.26.c. Traballadores en sector construción (%)	7,34	Nº de traballadores afiliados SS construción/Nº afiliados total *100
		D.26.d. Traballadores en sector servizos (%)	80,30	Nº de traballadores afiliados SS servizos/Nº afiliados total *100

3.3.27. NÚMERO DE ESTABLECEMENTOS

Defínese como o número de establecementos que se sitúan na cidade, así como os seus distribución nos principais sectores económicos: agricultura, industria, construción e servizos.

Este dato ofrece información sobre a caracterización da economía local e a súa evolución no tempo, estudando a variación experimentada nos últimos anos.

Indicador	Código		
27	D027	**NÚMERO DE ESTABLECEMENTOS**	**IGE 2020**

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

D.27.a. Establecementos en sector agricultura (%)	4,06	Nº de establecementos agrícola/Nº de establecementos totais *100
D.27.b. Establecementos en sector industria (%)	6,32	Nº de establecementos industria/Nº de establecementos totais *100
D.27.c. Establecementos en sector construción (%)	13,49	Nº de establecementos construción/Nº de establecementos totais *100
D.27.d. Establecementos en sector servizos (%)	76,13	Nº de establecementos servizos/Nº de establecementos totais *100

3.3.28. TAXA DE PARO

A taxa de paro, segundo a metodoloxía do INE, defínese como a porcentaxe de poboación de 16 anos ou máis, desempregados respecto da poboación activa total de 16 ou máis anos.

Unha persoa considerase desempregada se está simultaneamente:

1. Sen traballo, é dicir, non tes traballo por conta allea nin por conta propia,
2. Busca traballo, é dicir, deches pasos concretos para buscar traballo pola túa conta outra persoa ou tomaron medidas para establecerse (inscrición nas oficinas de desemprego, negociacións nos lugares de traballo, resposta a anuncios nos xornais, etc.), e
3. Dispoñible para traballar nun traballo por conta allea ou propia.

Este dato ofrece información sobre o estado do mercado laboral, dando unha primeira idea do nivel de desenvolvemento económico e a calidade de vida dos cidadáns. Separación por franxas de idade e sexo, é importante para detectar grupos potencialmente vulnerables.

Indicador	Código			
28	D028	**TAXA DE PARO**	**IGE 2021**	
		D.28.a. Porcentaxe de parados total (%)	9,01	nº parados / nº de habs entre 16 e 64 *100
		D.28.b. Porcentaxe de parados entre 25 e 44 anos (%)	40,32	N de habs entre 25 e 44 anos/ Nº de parados *100
		D.28.c. Porcentaxe de paro feminino (%)	59,14	Nº de mulleres en paro/Nº de parados *100

3.3.29. PARQUE DE VIVENDA

O parque de vivendas constitúe o número total de vivendas familiares existentes, segundo a Metodoloxía do INE, así como a súa distribución no territorio e a súa evolución no tempo.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

Este dato ofrece un primeiro nivel de coñecemento da avaliación da vivenda existente na cidade. Permite coñecer os datos de partida dos que, xunto co tipo de vivendas e a distribución destas no territorio, permite poder realizar unha planificación ordenada e equilibrada en usos e funcións.

Indicador	Código		IGE 2011	
29	D029	**PARQUE DE VIVENDA (viv/1000 hab.)**	582,11	Nº vivendas construídas/(nº total habs/1000)

3.3.30. TIPOLOXÍA DE VIVENDA

A relación entre o número de vivendas plurifamiliares sobre o total de vivendas existentes, permite coñecer a porcentaxe de vivendas plurifamiliares e vivendas unifamiliares existentes na cidade.

Este indicador permítenos analizar a tendencia cara á planificación urbanística desexable, Potenciando a vivenda plurifamiliar sobre a unifamiliar, cara a un modelo de cidade compacto desde o punto de vista construtivo.

A aplicación do modelo busca limitar a proliferación de vivendas unifamiliares en a xeneralizado e indiscriminado, situándoo en zonas de especial configuración topográfica.

Indicador	Código		IGE 2011	
30	D030	**TIPOLOXÍA DE VIVENDA**	39,44	Nº de vivendas plurifamiliares/Nº total de vivendas *100

3.3.31. VIVENDA PROTEXIDA

Este dato ofrécenos a porcentaxe de vivendas que promoven anualmente as Administracións Públicas, que nos permite coñecer o grao de intervención pública no mercado inmobiliario.

A intervención das distintas Administracións Públicas no mercado inmobiliario promove a oferta de vivenda a un prezo máis razoable. Deste xeito permítenos coñecer a evolución de vivendas concertadas fronte ao aluguer gratuíto e, polo tanto, o compromiso dos concellos ca mellora das condicións sociais.

Indicador	Código			
31	D031	**VIVENDA PROTEXIDA**	Non dispoñible	Nº de vivendas protexidas/Nº total de vivendas*100

3.3.32. VARIACIÓN NO NÚMERO DE FOGARES

Este dato permite analizar o crecemento ou diminución do número de fogares nos concellos, e constitúe un elemento que incide na dinámica local de demanda de vivenda.

É importante comparar estes datos en relación coa evolución da poboación e o número de vivendas dos mesmos anos.

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

Indicador	Código		INE	
32	D032	**VARIACIÓN DO NÚMERO DE FOGARES 2001-2011 (%)**	21,60	(Nº fogares 2011-Nº de fogares)/Nº de fogares 2001*100

3.3.33. CRECEMENTO DO PARQUE DE VIVENDA

Este dato permite analizar a evolución do número de vivendas nos concellos.

É importante comparar estes datos en relación coa evolución da poboación e o número de vivendas dos mesmos anos.

Indicador	Código		INE	
33	D033	**CRECEMENTO DO PARQUE DE VIVENDA 2001-2011 (%)**	20,73	(Nº de vivendas 2011-Nº de vivendas 2001)/Nº de vivendas 2001 *100

3.3.34. VIVENDA SECUNDARIA

A vivenda secundaria defínese segundo a metodoloxía do INE como a vivenda familiar que se usa só parte do ano, estacional, periódica ou esporadicamente e non constitúe a residencia habitual dunha ou varias persoas.

Estes datos permiten calcular a porcentaxe de vivendas secundarias sobre o total de vivendas familiares da zona, relevantes para o estudo do turismo e para o deseño de políticas de servizos locais e vivenda, sobre todo si se combina con datos da poboación vinculada.

Indicador	Código		INE 2011	
34	D034	**VIVENDA SECUNDARIA (%)**	33,211	Nº de vivendas secundarias 2011/Nº de vivendas total 2011 *100

3.3.35. VIVENDA BALEIRA

Unha vivenda familiar considérase desocupada ou baleira segundo a metodoloxía do INE, cando non sexa a residencia habitual de ningunha persoa nin se utiliza de forma estacional, periódica ou esporádica por ninguén. É dicir, son casas deshabitadas.

Estes datos permiten calcular a porcentaxe de vivendas baleiras sobre o total de vivendas familiares no concello. Ter estes datos con desagregación territorial é especialmente relevante para o deseño de políticas locais dirixidas a garantir o acceso a unha vivenda digna e adecuada.

Indicador	Código		INE 2011	
35	D035	**VIVENDA BALEIRA (%)**	25,20	Nº de vivendas baleiras 2011/Nº de vivendas total*100

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/

3.3.36. ACCESIBILIDADE Á VIVENDA

Con este dato calcúlase o número de anos de soldo necesarios para poder acceder a unha vivenda. propia, a partir dos datos do prezo medio da vivenda e da renda media per cápita dispoñible.

A vivenda é un dos bens máis necesarios para as familias e as persoas. O alto prezo da vivenda dificulta e en moitos casos impide, o acceso á vivenda a un gran número de persoas. A capacidade de acceder aos mercados de vivenda gratuítos mediante esforzos razoables é sempre unha prioridade política tendo en conta o dereito de todo cidadán a un fogar adecuado a un prezo xusto.

Indicador	Código			
36	D36	**ACCESIBILIDADE Á VIVENDA**	34,51	Prezo medio de vivenda/renda media familiar*100

DST06	D.ST.06. VIVENDAS PREVISTAS EN ÁREAS DE DESENVOLVEMENTO RESPECTO AO PARQUE DE VIVENDA (%)	Non dispoñible	Nº vivendas previstas en A.D./Nº vivendas total construídas*100
DST07	D.ST.07. NÚMERO DE VIVENDAS PREVISTAS NAS ÁREAS DE DESENVOLVEMENTO (viv/1000 hab.)	Non dispoñible	Nº vivendas previstas en A.D./N de habitantes da cidade

CVD: CuPv66XSsry+zLxFEvaC Verificable en la Sede Electrónica del Organismo. https://sede.betanzos.gal/